

vigiliis parcere, ut susceptæ provinciæ satisfaciam. Ceterum singulos, & universos rogo, obtestorque, ut si quam mihi operam in re tam difficili navare possunt, eam nolint publico bono invidere, ut consociatis simul viribus germanam sacrarum Scripturarum interpretationem assequamur. Reliquum nunc est, ut incredibilem animi lætitiam, qua afficior ex hoc tam honorifico munere, omnibus patefaciam. Nescio quid enim singulare, ac eximium fortunis meis accessisse video, quod ne voto quidem a diis immortalibus optassem. Idque totum clementiæ tuæ debeo, Amedee Regum optime, Italiæ vindex, ac patrone. Ac res tuæ præclare gestæ celebrabuntur illæ quidem nostris non solum, sed omnium pene gentium literis, & linguis; nec ulla unquam ætas de animi tui pietate, fortitudine, consilio, religione, magnanimitate, sapientia, tuisque reliquis laudibus, quæ summæ sunt, conticescet. Sed hoc affirmo, & pace dicam tua, nullam in his esse laudem ampliorem ea, quam hoc tempore es consecutus. Amplissima enim hæc literarum institutio, & disciplina, insignis hæc, ac regalis munificentia, qua earum cultores vocas, & excipis; præcipue vero tutum hoc, & sacrosanctum, quod peregrinis, extorribus, & desertis Palæstinæ Musis sponte, & liberaliter præbes perfugium, totum hoc, quod certe maximum est, totum est, inquam, tuum. Reliqua animi ornamenta tibi cum majoribus tuis communia sunt. At vero hujus gloriæ socium habes neminem. Quod autem ex tam multis, qui hac ætate Romana, Græca, & Hebraica eruditione præstant, sapientissimis viris, ad sacras literas tradendas me tenuem, & obscurum hominem potissimum advocaris, pro certo habe, me tanti beneficii memoriam sancte, religioseque tota vita servaturum, qua, ut spero, fiet, ut vires meas tam exiles aliquando superem, tuæque voluntati docendo, scribendoque respondeam.

F I N I S.

corrigit, המסורה, ut illud Synagogæ nostris quoque hominibus probatum usurpem, המסורה סייג לתורה. An existimatis, Auditores, fieri posse, ut certi quidquam in tanta interpretationum varietate dicamus, nisi animos nostros hac Masorethica doctrina excolamus? Ego vero fateor, me his studiis magnopere delectari. Atque adeo hoc mihi concedendum est magis, quod ex his Hebráica quoque, Chaldaica, & Syriaca crescit oratio, & facultas, quæ etsi in me levior est, illa quidem, quæ summa sunt, ex quo fonte exhauriam, omnino sentio. Quis enim Aben Esra, JarKi, Abarbanele sapientior? Quis purior, quis elegantior, quis facundior Elia Levita? Quis diligentius Grammatica tradidit Davide Kimchi? Quid pulchrius, quid perfectius, quid ad veri investigationem accommodatius מורא נבוכים Maimonidis? Quæ cum ita sint, quid est, quod de donandis vestra civitate Hebræis scriptoribus, Auditores, adhuc dubitetis? Ego quidem sic intelligo, cum tanta ad sacras literas profitendas linguæ Hebraicæ sit necessitas, tantusque ex Rabbinorum commentariis existat fructus, etiamsi omnes omnium auctoritates repugnarent, nihilo tamen minus ad præclarissimam hanc laudem contendendum esse. Hoc enim interpretandi genus si diligenter, si docte, si copiose, si enucleate nostris temporibus nonnulli prosequuti fuerint, cum hac in re nihil præterea Romana Ecclesia desiderare, tum nullam excusationem miseri illi, perditique homines suorum errorum afferre poterunt, in quibus obstinatissimi persistunt. Certe hæc omnia a nobis præstentur oportet, & quia volumus, & quia jussi sumus. Sed quia intelligo, quam grave sit hoc homini tam infirmo, in eorum fidem, & benevolentiam, qui me audient, confugio, ut qui nostrum hoc interpretationis institutum amant, labores nostros qualescunque benigne excipiant; qui vero minus probant, saltem non co[illegible] Illud quidem omni animi contentione e[illegible]es intelligant, me nec laboribus, nec

vi-

re possem. Rabbi Moses Nachmanides prosperitatem, exaltationem, fortitudinem, consilium, principatum ab Isaia commemorata Filii e עלמה geniti ad venturum Messiam refert. De Messia quoque celebre illud Jacobi vaticinium in cap. Genes. 49. interpretatur Onkelos Chaldaicus Paraphrastes; & de eodem Psalmum 2. exponit R. Salomon; רבותנו דרשו את הענין על מלך המשיח, & Micheæ caput quintum ממך יצא לי משיח בן דוד, & Psalm. 118. וכן אומר אבן מאסו הבונים, & hujus generis infinita afferri possent. Quod si quid est in eorum scriptis, quod pias legentium aures offendat, quod commenta, & fabulas redoleat, de iis prudens, & cautus dijudicet lector, & mala a bonis secernat. Neque enim volo universa nullo habito delectu inde excerpi: ea tantum, quæ ad rem Grammaticam, ad Judæorum ritus, consuetudines, & historiam spectant, depromenda contendo: antiquorum Patrum proverbia diligenter, & ad literam explicata, quæ cum in Veteri, tum in Novo Testamento se offerunt; ex iis percipias suadeo; sententias colligas; pronunciata dilucides; aucta, concisa, abrupta, translata explices; & si lubet, eorum etiam fraudem, & nequitiam armis ex ipsorum manibus abreptis contundere discas. Quæ omnia sine Rabbinorum ope nullo modo præstari posse, quis non videt? Cum autem Scripturarum Interpreti proptotypa exemplaria per quam necessario consulenda esse, a nobis in superioribus ostensum sit, non est, quod pluribus verbis nunc doceam, quantum ad hanc rem conferat adjumenti celebris illa, & admiranda, quæ *Masora* appellatur, antiquorum Judæorum doctrina. Hæc enim una nobis Biblica volumina in magno Scripturarum naufragio sarta tecta servavit, æternumque servatura est: hæc depravatos Hæreticorum codices accusat, & damnat: hæc Romanæ Ecclesiæ Scripturam propugnat: hæc furtim illata explodit, ablata restituit, corrupta

nugas, & commenta risu potius, sibilisque excipienda. Verum ego etiamsi modice admodum in eorum lectione versatus sim, multa tamen in eis adeo utilia deprehendo, ut me suscepti laboris pœnitere nequeat. Etiam illud scio, qui penitus in Hebræorum adyta ingressi sunt, eos inde multa protulisse, quibus se, suaque monumenta eruditis hominibus non parum commendaverint. Ex hoc numero in primis fuit Hieronymus omnium Interpretum facile princeps, qui Barabbanum quemdam Judæum magno labore, & pretio audiit præceptorem. Ex hoc Galatinus, Lyra, Burgensis, Masius, Serrarius, Ribera, viri Hebraicæ eruditionis copia commendatissimi. Ex hoc denique illi omnes, qui in sacris Bibliis intelligere, & sapere plus quam ceteri videntur. Etenim cum explicandis Latinis, vel Græcis scriptoribus Latini, Græcique grammatici adhibeantur; cur in Scripturæ interpretatione, quæ Hebraico sermone primum scripta est, alio, quam Hebræo homine uti malis? Forsterus profecto Rabbinorum commentaria dedignatus tyronum risui se non exposuisset in suo Lexico Hebraico, cum לילה vocem paragogicam sæpius in forma fæminina reperiri scribat; nec adeo violenter יקהת a קהל deduxisset, & אבן a בנה, cujus etiam significationem plane novam, sibi uni notam perperam comminiscitur. Si hac ratione cum Forstero nominum radices, & significationes fingere liceat, reddat mihi minam, qui me hebraicam docuit Grammaticam.

Nec est quod objicias, Rabbinos fallacibus, & captiosis interpretationibus divina eloquia sæpius detorquere, nugari, ineptire, ut præclarissima Prophetarum testimonia, quæ suismet ipsis oculis vident, de Christi Domini adventu, & novæ legis promulgatione obscurent. Nam quamplurima ad Christianæ fidei dogmata confirmanda Hebræorum monumenta proferre

in rebus omnibus commendatur, fervent. Nolo enim in fcholas afferri ingentia Rabbini Ifaaci commentaria, qui bina volumina, eaque immania in caput primum Genefeos confcripfit. Nolo productas, & nimium moleftas Filippeau perlegi expofitiones in quatuor prima Ofeæ capita per quam magno volumine comprehenfas, in quibus tam multa verba facit de uno nomine Prophetæ *Beeri*, ut Etymologiis, grammaticifque notationibus ex Sanctis Patribus, & Rabbinis temere collectis plures referferit paginas. Nec jejunam Strabi, fterilem, & perbrevem *gloffam* proferri volo. Pererium iis, qui polemicas differtationes amant, lubenter concedo. Multa de l'Haye volumiña Bibliothecarum pluteos occupent. Oleaftrum ad etymologos remitto. Toftatus utinam non longe alicubi digrederetur; Titelmannus vero fibi conftaret. Bellarminus cautus, fapiens, acutus, vehemens, & in hebraicis aliquanto doctior. Genebrardum, Steuchum, Maluendam, Riberam, Serrarium, Bonfrerium, Tirinum, Marianam tuto legere potes. Criticos facros præ manibus habeto, in quibus tamen adverte pleraque indigefta effe, confufa, repetita, obfcura, redundantia, & in odium Romanæ Ecclefiæ traducta. Auguftinus vero Calmetus univerfa, quæ ad hanc rem fpectant, docte, erudite, & prudenter collegit. Sed ad Hebræos pergamus, quorum cauffa noftra hæc inftituta eft oratio. Et cum Hebræos ajo, tum Maforethas, & Talmudicos, tum Rabbinos antiquos, & recentiores intelligo, מדרשים non modo, fed פרושים etiam comprehendo. Ego vero is non fum, ut horum in univerfum patrocinium in me fufcipere aut poffim, aut velim. Novi equidem quamplurimos, qui hifce, quæ de Hebraicæ linguæ ufu, & utilitate hactenus a nobis commemorata funt, haud gravate affentiunt, nec tamen Hebræorum fcripta tanti facienda effe concedunt: ftolida effe, inquiunt, putida, & inepta, nihilque habere præter nu-

perstitiosum, vel nimis temerarium judicem reprimas, qui illi, ubi erratum sit, ex primis linguis, quibus divina verba primum tradita sunt, ostendere nequeas? Si ad explanatores iterum appellas, neminem unum reperies, quem nimium vel Græcæ, vel Latinæ, vel suæ interpretationis studium in fœdissimos errores non rapuerit: Syriacum ipsum, & Arabicum Paraphrastem, Hebræos homines, vel literarum similitudine, vel crassa Bibliorum Hebraicorum incuria turpiter lapsos fuisse animadverto, quorum alter novum populi genus *Gelitas* in cap. Genes. 14.
Jos. 3. sibi confinxit; & novam urbem *Oram* in Palæstinæ regionibus ingenio suo extruxit; alter פסילים gen-
Jud. 3. tium idola reddidit *Palæstinam*; & גלגל Græcis,
Jos. 5. Latinisque oppidi nomen transtulit, *præputiatos*: quibus quid putidius? quid absurdius? Apage ergo te in vulgus cum tuis explanatoribus, qui turbidas, & lutulentas bibunt aquas, nobisque noli purissimos fontes invidere.

Sed amicius agamus; & quoniam ad interpretes caussam omnem deferri postulas, esto: quem autem ex omnibus tibi sequendum proponis? Sane de toto hoc Interpretum genere, quam longe, lateque patet, cum difficillimum verba facere, tum multo difficilius ferre judicium. Aliis enim alia placet, probaturque expositionis ratio. Sunt qui ornatum amant, & rhetoricum dicendi stylum, sacræque conjunctam Romanam, Græcamque eruditionem. Humilem alii, & pedestrem spectant locutionem. Plerique Theologica, Physica, Moralia persequuntur; quosdam suaviter tenet simplex rerum gestarum narratio; multi allegorias, & reconditos sensus inquirunt: nonnulli tandem orationis contextum, verborum significationes, sententiarum pondus, Prophetarum mentem tantummodo examinant, & exponunt. Ex his omnibus nulli non probandi, modo mediocritatem, quæ

in

ab ipſo facti acutiores, & audaciores omnem lapidem cum eodem movent, omnia repagula revellunt, ut Hebraicæ linguæ tum ſignificatio in vocibus, tum Grammatica in regulis quam laxiſſima ſit. Deinde libenter illos interrogarem, utrum ex ingenti Latinæ, Græcæque linguæ copia, & varia, & ancipiti multorum verborum poteſtate quidquam minus certi, & explorati in orationibus Tullii habeatur, in Iliade Homeri, in Hiſtoria T. Livii, in carminibus Virgilii, ut propterea ad vernaculos interpretes neceſſario confugiendum ſit, quorum tamen ſermo eodem ambiguitatis morbo laborat? Ridicula mehercule hæc ſunt, & ſuis auctoribus digna.

Verum enimvero dijudicent illi mihi ſine ulla Hebraici ſermonis ope multas interpretationum differentias, earumque ineant, reddantque rationem; ſuas vel a falſis vindicent, vel cum optimis conferant, & interpretis lapſus a ſcribarum erroribus ſecernant. Neque enim ſatis accuſatori feceris, ſi dixeris, ego ſic teneo, iſtud ſequor, huic aſſentior, niſi & tuam confirmare, & alterius convellere ſententiam linguarum veritate poſſis, atque inde contradicenti os occludere valeas. Morinus Græcos Sapientes adeo mordicus tuetur, ac defendit, ut eos vates, & prophetas appellet, neque ulla in re a veritatis tramite declinaſſe concedat. Eugubius contra inſcitiæ, fraudis, corruptionis, ac tantum non ſacrilegii eos inſimulat. Eſt qui Romanam editionem ſcripturam falſam, barbaram, depravatam, & a veritate Hebraica quam longiſſime abhorrentem arguat, & abjiciat: alius, qui tantam illi fidem, & auctoritatem tribuat, ut nullam aliam Eccleſiæ deſiderandam cenſeat. Sanctem Pagninum corrigit Vatablus. Oecolampadium, & Zuinglium tanquam incautos reprehendit Lutherus. Munſtero fœdam ſermonis barbariem objicit Pellicanus. Caſtalionius denique omnes explodit interpretes. Qui igitur vel nimis ſu-

per-

aberraverint viri ceteroquin doctiſſimi, quod hæc ſuis ingeniis minora putaverint. Illud tantum adfero, quod de Hæreticis Marcionitis veteres tradiderunt Patres, eos ex unius particulæ *autem* detractione in quibuſdam Græcis, Latiniſque exemplaribus ex cap. 3. D. *Lucæ* occaſionem, cauſſamque arripuiſſe ad abjudicanda eidem Lucæ duo præcedentia capita, in quibus Chriſti Domini ortus, & pueritia deſcribitur. Quid quod prava unius conjunctionis ו expoſitio ſacerdotium Regi abſtulit Melchiſedeko? ut עלמה, כארי, נשקו, לשאל, aliaſque prope innumeras voculas prætercam, ex quibus malitioſius aſſumptis Trinitatis myſterium, æternam Chriſti generationem, mortem, & reſurrectionem impie Judæi negarunt. Nihil ne igitur grave ad diſputandum nobis ſuppeditant literæ Hebraicæ?

Audio nonnullos, qui Hebraicos codices tum ipſa vetuſtate exeſos, tum multorum audacia corruptos clamitant: quorum vetus calumnia cum a multis jam retuſa fuerit, atque in primis a D. Hieronymo, qui ubique in ſuis ſcriptis *veritatem Hebraicam* appellat, ne veſtra nimium abuti A. A. patientia videar, ſuperſedendum cenſeo: eorumque potius obtrectationibus occurrendum, qui nihil certi ex incerta, & multiplici Hebraicarum dictionum ſignificatione colligi poſſe autumant. Quibus primum hoc præcipiendum videtur, ut caveant, ne Heterodoxis auxilia ferant, quibus depravatas ſuas ſcripturas acrius defendant. Ambiguam enim quam maxime, vagam, & late patentem, ac quidvis quolibet loco docere, vel non docere paratam eſſe ſcripturam volunt, ſive ut ad ſuas interpretationes, tanquam ſola oracula rectum quid edentia, obſequentiſſime audiendas populum adigant, ſive ut damnari per ſacram Scripturam impia eorum dogmata non pateat. Qua ratione Simonius potiſſimum ingenio ſuo abuſus eſt, aliique

ab

malitia, an *militia*? Proverb. 24. *lassus*, an *lapsus*? Genes. 2. *ipsa*, an *ipsum*? in Psal. 41. *fontium*, an *fortium*? Si enim Latinis exemplaribus adhibenda est fides, cedo quibus? Sin autem veritas altius est repetenda, cur non ad Hebraicam, Syriacam, Chaldaicam, & Græcam originem revertentes, ea quæ vel a vitiosis interpretibus male edita, vel ab imperitis emendata perversius, vel a scribis dormitantibus aut addita sunt, aut ablata, aut mutata, corrigimus?

At hæc omnia, inquies, luculenter, & diserte a multis explicantur. En tibi Bellarminum, Pagninum, Lyranum, Vatablum, Lorinum, Drusium, Fagium, illum etiam ipsum divinarum Scripturarum interpretem, omnium ætatum, omnisque memoriæ doctissimum D. Hieronymum. Edissere mihi, sodes, unam, aut alteram horum expositionem. Quid cunctaris? quid animi pendes? Hebraica sunt, Græca, Syriaca, Chaldaica: obsoleverunt. Ita ne? Agesis, jam Latina proxime sequitur interpretatio. At interpretatio ista nimis autographo hæret; non prorsus assequor. Quid est ergo, quod ex illo suggesto doceas, teque mihi Scripturæ professorem magnifice jactes, qui ne interpretum quidem Latinorum commentarios, utcunque res sit, intelligere potes? At enim hæc minuta sunt, & magnis contentionibus non valde digna. Isthuc mehercule dementiæ, & temeritatis delapsi sunt Hebraicæ eruditionis osores, ut quidquam in re tanti momenti minutum esse arbitrentur, & optima quæque contemnere malint, quam discere. Nos autem ab antiquis Sapientibus Rabbinis accepimus אין בתורה אפילו אות אחת שאין הררים תלויים בה nullam in sacris Bibliis esse vocem, nullam dictionem, ex qua varii sensus, variæ interpretationes, varia mysteria elici non possint. Multa in hanc rem afferri possent, multisque exemplis ostendere in promptu esset, quam longe a Prophetarum mente ab-

reque Latinis vocibus exprimat, ut eandem verborum, ſententiarumque vim, & rationem ubique ſervet, & Prophetarum mentem, quæ verbis ipſis impreſſa latet, nobis prorſus aperiat ? Cujuſque enim ſermonis elegantiæ, tropi, figuræ propriæ ſunt, modo ſyllabarum ſono, modo vocum ambiguitate, modo ipſa verborum poſitione formatæ, ut propterea quæ bene, copioſe, ornateque in una lingua dicta ſunt, in alia ſuis verbis, ſuoque ornatu ſpoliata ſuam quoque naturam exuant neceſſe ſit. Hebraicus autem, ut eſt apud Chryſoſtomum, *neſcio quid divinæ flagrantiæ, neſcio quid ſpirat ſuum, ac genuinum*, quod in aliam dictionem niſi frigide duci nequit. Id ſi firmum, ratumque ſit, quis non videt Hebraica autographa, unde exempla reliqua profluxerunt, ad Latinas exhedras neceſſario eſſe afferenda, ut cæcos illos ſcopulos, in quos ſæpe interpretes offenderunt, tute, cauteque devitemus ?

Age vero tu, qui Hebraica ſtudia adeo contemnis, & vernaculas interpretationes tantopere amas, & commendas, quid ſentis de inuſitata illa, & inſolenti apud LXX præpoſitionum, & particularum conſtructione ἀπὸ, ἐν, εἰς, ὑπὲρ, ὅτι, ὡς, ἀλλὰ ? quid de peregrinis, & Græcis Scriptoribus ignotis vocabulis ἰαμεὶν, Νωκὶδ, χαβραθὰ, χάσυ, θαῦ ? Quid de nova, & inaudita vocum ſignificatione δωρεὰν in Pſal. 35. n. 7. θυμὸς in c. Deut. 32. n. 33. & ἀόρατος, καὶ ἀκατασκεύαστος Gen 1. n. 2. quæ damnatam antiquorum de *Chaos* ſententiam confirmare videntur ? Quo te Lexicographo, quo Græco præceptore expedies ? Quid cum te de vocibus סלה, חנינים, פסים, דורים percunctabimur ? Nihil horum profecto facile capies, niſi ab Hebræis, Arabibus, Syris, Chaldæiſque auxilium petas. Jam vero ſatis ne tibi opis putas ex Latinis exemplaribus, ut certo judicare poſſis, num legendum ſit in capite Iſaiæ 40.

tantes Judæos arma tradiderunt. Eorum tamen opera obtrectatorum calumniis, & inertia sæpe improbata est, fato quodam rerum optimarum, quæ adversario carere nequeunt. Sed cum veritas diu latere non possit, & per se ipsa, veluti Sol ex nubibus, emergat, tandem aliquando ipse quoque Augustinus, & Rufinus Antistes cum Hebraicis literis, tum earum cultori Hieronymo conciliati fateri non dubitarunt, nullam ab eo suscipi posse rectam Scripturarum interpretationem, cui ad purissimos fontes & Hebraicos, & Græcos aditus non pateat.

Et quidem, ut rem a suo principio repetamus, docti, & sapientis interpretis munus est, eorum omnium, quæ de una in aliam linguam vertit, distinctam, exactamque reddere rationem, varias vocum notiones exponere, vim sententiarum, & emphasim ostendere, orationis ordinem, nexum, & figuras patefacere, suam aliorum cum interpretationibus comparare, earumque differentias introspicere, & caussas penitus cognoscere. Loquor enim de interprete, qui ad docendum vocatus sit, & sacras literas impigræ juventuti proponat, quem ita cum vulgo torpere, ut nihil in scholas afferat, nisi communem aliquam, & omnibus obviam interpretationem, cum miserum est, tum vero in tanta ceterorum studiorum felicitate minime ferendum. Quis autem Palæstinum dicendi genus a Latina oratione, supra quam dici, & excogitari potest, diversum, ita plane mihi reddiderit, ut nihil præterea postulandum videatur, cum ne ipse quidem Græcus, Syriacus, & Arabicus sermo, qui tamen ab Hebraico multo propius distat, vim omnem sacrorum Bibliorum capere potuerit? Quis brevitatem Hebraicam, quis simplicem illum orationis stylum, quo sacræ admodum delectantur Musæ, quis auxesim, tapinosim, hypallagen, paronomasiam, onomatopæjam, ellipsim, paragogen, quæ passim occurrunt, ita dilucide, clare-

nera perdiscenda? singulæ cum veteres, tum recentiores excutiendæ interpretationes? Hoc quidem immensi, atque adeo inutilis laboris opus esset; & rem per semet obscuram crassioribus tenebris accumularet. Quid igitur? scilicet, nisi fallor, in recto studiorum ordine, tanquam in cardine, tota res vertitur, quem si probe statim instituas, cetera deinceps sponte sua feliciter consequuntur. Igitur ita statuo, Divi Augustini monitum ante oculos perpetuo habendum esse, ut *quæ ex alienis linguis veniunt, ab earum linguarum hominibus quæramus*; hoc est, ad autographos codices statim contendamus, eosque unos interpretes adhibeamus, quorum ope, & auxilio non quidem inanes controversiæ disceptentur, sed autographi ipsi probe intelligantur. Id cujusmodi sit, paucis habete, & pro vestra humanitate diligenter attendite.

Qui ad linguarum ignorationem, in qua primis temporibus universa pene versabatur Ecclesia, animo paulisper se referat, ei nihil mirum videbitur, tam paucos ex tanto scriptorum numero fuisse, qui in sacris literis operam suam rite, recteque navaverint. Hebræos enim oderant fere omnes, atque ex inveterato in ipsam gentem diis, hominibusque invisam odio, Hebraicos quoque codices, unde in Ecclesiam omnis emanaverat veritas, odisse, abjicere, & palam insectari cœperunt. Cumque Judæorum percunctationibus, quibus arcte premebantur, se facere satis non posse intelligerent, ad allegorias, ad reconditos sensus, ad confirmanda nascentis Ecclesiæ mysteria se contulerunt, ut callidam eorum in exponendis scripturis peritiam novæ religionis tradendæ simulatione honeste subterfugerent. Duo tantum fuerunt ex antiquis Patribus Origenes, & Hieronymus, præclarissima Ecclesiæ lumina, qui veritate hebraica e gremio Synagogæ abrepta, omnem rem sacram nobis restituere; aberrantia hominum ingenia in rectum tramitem traduxerunt, iisque contra insul-

neque usu satis, & ingenio parum possum, tenuis, plane, ac obscurus cum disertissimis revera hujusce ætatis, & celeberrimis hominibus comparer, & simplices, ac rudes Orientis Musæ, quibus nullæ opes, nullæ facultates, exiguæ faventium copiæ sunt, cum Tullio, Demosthene, Aristotele, Platone, Justiniano, aliisque gratiosissimis hominibus contendant. Cum vero illud animo attentius perpendo, ex tot, tantisque sacrarum Scripturarum Interpretibus vix unum, aut alterum fuisse, qui a quamplurimis difficultatibus, quæ in iis explicandis occurrunt, bene feliciterque sese expedierit; fere autem omnes cum in principiis, tum in conclusionibus ex iisdem deductis quam maxime inter se dissentire, ita provinciæ demandatæ mole laboro, ut pene succumbam, & quid vobis in tanta virium mearum tenuitate spondendum sit, omnino ignorem. Alii enim alio sacra divini Spiritus eloquia vertunt, ac detorquent. Hic Græcos, ille Syriacos, nonnulli Hebraicos, plerique Latinos sequuntur codices. Romani Augustini, Hieronymi, Ambrosii, Theodoreti, Cassiodori, Marianæ, Bellarmini commentariis student; Heterodoxi Munsteri, Oecolampadii, Zuinglii, Lutheri, Calvini explanationes amplectuntur. Illi cum literis traditam a Patribus, & Ecclesia doctrinam conjungunt; isti, omni rejecta doctrina, unis adhærent literis. Ex prioribus alius allegorias amat, alius eruditiones affectat, alius Theologica, & Philosophica perquirit, *& magno se judice quisque tuetur*; ex posterioribus alii ex Theodotione, Symmacho, Aquila; alii ex Masorethis, & plerique omnes ex ingenio suo interpretationes confictas populo venditant. Cum tanta sint in varietate, & dissensione constituti præcipui doctores, quid consilii capiendum? quem textum consulas? cui ex interpretibus des operam? Comparanda ne undique gentium magna librorum copia? depopulandæ ne omnes bibliothecæ? omnia linguarum ge-

ne-

JOSEPHI PASINI
ORATIO

Ad S. Scripturam, & Linguas Orientales,

HABITA TAURINI,

Cum publica Studia instaurarentur

ANNO MDCCXX.

Quæ ex alienis linguis veniunt, ab earum linguarum hominibus quærenda esse.
Aug. de doctr. Chr. lib. 2. c. 14.

N tam frequenti Sapientissimorum hominum conventu verba facturum duæ res potissimum multis de causis, iisdemque gravissimis me commovent; ingenii infirmitas, & oneris impositi magnitudo; quarum utraque ut ubique infesta est, ita me hoc in loco præsertim angit, atque perturbat, in quo nihil omnino latere potest, judiciumque declinare. Video enim huc florem Italiæ, Italiæ dico? Europæ totius confluxisse; video celeberrimas orbis terrarum Academias magnam sui partem in hanc urbem misisse; novum video studiorum institutum Regis Munificentissimi splendore, & sapientia dignissimum; viros denique video omni eruditionis, & scientiæ genere ornatissimos, quos cum tradita literis monumenta apud exteras, & barbaras etiam gentes commendant; tum universa literaria Respublica tanquam patronos, & principes colit, ac veretur. Neque vero tantopere querendum videretur, hæc summa in illis esse, si in nobis essent saltem mediocria. Verum ita res sese habet, ut ego, qui ne-

SECUNDÆ PARTIS.

INDEX CAPITUM
PRIMÆ PARTIS

&

תְּשִׁי *oblivisceris*; Deut. 32. 18. pro תְּנַשֶּׁה, vel תִּשֶּׁה. Prima enim נ deficere solet in Futuro, a נשה. Quidam radicem fingunt שָׁיָה formæ הָיָה; & sicut per apocopam accentu retracto dicitur תְּהִי, sic hinc תְּשִׁי.

תַּתָּה *dedisti*; 2. Sam. 22. 41. deficit prima radicalis נ, pro נָתַתָּה; quod rursus loco נָתַנְתָּ.

ישמע חכם ויוסף לקח׃

IN-

fæmini. & terminatio Masculina, cui simile Ezech. 37. 7. וַתִּקְרְבוּ *& appropinquarunt*.

תֶּמְחִי *deleas*; Jerem. 18. 23. pro תֶּמְחֶה vocalibus transpositis; ה autem mutatum est in Jod propter Chirek. Quidam vero putant esse Futurum Hiphil; & Jod esse paragogicum additum formæ תֵּמַח per apocopem; a מָחָה.

תַּמְּנוּ *conficimur*; Psal. 64. 7. Cholem correpto in Sceva, & Daghes ejecto accelerandæ pronunciationis caussa pro תַּמְּנוּ a תָּמַם. Hebræorum alii censent esse tertiam personam pro תָּמְמוּ ad formam analogam, Mem in Nun commutato; præsertim cum præcedat aliud Verbum tertiæ personæ: alii, inter quos præcipuus R. Salomon, volunt ת esse loco ט, ut sit טָמְנוּ *abscondunt*.

תָּעָבְדֵם *coles ea*; Exod. 20. 5. pro תַּעַבְדֵם.

תַּעֲבוּרִי *transibis*; Ruth. 2. 8. cum Surek loco Cholem; cui simile תִּשְׁמוּרֵם *custodiet eos*, Proverb. 14. 3.

תְּפוֹצוֹתִיכֶם *dispersiones vestræ*; Jere. 25. 34. cum Chirek extra omnem regulam pro Tzere ante affixum כֶם.

תְּצִלֶּנָה *tinnient*; Jerem. 19. 3. a צָלַל pro תְּצִלֶּינָה, quasi factum a נָצַל, quod non reperitur.

תִּרְגַּלְתִּי *assuefacio*, Hos. 11. 3. Præter. Hiphil cum ת pro ה. R. autem Moses vult esse Nomen cum affixo a תִּרְגֹּלֶת: ast obstat accentus in penultima.

תְּשִׁי

tem תְּמִינוּ: huc referendum תַּאסִיפוּן Exod. 5. 7. pro תּוֹסִיפוּן.

תֵּאָמַנָה *nutrientur*, Jes. 60. 4. cum syncopa literæ נ, quæ per Daghes non compensatur; pro תֵּאָמַנָּה; cui simile Ruth 1. 13. תְּעָגֵנָה *tardabitis*.

תָּבוֹאתָה *veniat*; Deuter. 33. 16. cum duplici ה paragogico, & priori mutato in ת: unde Job 22. 21. dicitur תְּבֹאָתְךָ *obveniet tibi* cum ה paragogico mutato in ת propter affixum: quidam autem compositam formam faciunt ex Præter. בָּאָה, & Futuro תָּבוֹא.

תִּבְעָיוּן *quæretis*, Jes. 21. 12. cum Jod epenthetico, seu potius pro ה, a בָּעָה: cui simile Job 19. 2. תּוֹגְיוּן *mærore afficietis* pro תּוֹגוּ a radice יָגָה, & Jes. 40. 25. תְּדַמְּיוּנִי *assimilabitis me*, pro תְּדַמּוּנִי; a דָּמָה.

תְּהִימֶנָה *perstrepent*; Mich. 2. 12. pro תְּהִימְנָה; Sceva in Sægol productum est, & Kametz propter accentum ad Sægol translatum correptum est in Sceva: a radice הוּם.

תֹּסְףְּ *addes*; Proverb. 30. 6. contractum est ad formam Quiescentium ה pro תֹּסֵף a radice יָסַף.

תֵּזְלִי *cursitas*; Jerem. 2. 36. ex forma Chaldaica occultat primam radicalem א in Tzere, pro תֵּאזְלִי; huc pertinent אֵהַב *diligam*, Proverb. 8. 16. & וָאֵחַר *& moratus sum*, Genes. 32. 4.

תְּחַשְׁבוּנִי *reputent me*; Job. 19. 15. ubi est nota

fæ-

שִׁחֲרוּ *munera date*, Job. 6. 22. cum Chirek ante gutturalem Sceva compoſito notatam; a שָׁחַר.

שֶׁיֹּצָא *qui procedit:* Eccleſ. 10. 5. ad formam Quieſcentium tertia ה pro שֶׁיֹּצְאָה.

שָׁלַוְתִּי *tranquillus fui*: Job. 3. 36. a שָׁלָה, tertia radicali ה in ו commutata, pro שָׁלִיתִי.

שַׁמּוֹת *deſolare*; Ezech. 36. 3. Infini. Kal a radice שָׁמַם forma petita a Quieſcentibus tertia ה.

שֻׁפְּכָה *diffuſi ſunt*; Pſal. 73. 2. cum ה loco ו.

שִׁשֵּׁאתִיךָ *deprædabor te*. Ezech. 32. 2. ה radicale mutatum eſt in א pro שִׁשֵּׁיתִיךָ; a שָׁשָׁה.

שָׁת־לִי *poſuit mihi*; Geneſ. 4. 25. cum Kametz longo ante MaKaph præter morem.

שַׁתּוּ *poſuerunt*; Pſal. 49. 15. vocalis longa converſa eſt in Pathach, & Daghes, pro שָׁתוּ a שׁוּת; aut forma aſſumpta eſt a Deficientibus ſecunda; quaſi a שתת.

ת

תֹּבֵא *acquieſces*, Proverb. 1. 10. ubi prima radicalis א eſt abjecta, & tertia ה in א mutata, pro תֹּאבֶה.

תְּאָכְלֵהוּ *comedet eum*; Job. 20. 26. tranſpoſitis punctis pro תֹּאכְלֵהוּ.

תַּאֲמִינוּ *dexteram petetis*; Jeſ. 30. 21. cum א loco ו ab יָמַן; dicendum enim erat תּוֹמִינוּ, aut ſaltem

ר

רְאֵה *videre*, Psal. 142. 5. desinit in Tzere ad formam Chaldaicam, pro רְאֹה vel רְאוֹת.

רָאמוֹת *altæ*; Prov. 24. 7. cum Epenthesi א.

רַבֶּה *multiplica*; 9. 29. cum Sægol præter normam, pro רַבֵּה.

רִבּוֹתַיִם *duæ Myriades*, Psal. 68. 18. formam habet compositam ex plurali, & duali.

רִיבוֹתָ *contendisti*; Job. 33. 33. cum Aphæresi literæ characteristicæ Hiphil, pro הֲרִיבוֹתָ; a רוּב.

שׂ

שׂוֹא *tollere*; Psal. 89. 10. cum aphæresi literæ primæ radicalis pro נְשׂוֹא, huc refer שׁוֹב Jerem. 42. 10. *manendo* pro יְשׁוֹב.

שׁוֹבְבָתֶךְ *pervertit te*, Jes. 47. 10. cum Sægol loco Tzere propter accentum ad penultimam retractum.

שׁוּבֵינוּ *reduc nos*, Psal. 85. 5. Imperat. cum Jod redundante.

שׁוֹשֵׂתִי *deprædatus sum*; Jes. 10. 13. Præter. Pihel cum Cholem loco ChireK, & Daghes pro שִׁשַּׁתִּי a שָׁשָׁה: aut habet formam compositam ex שָׁסַס, & שָׁסָה, quæ idem significant, ס in שׂ mutato: aut potius est ex forma Pohel.

שְׁחֵדוּ

צִמְּתוּנִי *exciderunt me*; Psal. 88. 17. ultima radicalis litera geminata est ad augendam significationem: a צָמַת.

צָקוּן *effuderunt*, Jes. 26. 16. cum Aphæresi primæ radicalis a יָצַק.

ק

קָאם *surgit*; Hos. 10. 14. cum Epenthesi א pro קָם.

קָבָה *maledicito*; Num. 22. 11. Imperati. a קָבַב cum ה paragogico, ubi vocalis brevis, & Daghes producta sunt in Kametz longum, pro קֹבָּה.

קָחֵם *accepit eos*; Hos. 11. 3. cum Aphæresi primæ radicalis, pro לְקָחָם; huic simile רֵד *declinavit*, pro יָרַד Jud. 19. 11. & קַח pro לְקַח Ezech. 17. 15.

קַחְת *accipere*; 2. Reg. 12. 9. cum Sceva præter morem pro קַחַת.

קִיוּ *vomite*; Jer. 25. 27. Imper. Kal a radice קוּא cum Jod loco Aleph pro קְאוּ, sicut dicitur בֹּאוּ: aut potius radix est קָאָה, & tunc dicendum erat קְאוּ.

קְרָאֶן *vocate*; Exod. 22. 20. cum duplici Apocope; primo ה, secundo Kametz pro קְרֶאנָה.

רְאֵה

נִשְׁתָּעָה *obstupescemus*; Jes. 41. 23. Futur. Hithpahel cum Kametz in fine præter morem pro נִשְׁתָּעֶה.

ס

ע

עֻלְפֶּה *lassus*; Ezech. 31. 15. Participium Puhal cum ה paragogico præcedente Sægol pro Kametz.

עֻצוּ *consilium inite*; Esa. 8. 11. Impera. Kal Verbi יָעַץ cum SureK loco Sceva.

עֲשִׂיתִם *feci eos*; Genes. 6. 7. cum defectu Jod pro עֲשִׂיתִים.

עֲשִׂיתֶן *fecistis*; Ezech. 33. 26. cum Nun loco Mem, pro עֲשִׂיתֶם.

עָשָׂת *fecit*; Lev. 25. 21. est formæ contractæ in ת pro עָשְׂתָה; cui simile קָרָאת, etiam cum Epenthesi א, aut ad formam Quiescentium א.

פ

פֹּרָת *fructificans*, Genes. 49. 22. cum ת loco ה.

פְּתָאִים *simplices* a sing. פְּתִי, & פְּתָיִים.

צ

צֹבֶיהָ *militantes ejus* Jes. 29. 7. cum Aphæresi א; pro צֹבְאֶיהָ; ad formam Quiescentium ה.

אִתְחַתּוּנִי

נִקָּבְצוּ *congregate vos*; Joel. 3. 11. Imperat. Niphal cum Nun characteristico Præter. pro הִקָּבְצוּ.

נָקֹטָה *fastidit*; Job 10. 1. cum Sceva accelerandæ pronunciationis caussa; pro נָקוֹטָה, a קוּט.

נִרְאָה *visus*; Num. 14. 14. Partici. cum Kametz loco Sægol. Non enim potest esse tertia persona Præter. propter adjunctum Pronomen secundæ personæ; a רָאָה.

נְשָׁאִים *exigentes*: Nehem. 5. 7. cum Epenthesi א pro נֹשִׁים a נָשָׁה.

נְשַׁדְּנוּ *vastati sumus*; Mich. 2. 4. cum Kibbutz loco Cholem. Est enim pro נְשַׁדּוֹנוּ: quidam autem volunt נוּ esse affixum, quasi idem ac נָשַׁדּוּ מִמֶּנּוּ *vastati sunt a nobis*; sed hoc sensui incongruum; a שָׁדַד.

נָשֻׂוא *tulerunt*; Psal. 139. 20. cum א paragogico; seu potius Metathesi Vau, & Aleph. Est enim pro נָשְׂאוּ, & ad formam Quiescentium נָשׂוּה.

נְשׂוּי *levatus*; Psal. 32. 1. Participium Pahul ad formam Quiescentium ה pro נָשׂוּא.

נַשַּׁנִי *oblivisci fecit me*; Genes. 41. 51. pro נִשַּׁנִי Præter. Pihel a נָשָׁה.

נִשְׁתָּוָה *æqualis est*; Proverb. 27. 15. formam habet compositam ex Niphal, & Hithpahel: ex Niphal enim assumptum est נ: prius autem Kametz est Euphoniæ caussa pro Pathach & Daghes: dicendum enim erat הִשְׁתַּוָּה.

נִשְׁתָּעָה

fectorum, & abjecto Daghes, quasi נִחְלַלְתְּ, a radice חָלַל: huic simile נֵחַנְתְּ *grata es*, Jerem. 22. 23. pro נֶחֱנוֹת.

נֵחָמִים *incalescentes*, Jes. 57. 5. Particip. Niphal pro נוֹחָמִים a radice יָחַם, quasi Jod quiescat in Tzere, ut fit in Hiphil hujusmodi Verborum.

נִכָּאוּ *percussi sunt*; Job. 30. 8. cum Epenthesi א, pro נִכּוּ, a radice נָכָה; potest etiam esse a כָּאָה, quasi *afflictissimi sunt*; & Daghes in כ erit euphonicum; cum in primo themate sit characteristicum.

נְסִבָּה *circumdata* 1. Paral. 10. 15. cum Chirek in medio pro Pathach. Est enim loco נְסַבָּה.

נְסָה *attolle*; Psal. 4. 7. Imperativ. Verbi נָשָׂא, א mutato in ה, & שׂ in ס, pro נְשָׂא, quod legitur Psal. 10. 12. & hoc rursus pro שָׂא.

נֵעוֹר *excitatus fuit*; Zach. 2. 13. Præter. Niphal cum Tzere loco Kametz; a radice עוּר.

נִפְלָאת *admirabile fuit*; Psal. 118. 23. est contractum in ת, pro נִפְלָאָה: hinc 1. Sam. 1. 26. legitur נִפְלָאֲתָה cum duplici nota generis fæminini augendæ significationis gratia; sed altera in ת mutata; a פלא.

נְפֹצוֹתֶם *dispersi estis*; Ezech. 11. 17. cum duplici Cholem pro נְפוּצוֹתֶם a radice פּוּץ: huic simile ibid. 20. 43. נְקֹטוֹתֶם *fastidio eritis*.

נ

נֵאוֹת *acquiescamus*; Genes. 34. 15. speciale est cum Cholem a radice יָאַת; & sic ibid. 23. legitur cum ה paragogico נֵאוֹתָה; & 22. יֵאוֹתוּ.

נֵאֵרִים *maledicti*; Mal. 3. 9. Participium Niphal cum Tzere dilatandæ pronunciationis caussa; pro נְאָרִים a radice אָרַר.

נִגְאֲלוּ *contaminati sunt*; Thren. 4. 14. formam habet compositam ex Niphal, & Puhal: נ enim est ex forma Niphal; reliqua ex Puhal; a גָּאַל.

נִגְלֹה *revelare se*; 1. Sam. 2. 27. Infin. Niphal cum Nun characteristico Præteriti; pro הִגָּלֵה: huc pertinet נִקְרָא 2. Sam. 1. 6. quod est etiam cum א loco ה; & נִגְלוֹת ibid. 6. 20.

נִגֹּף *cadendo*; Judic. 20. 39. Infin. Niphal pro הִנָּגֵף; a נָגַף.

נוּלְּדוּ *editi sunt*; 1. Paral. 3. 5. est formæ compositæ ex Niphal, & Puhal, quasi ex יֻלְּדוּ, & נוֹלְדוּ; a יָלַד.

נִוַּסְּרוּ *erudientur*; Ezech. 23. 48. Præter. Hithpahel assumpta litera נ ex Niphal pro ה, & elisa litera characteristica ת; pro הִתְוַסְּרוּ a יָסַר.

נִחַלְתְּ *profanata es*, Ezech. 22. 16. ad formam perfe-

mæ radicalis א pro מְאַלְּפֵנוּ Particip. Pihel.

מְקַלְלַוְנִי *maledixit mihi*; Jer. 15. 10. compoſitum eſt ex קִלֵּל & ex קָלָה, quod in Hiphil ſignificat *ignominia afficere*; ו enim eſt loco radicalis ה; vel potius eſt forma compoſita ex Præter. קִלְלוּנִי *maledixerunt mihi*; & ex Participio ejuſdem Verbi מְקַלְלֵנִי *maledixit mihi quiſque*.

מְקֻנַּנְתְּי *nidificans*; Jerem. 22. 22. habet formam compoſitam ex Præterito Puhal קֻנַּנְתְּ, & ex Participio מְקֻנֶּנֶת. Rabbi autem Jona Grammaticus nullam formam compoſitam agnoſcit, ſed duntaxat craſin vocalium, ut fit in תֹּסֵף, תֹּסָף, יָשַׁתְּ pro יֵשֶׁת.

מְרַאֲשֹׁתֵי *a cervicalibus*; 1. Sam. 26. 12. formam habet maſculinam, & fœmininam, a radice רֹאשׁ.

מִרְבָּה *multiplicans*, Ezech. 23. 33. ſub formativa Participii eſt Chirek pro Pathach extra omnem regulam; eſt enim Particip. Hiphil a רָבָה.

מֵרְדָה *a deſcendendo*; Geneſ. 46. 3. Infiniti. Kal Verbi יָרַד cum ה paragogico; cui ſimilia ſunt הֵיְנָה, לֵדָה. Sed hæc & alia potius Nominis, quam Verbi infiniti rationem habent.

מִשְׁתַּחֲוִיתֶם *procumbentes*; Ezech. 8. 16. eſt formæ compoſitæ a Participio מִשְׁתַּחֲוִים, & a Præterito הִשְׁתַּחֲוִיתֶם; a שָׁחָה.

ciale eſt Sceva ſub Jod . Quando enim præpoſitio מ Jod Scevato præponitur , tum Daghes , tum Sceva Euphoniæ cauſſa auferuntur . Alterum obſervarunt Maſorethæ Daniel. 12. 2. מִיְּשֵׁנֵי : *e dormientibus* pro מִישְׁנֵי .

מְלֵאֲתִי *plena*; Jeſ. 1. 21. cum Jod paragogico, & Chateph Pathach ſub ultima radicali ; cui ſimilia ſunt שָׁרָתִי , גְּנֻבְתִי , רַבָּתִי , מַלְכִּי , דִּבְרָתִי , &c.

מִלְּבוֹא *ab adeundo* ; Amos 6. 14. Infinitivus Kal, qui habet ל , & מ conjunctum ex Chaldaica forma.

מְלָושְׁנִי *detrahens* ; Pſal. 101. 5. multiplex hic Anomalia. Primo eſt Jod paragogicum; ſecundo Vau redundans ; tertio Cholem correptum iu Kametz Chatuph . Analogice enim dicendum eſt juxta formam Pihel מְלוֹשֵׁן : cui aliqua ex parte ſimile eſt לִמְשֹׁפְטִי *judicanti me* Job. 9. 15.

מַלִּינִים *murmurantes* ; Exod. 16. 4. cum Pathach & Daghes præter morem , loco מְלִינִים a radice לון .

מְנֹּאָץ *irritatur* ; Jeſ. 52. 5. eſt formæ compoſitæ ex Puhal, & Hithpahel . Daghes enim in Nun denotat literam characteriſticam Hithpahel ת abjectam; Cholem autem , & Kametz repræſentant formam Puhal .

מַסִּית *incitans*, Jer. 43. 3. Tzere correptum eſt in Pathach , & Daghes pro מֵסִית a radice סות .

מְלַפְּנוּ *docens nos* ; Job 35. 11. cum Aphæreſi pri-

mæ

ablatum Kametz correptum eſt in Pathach.

מוֹצְאֵת *inveniens*, Cant. 8. 10. fæmin. Partic. in ת ſpecialis formæ pro מוֹצֵאת: huc ſpectat נֹשְׂאֵת 1. Reg. 10. 22. quæ contracta repeꝛiuntur 2. Sam. 18. 22. מֹצֵאת, & נֹשֵׂאת Eſth. 2. 15.

מוֹשִׁיבִי *collocans*, Pſal. 113. 9. cum Jod paragogico; a יָשַׁב.

מֵזִין *advertens*, Proverb. 17. 4. contractum eſt pro מַאֲזִין.

מַחְאֲךָ *plaudere te*, Ezech. 25. 6. extra omnem regulam, & rationem duæ vocales breviſſimæ continuo leguntur; pro מַחֲאָךְ vel potius מַחְאֲךָ.

מֵחֲטוֹ *a peccando*; Gen. 20. 6. cum Apocopa tertiæ radicalis א, aut eſt ad formam Quieſcentium ה״ל.

מֵחֲרוֹן *ab æſtuando*; Pſal. 85. 4. cum Nun paragogico præter morem, ex מֵחֲרָה, vel potius מֵחֲרוֹת: thema eſt חָרָה.

מְטַחֲוֵי *jaculantes*; Geneſ. 21. 16. Participium plur. Pihel contractum, tertia radicali ה in ו mutata; pro מְטַחִים, a טָחָה, ſicuti dicitur חֲגָוֵי *fiſſuræ* a חָגָה; & קַצְוֵי *extremitates* a קָצָה.

מִיָּרְדִי *a deſcendendo me*; Pſal. 30. 4. cum Kametz longo loco Kametz Chatuph; quod indicat appoſitus accentus Methegh: huc duo alia referenda ſunt עָמְדְךָ Obad. 11. & רָדְפִי Pſal. 38. 21.

מִירֻשָּׁתְךָ *de hereditate tua*, 2. Paral. 20. 11. ſpecia-

לְרֹא *ad timendum*; 1. Sam. 18. 29. cum Aphæresi primæ radicalis Jod, pro לִירֹא; a יָרֵא.

לְרְאֹוָה *ad aspiciendum*, Ezech. 28. 17. cum ה paragogico, & tertia radicali ה mutata in ו; a רָאָה.

לְתִתֶּן *ad dandum*, 1. Reg. 6. 19. cum Nun paragogico præter morem, a תֵּת, quod a נָתַן.

מ

מֵבִי *adducens*, Jer. 19. 15. cum Aphæresi literæ Aleph a בּוֹא.

מְבַעִתֶּךָ *perturbans te*, 1. Sam. 16. 15. contractum est pro מְבַעַתְתֶּךָ ex forma מְבַעֶתֶת, a בָּעַת.

מְרִיבוֹת *cruciantes*; Lev. 26. 16. abjecta media radicali, pro מַרְאִיבוֹת, a דָּאַב.

מַהְלְכִים *deducentes*, Zach. 3. 7. accelerandæ pronunciationis gratia cum Sceva ad formam Chaldaicam loco Chirek. Est enim pro מַהֲלִיכִים: huc refer מְעֻזְּרִים 2. Paral. 28. 23. מְחַלְמִים, Jerem. 29. 8. & מַחְצְצְרִים 2. Paral. 29. 28. quod etiam cum צ redundante scribitur.

מוּעֶדֶת *vacillans*; Proverb. 25. 19. Partic. Benoni Kal a radice מָעַד cum Surek loco Cholem, & Kametz loco Sægol pro מוֹעֶדֶת, aut מוֹעֶדֶת.

מוּסַב *circumdatus*, Ezech. 41. 7. propter accentum abla-

לְהוֹשִׁיבִי *ad collocandum*; Psal. 113. 8. cum Jod paragogico; a יָשַׁב.

לְהָכִיל *ad consumendum*; Ezech. 21. 28. prima litera radicali elisa, pro לְהַאֲכִיל.

לְהֲנָפָה *ad agitandum*; Jes. 30. 28. cum ה paragogico pro לַהֲנִיפָה: a נוּף.

לְהַפְרְכֶם *ut irritum faciatis vos*; Lev. 26. 15. Chirek mutatum est in Sceva ad faciliorem pronunciationem; pro לְהָפִירְכֶם a radice פּוּר.

לַהְשׁוֹת *ad perdendum*; 1. Reg. 19. 25. Infin. Hiphil a themate שׁאה, extrito א, & prioribus punctis transpositis, pro לְהַשְׁאוֹת.

לְחָיַיִם *maxillæ duæ*; Deut. 18. 3. a sing. לְחִי, pro Chirek habet Kametz.

לְחֶנְנָהּ *ad gratificandum ei*; Psal. 102. 14. Infin. Pihel cum Sægol præter normam, pro לְחַנְּנָהּ, a חָנַן.

לְחֹתַיִם *duæ tabulæ*, Ezech. 27. 5. formam habet compositam ex plurali & duali, a לוּחַ.

לְרוֹת *ad jaculandum*, Psal. 64. 5. litera prima radicali Jod abjecta, pro לִירוֹת.

לָלֶת *ad pariendum*; 1. Sam. 4. 19. contractum est pro לָלֶדֶת a יָלַד: quidam positum contendunt pro לְיַלֵּלֶת *ad ejulandum*, a יָלַל: huic similis contractio est in אַחַת pro אַחֶדֶת.

כִּיתְרוֹן *ſicut excellentia*, Eccl. 2. 13. ſpecialis punctatio, pro כְּיִתְרוֹן.

כְּעֹטְיָה *quaſi velata*; Cant. 1. 7. ה mutatum eſt in Jod; pro כְּעֹטָה: huc pertinent בֹּכִיָּה, *flens*; צֹפִיָּה *ſpeculans*: פֹּרִיָּה *fructificans*.

כְּקָרָבְכֶם *cum accederetis vos*, Deut. 20. 2. pro כְּקָרְבְכֶם.

כְּשָׁמְעָתוֹ *cum audiret ipſe*; Jeſ. 30. 19. cum ה paragogico, ſequente affixo, pro כְּשָׁמְעוֹ. Huc refer מִיִּרְאָתוֹ 2. Sam. 3. 11. *cum timeret ipſe*.

ל

לַאֲרִיב *ad cruciandum*; 1. Sam. 2. 23. per Metatheſin primæ, & ſecundæ radicalis, pro לְרָאִיב, vel potius לְהַרְאִיב.

לְדְרֵיוֹשׁ *ad quærendum*; Eſræ 10. 16. cum Jod Epenthetico pro לִדְרוֹשׁ.

לְהֵדָק *ad comminuendum*, 2. Paral. 34. 7. ex ſpeciali Anomalia retinet Tzere vocalem Præteriti, pro לְהָדֵק a radice דָּקַק.

לְהֵיְדוֹת *ad celebrandum*; Neh. 12. 8. Infinit. Hiphil pro לְהוֹדוֹת a radice יָדָה.

לְאוֹשִׁיבִי

יַסֹּר *castigare*; Psal. 118. 18. Infin. Pihel cum Cholem præter morem, pro יַסֵּר.

יָפְיָפִיתָ *pulchrior effectus es*; Psal. 45. 3. Præter. Puhal cum Kametzchatuph loco Kibbutz, & prima, & secunda radicali geminatis, a יָפָה.

יִרַדֹּף *persequatur*; Psal. 7. 6. habet formam compositam ex Kal יִרְדֹּף, & ex Pihel יְרַדֵּף.

יַשִּׁי *exactorem aget*; Psal. 55. 15. cum Apocopa ה, & ad formam Quiescentium א pro יַשֶּׁה, a נָשָׁה.

יַשֵּׁל *decutit*, Job. 27. 8. varie sentiunt Grammatici de hac voce: alii deducunt a שָׁלָה, unde per Apocopen Futurum יֵשֶׁל; sed illud Verbum in Kal activam significationem non habet: alii putant esse Futur. Hiphil ex eadem radice: ast per duplex Sægol formandum esset. Nonnulli denique, quorum sententia amplectenda, derivant a נָשַׁל, & Futurum Kal esse censent, vocali brevi, & Daghes in vocalem longam contractis, perinde ac si secunda radicis esset gutturalis, pro יִשַּׁל.

יִתְגֹּעֲשׁוּ *commovebuntur*; Jer. 46. 8. formam habet ex Puhal, & Hithpahel compositam.

כ

כְּחַכֵּי *secundum præstolari*, Hos. 6. 9. tertia radicalis ה mutata est in Jod, pro כְּחַכֵּה.

: יוֹרַע *notum faciet*, Psal. 138. 6. pro יוֹדַע: sed alii faciunt Futurum Pihel pro יְיַדַּע *noscet*. Huc pertinet יֵיטִיב pro יְיֵטִיב *benefaciet*.

יְכַבְּדָנְנִי *honorabit me*; Psal. 50. 23. cum Epenthesi literæ Nun, pro יְכַבְּדֵנִי.

יְכַסְיֻמוּ *operient eos*; Exod. 15. 5. duplex hic est Anomalia, prima in Jod loco ה; secunda in affixo מוּ pro מוֹ: est enim pro יְכַסּוּמוּ a כָּסָה.

יְלִדְתָּנוּ *peperisti nos*; Jere. 2. 27. pro יְלִדְתִּינוּ.

יִלְכְּדֻנוֹ *capient eum*; Proverb. 5. 22. pro יִלְכְּדֻהוּ.

יִמְאַס *liquefit*; Job. 7. 15. media radicali ס in א commutata pro יִמַּסֵּס; quod analogum est pro יִמַּס, a radice מָסַס: cui omnino simile יִמָּאֲסוּ *liquefiant*, pro יִמַּסּוּ Psal. 58. 8.

יְמַצְאוּנְהָ *invenient eam*; Jere. 2. 24. cum נ Epenthetico; pro יְמַצְאוּהָ: huc referto יִמְצָאֻנְנִי *invenient me*, Proverb. 1. 28. & ibidem יִקְרָאֻנְנִי *vocabunt me*.

יָנֵאץ *florescet*; Eccles. 12. 5. cum Epenthesi א a radice נוּץ.

יָנִי *irritum faciet*; Psal. 141. 5. cum Apocope א a radice נוּא.

יִנָּשׂוּא *portabuntur*, Jerem. 10. 5. cum א paragogico, seu potius literis transpositis, pro יִנָּשְׂאוּ a נָשָׂא.

יִסַּר

יִדַּחוּ *impellantur* ; Jerem. 23. 12. Futurum Niphal cum Pathach loco Kametz, & accentu in penultima præter morem, a דָּחָה.

יְדַשְּׁנֶה *in cinerem redigat* ; Psal. 20. 4. habet ה paragogicum præcedente Sægol præter morem ; a דשן.

יְהוּא *erit*, Eccles. 11. 3. miræ est Anomaliæ cum א paragogico ab הָוָה, a quo est Futurum per Apocopem יְהוּ ; pro יִהְיֶה.

יְהֵילִילוּ *ejulabunt* ; Jes. 52. 5. cum ה litera characteristica Hiphil expressa, pro יְיֵלִילוּ ; a ילל.

יוֹדַעְתִּי *notum feci*, 1. Sam. 21. 2. pro הוֹדַעְתִּי.

יוֹרֶא *jaciet*, Proverb. 11. 15. cum א loco ה a radice ירה.

יֶחֱזָיוּן *videbunt* ; Jes. 26. 11. cum Jod, quod factum est ex ה ; pro יֶחֱזוּן a חָזָה : huc refer יִשְׁתָּוּין Psal. 78. 44. יֶחֱסָיוּן Psal 36. 8. & יִשְׁלָיוּ Psal. 122. 6. & יִרְבְּיֻן Deuter. 8. 13. pro יִרְבּוּן ; & יִרְוְיֻן Psal. 36. 9.

יְחִיתַן *terrefaciet eos* ; Habac. 2. 17. pro יְחִתֵּן a חָתַת : primo Daghes resolutum est in Chirek longum ; secundo est Pathach loco Tzere propter pausam.

יֶחֱמַתְנִי *fovit me* ; Psal 51. 7. Præt. Pihel cum Sægol sub prima radicali propter sequens Chateph Sægol pro יִחֲמַתְנִי.

יְחֻנְךָ *miserebitur tui* ; Jes. 30. 19. vocalibus transpositis ; pro יְחָנְךָ ; a חָנַן.

יידע

ibidem 11. חַלּוֹתִי *vulnerare me* a חָלַל; quamquam multi radicem faciunt חָלָה *infirmum esse*.

חָסָיָה *confidit*, Psal. 57. 2. tertia radicalis ה mutata est in י, & propter accentum retractum de more Sceva transiit in Kametz; pro חָסְתָה a חָסָה. Hinc Deut. 32. 37. dicitur חָסָיוּ *confiderunt* pro חָסוּ, ad cujus formam est נָטָיוּ *declinarunt* pro נָטוּ Psal. 73. 2. & נִטָּיוּ *extenduntur* Numer. 24. 6. pro נִטּוּ.

ט

טַח *obduxit*; Jes. 4. 18. cum Pathach ad formam Deficientium ע, pro טָח a טוּחַ.

י

יְאֶתָיֵנִי *obvenit mihi*; Job. 3. 25. pro יֶאֱתֵנִי cum Jod, quod est loco radicalis ה ab אָתָה.

יְבָרֲכֶנְהוּ *benedicet ei*, Psal. 72. 15. habet נ Epentheticum pro יְבָרֲכֵהוּ: huc referto יְסוֹבְבֶנְהוּ *circumduxit eum*, Deut. 32. 10.

יְבֹשֶׁת *exsiccari*; Genes. 8. 7. habet formam compositam ex יְבֹשׁ secundum analogiam Verborum perfectorum, & ex בֹּשֶׁת juxta Anomaliam Quiescentium פי. Huic simile est Num. 14. 16. יְכֹלֶת *posse*; a יכל.

יִדְּחוּ

וְתִשֶּׂנָה *& levabunt*; Jer. 9. 18. א radicali abjecto pro וְתִשֶּׂאנָה : & Ezech. 23. 49. est cum Epenthesi Jod ad formam Quiescentium ה, תִּשֶּׂאינָה *portabitis*; a נָשָׂה.

וַתֵּתַצַּב *& stetit*: Exod. 2. 4. insignis est Anomaliæ, prima litera radicali Jod præter morem abjecta sine ulla compensatione; & ת Futuri characteristica cum Tzere, pro וַתִּתְיַצֵּב a radice יצב.

ז

זֹרֶה Jes. 30. 24. quidam derivant a זרה & censent, esse Participium passivum Pihel, quod alias inusitatum est, Cholem adhibito loco ejecti Daghes, & explicant per *ventilatum*; alii radicem faciunt זור; & Pahul esse dicunt Kal pro זוּרָה, *compressum*.

ח

חֹטְאִים *peccantes*, 1. Sam. 14. 33. ad formam Quiescentium ה cum א redundante pro חֹטְאִים; cui simile est קֹרְאִים *clamantes*, Psal. 99. 6. pro קֹרְאִים.

חֻמְצָתוֹ *fermentari illud*, Hos. 7. 4. Infini. Puhal cum ה paragogico, pro חֻמְצוֹ.

חַנּוֹת *gratiam facere*; Psal. 71. 10. forma ex Quiescentibus tertia ה petita, pro חֹן a חָנַן: cui simile

ibi-

formam compositam ex פָּלָא, unde esset פִּלְאָה, & ex פָּלָה, unde formatur פִּלְּתָה.

וְנִרְפּאוּ *& curantur;* Exech. 47. 8. Aleph quiescente ad formam Quiescentium ה, pro וְנִרְפְּאוּ.

וּפִשְׁתֶּם *& crescetis*, Malach. 4. 2. cum Chirek pro פְּשְׁתֶּם, a radice פּוּשׁ.

וְצָמִת *& sities*; Ruth. 2. 9. cum Aphæresi literæ radicalis ה, & cum ChireK ad formam Quiescentium ה, pro וְצָמֵאת; a צָמָא.

וְקָרָאתִי *& vocabis*, Jer. 3. 4. cum Jod redundante.

וְרָאֲמָה *& exaltabitur*; Zach. 14. 10. cum Epenthesi literæ א; pro וְרָמָה a רוּם: huc etiam pertinet קָאם *surgit* Hos. 10. 14. pro קָם.

וְשָׁבַת *& revertetur*, Ezech. 46. 17. ad formam Chaldaicam desinit in ת, pro וְשָׁבָה a שׁוּב.

וְתָבוֹאָה *& adveniat*; Jes. 5. 19. tertia Futuri femini. cum ה paragogico præter morem; pro תָּבֹא: huc refer וְתָבֹאתִי *& venias*, cum Jod redundante; quod præterea compositam habet formam ex secunda Præter. בָּאת, & Futuri תָּבֹאִי.

וַתַּעֲלוּ *& ascendistis*, Ezech. 16. 3. pro וַתַּעֲלוּ ex Kal: quidam autem referunt ad Niphal, pro וַתֵּעָלוּ; sed hæc Conjugatio est inusitata in עָלָה.

וְתִשָּׁנֶה

præter morem, pro וְלָנָה a radice לוּן.

וְנֶאֱשָׁאַר *& residuus ego*, Ezech. 9. 8. cum Epenthesi א, & Pathach loco Kametz, pro וְנִשְׁאָר: est enim Participium, a שָׁאַר.

וַנִּבֹל *& diffluximus*, Jes. 64. 5. Daghes mutato in vocalem longam; pro וַנִּבֹּל. a radice נָבַל.

וְנָבְלָה, *& confundamus*, Genes. 11. 7. pro נָבְלָה cum ה paragogico, & Cholem mutato in Sceva: quidam putant, esse tertiam personam femininam Præter. Niphal pro נִבְלָה *confundatur*, ex terminatione Tzere; alii autem primam Futuri Hiphil pro וְנַבְלָה cum ה paragogico, a radice בָּלַל.

וְנַחְבֵּתֶם *& abscondetis vos*, Jos. 2. 16. excluso א radicali, pro וְנַחְבֵּאתֶם; huc referendum & וְנִטְמֵתֶם Lev. 14. 43. *polluti estis*; pro וְנִטְמֵאתֶם, a טָמֵא.

וְנִכַּפֵּר *& expiabitur*; Deut. 21. 8. compositam habet formam ex Niphal, & ex Hithpahel; ת characteristico contracto per Daghes in prima radicalem כ, pro וְנִתְכַּפֵּר, quod rursus pro יִתְכַּפֵּר.

וְנִלְווּ *& adjungite vos*, Jere. 50. 5. Imper. Niphal cum נ characteristico pro וְהִלָּווּ; quidam tamen per Præteritum explicant; a radice לָוָה.

נִפְלְאַתָה *admirabilis fuit*; 1. Sam. 1. 26. habet for-

correpto; sed est a radice כָּחַח. Aut vocalis longa Kametz resoluta est in brevem, & Daghes, est enim pro יְכִיתוּ. Huc refer וַיִּכַּתּוּ *& contriverunt*. Deut. 1. 44.

וַיַּלִּינוּ *& ad murmurandum incitaverunt*; Num. 14. 36. ubi Kametz in vocalem brevem, & Daghes resolutum est, a radice לוּן: cui simile Proverb. 4. 21. יַלִּיזוּ *recedere facient*, a לוּז.

וַיְסַרֵנִי *& erudiet me*, Jes. 8. 11. cum Daghes Euphoniæ caussa: unde quidam perperam Præteritum Pihel esse arbitrantur. Præterito enim convenit affixum נִי; Futuro autem נִי, a radice יָסַר.

וַיָּרֶב 1. Sam. 15. 5. secundum duplicem significationem a duplici potest derivari radice: si explices, *& insidiatus est*; est Futurum Pihel ab אָרַב, facta contractione, pro וַיְאָרֵב, vel potius Futurum Hiphil, pro יַאֲרֵב: sin autem *& certavit*, erit Futurum Hiphil a radice רוּב.

וַיֵּתֵא *& venit*, Deut. 33. 21. literis radicalibus transpositis; pro וַיֵּאת, quod loco וַיֶּאֱתֶה ab אָתָה.

וַיִּתְּמוּ *& absoluti sunt*, Deut. 34. 8. pro וַיִּתַּמּוּ, ubi etiam Daghes sublatum est; Futur. Niphal a תָּמַם. Unde Psal. 102. propter pausam dicitur יִתָּמוּ.

וְכִעֲסַתָּה *& irritabat eam*, 1. Sam. 1. 6. deficit MappiK, pro וְכִעֲסַתָּהּ.

וְלָנֶה *& commorabitur*, Zach. 5. 4. cum Sægol præ-

est pro וַיִּוְגֶּה a יָגָה: sic ibid. 53. וַיַּדּוּ & *projecerunt* pro וַיִּידּוּ, a יָדָה.

וַיָּזֶד & *coxit*, Genes. 25. 29. Daghes præter necessitatem in vocalem longam commutato pro וַיָּזֶד a נָזַד; simile huic 1. Paral. 20. 3. וַיָּשַׂר *ferra dissecuit* a נָשַׂר.

וַיָּחֶל & *expectavit*, Genes. 8. 10. cum Aphæresi Jod radicalis pro וַיִּיחֶל, a יָחַל.

וַיֵּחַמְנָה & *incalescebant*, Genes. 30. 38. ubi secundum Aben Esra Jod est cum Sægol propter sequentem gutturalem. Est enim loco יֵחַמוּ a יחם; sicuti dicitur יֵשְׁבוּ.

וַיֵּחַמְנָה *ut incalescerent*; Genes. 30. 38. cum Jod nota generis masc. pro וַתֵּחַמְנָה a יָחַם; cui simile 1. Samuel. 6. 12. וַיִּשַּׁרְנָה & *recta contenderunt* pro וַתִּשַּׁרְנָה.

וַיִּיף & *pulchra erat*, Ezech. 31. 7. contractum est, pro וַיִּיַף a יָפָה ad formam יֵשֵׁב.

וַיִּישֶׂם & *posuit*, Genes. 50. 26. forma quasi est petita a יָשַׂם, sed significatio est a שׂוּם, & ponitur loco וַיָּשֶׂם: quidquid dicat Kimchius, qui existimat esse pro וַיּוּשַׂם & *positus fuit*: וַיִּישַׂם quidem Genes. 24. 33. est pro וַיּוּשַׂם.

וַיַּכְּתוּם & *contuderunt eos*; Num. 14. 45. formam habet quasi a נָכַת pro וַיַּכִּיתוּם Chirek in Sceva cor-

ſequatur Nomen maſculinum עַמֶּךָ *populus tuus*, a quo genere diſcrepat חַטָּאת, cenſeo, ſumendum eſſe pro Nomine, *peccatum eſt populi tui*.

וְטֵאטֵאתִיהָ *& everram eam*, Jeſ. 14. 23. prima perſona Præteriti Pihel Verbi quatuor literarum, cujus thema alii ponunt טוא, geminata prima, & tertia, alii טֵאֵט media geminata; nonnulli denique טָאָה.

וַיֶּאֱהָבֵהוּ *& amavit eum*; 1. Sam. 18. 1. pro וַיֶּאֱהָבֵהוּ.

וַיָּאצֶל *& ſepoſuit*, Num. 11. 25. contractum eſt pro וַיַּאֲצֶל.

וְיֵאת *& veniet*: Jeſ. 41. 25. contractum pro וַיֵּאֵת, quod loco וַיֶּאֱתֶה ab אָתָה.

וַיֶּאֱתָיוּן *& convenerunt*, Jeſ. 41. 5. ה radicali mutato in י, & addito נ paragogico, pro וַיֶּאֱתוּ a radice אָתָה: ſic Pſal. 36. 8. יֶחֱסָיוּן *confident*, pro יֶחֱסוּ; & Pſal. 78. 44. יִשְׁתָּיוּן pro יִשְׁתּוּ; *bibent*, & Jeſ. 26. 11. יֶחֱזָיוּן *videbunt*, pro יֶחֱזוּ.

וַיַּבְּשֵׁהוּ *& arefecit ipſum*, Nah. 1. 4. Futurum Pihel cum Apocopa י radicalis pro וַיְיַבְּשֵׁהוּ a יָבֵשׁ: cui ſimile 2. Paral. 32. 30. וַיַּשְּׁרֵם *& recta deduxit eos*, pro וַיְיַשְּׁרֵם.

וַיַּגֶּה *& maſtitia affecit*, Thren. 3. 33. contractum eſt

pro Kametz, quod compensare debebat Daghes ejectum, ne duo Kametz concurrerent; est insuper Syncopa literæ ת, pro וְהִתְטַהֲרוּ. Kametz autem sub secunda radicali est propter accentum: huic simile est וְהִנֶּחָמְתִּי *& consolabor me*: Ezech. 5. 13. pro וְהִתְנַחַמְתִּי.

וְהָיִית *& eris*, 2. Sam. 14. 2. cum Sceva in fine, quod rarissimum est in Verbis Quiescentibus Tertia ה: sic עָשִׂית *fecisti*, Genes. 3. 13.

וְהֻנִּיחָה *& collocetur*, Zach. 5. 11. habet formam compositam ex Hiphil, & Hophal. Chirek enim est ex Hiphil, & Kibbutz ex Hophal pro הֻנְּחָה a radice ינח.

וַהֲקֵאתוֹ *& evomes illud*, Proverb. 25. 16. mixtam habet formam ex Quiescentibus tertia א, & ex Quiescentibus secunda: ex illis enim assumptum est Tzere, ex istis Cholem, pro וַהֲקֵאתוֹ a radice קוא.

וְהִתְנֹעֲשׁוּ *& concutiantur*; Jerem. 25. 16. pro וְהִתְגָּעֲשׁוּ, Cholem assumpto ex forma Puhal.

וְהִתְנַבִּית *& prophetabis*; 1. Sam. 10. 6. א ad formam Quiescentium ה mutato in י pro וְהִתְנַבֵּאתָ.

וָחָיָה *& vivat illa*; Exod. 1. 16. juxta Kimchium pro חָיְתָה: quidam deducunt a חַיִּ, quasi dicendum fuisset חַיָּה ad formam סַבָּה, unde Daghes, & vocalis brevis in longam coaluerint. Sed literæ י, & ו ut ait Aben Esra, in fine nunquam sunt radicales.

וְחָטָאת *& peccavit*, Exod. 15. 16. Aben Esra, & Kimchi putant esse contractum pro וְחָטְאָה, sed cum se-

metz: debet enim esse masculinum בְּנִית.

וּבִתְקוֹמְמֶיךָ *& in insurgentes contra te*; Psal. 139. 21. Particip. cum Syncopa literæ מ, ne quatuor literæ serviles ab initio thematis concurrant; pro וּבְמִתְקוֹמְמֶיךָ.

וְדִיגוּם *& piscabuntur eos*, Jer. 16. 16. cum Aphæresi ה characteristici pro וְהִדִּיגוּם a דוג: quidam sumunt pro Præter. Pihel, pro דִּיגוּם.

וְהֶאֶזְנִיחוּ *& retro abjecerunt*, Jes. 19. 6. de hac voce variæ sunt Rabbinorum sententiæ. R. D. Kimchius censet, ה aliunde advenisse, & א vicem gerere characteristicæ Conjugationis Hiphil, *quia*, inquit, *litera Epenthetica, quæ legatur, media in dictione occurrere non solet*. R. Moses Davidis frater, ה esse interrogationis; cui opponitur Elias, literam ה τῶ ן interrogationis nunquam præponi. Alii denique existimant esse formæ Hebraicæ, & Chaldaicæ. Nam Chaldæi pro ה in Hiphil usurpant א. Quidquid sit, vox hæc est loco וְהִזְנִיחוּ.

וְהֹגוּ *& meditari*; Jes. 59. 13. habet Cholem ab initio loco Kametz, pro הָגוּ, cui simile ibidem הֹרוֹ *concipere*.

וְהוֹשְׁבוֹתִים *& collocabo eos*, Zach. 10. 6. prima persona Præteri. Hiphil habens formam compositam, ex יָשַׁב; unde esset הוֹשַׁבְתִּים, & ex שׁוּב, unde diceretur הֲשִׁיבוֹתִים. ChireK autem accelerandæ pronunciationis caussa est correptum in Sceva. Hanc Anomaliam imitatur וְהֵטִיבֹתִי *& benefaciam*, Ezech. 36. 11.

וְהִטֶּהָרוּ *& purificabunt se*; Num. 8. 7. cum Sægol

pro

הֵתָיוּ *venite*, Jes. 21. 14. duplex Anomalia, prima est ה radicalis tertia expressa per Jod; altera ה ab initio loco א; est enim pro אֶתָיוּ, vel potius אֶתְיוּ ab אָתָה.

הֲתֵיטְבִי *num bona eris*? Nah. 3. 8. Futur. Hiphil a יָטַב pro הֲתֵיטִיבִי, ChireK longo in Sceva commutato accelerandæ pronunciationis caussa.

הָתְפָּקְדוּ *recensiti fuerunt*, Num. 1. 47. forma est composita ex Hophal, & Hithpahel, ubi præterea est Kametz loco Pathach, & Daghes; dicendum enim Analogice erat, הִתְפַּקְדוּ.

ו

וָאֲכַסֵּךְ *& operui te*, Ezech. 16. 10. Vau Hippuch habet præter morem Pathach ante א pro Kametz: cui simile 2. Sam. 1. 10. וַאֲמֹתְתֵהוּ *& occidi eum*.

וָאֶנְעֲלֵךְ *& calceavi te*, Ezech. 16. 10. cum Pathach loco Kametz. Pathach enim in Futuro Kal producitur cum affixis in Kametz.

וַאעַנֶּה *& affligam*, 1. Reg. 11. 39. crasis est pro וָאֲעַנֶּה.

וַאעְשִׁר *& ditatus sum*, Zachar. 11. 5. contractum est, pro וָאַעֲשִׁיר.

וּבָאתְ *& ingredieris*; 2. Sam. 14. 3. cum Sceva in fine, quod in his Verbis insuetatum est: cui simile habetur 1. Reg. 17. 13. וְהוֹצֵאתְ *& afferes*.

וּבָנִיתָ *& ædificabis*; Proverb. 24. 27. fine Kametz:

dicitur הָפִּתִית, & a פַּחַת est הַפְּתוֹת, & hinc videtur esse forma mixta. Plura sunt de hac voce apud Eliam in libro *Harcabba*, & apud Aben Esra; qui perperam contendit הַ esse admirativum: litera enim ו nunquam præponitur הַ interrogationis, aut admirationis.

הִצְטַיַּרְנוּ *in viaticum accepimus*; Jos. 9. 12. est unicum ad formam analogam cum mutatione, & transpositione literæ characteristicæ Hithpahel ת, pro הִצְטוֹרַרְנוּ, a צוּר.

הַצְּפִינוֹ *abscondere eum*, Exod. 2. 3. cum Daghes Euphonico sine ulla caussa, pro הַצְפִּינוֹ; a צָפַן.

הִקְצוֹת *detrahere*, Lev. 14. 43. retinet ChireK ad formam Præteriti; pro הַקְצוֹת Infinit. Hiphil a קָצָה.

הִרְבָּה *multiplicare*, Genes. 3. 16. retinet Kametz ex terminatione Præteriti; inde cum Pathach legitur ad formam Nominis constructi 2. Sam. 14. 11. מֵהַרְבַּת *ne multiplicetur*, pro הַרְבֵּה, vel הַרְבּוֹת Infinit. Hiphil.

הֻרִים *sublatus est*, Dan. 8. 11. cum Jod Epenthetico, vel ו in י mutatum est, & transpositum, pro הוּרַם; a רוּם.

הִרְצָת *acquiescit*, Levit. 26. 34. contractum est in ת, pro הִרְצָתָה a רָצָה.

הָשַּׁמָּה Levit. 26. 35. vide vocem בְּהָשַּׁמָּה.

הָשַׁע *respice*, Psal. 39. 14. formam habet a שׁוּעַ; significationem autem a שָׁעָה; pro הַשַׁע per Apocopem, quod loco הַשְׁעֵה.

הִתָיו

Tzere. Tzere enim ultimæ ſyllabæ, non præcedente Kametz, mutatur in Sceva.

הֵסַתָּה *incitavit*, 1. Reg. 21. 25. pro הֲסִיתָה Hiphil a סוּת, vocali longa ChireK in brevem, & Daghes reſoluta.

הַעֲרֹתָה *conteſtatus es*, Exod. 18. 23. cum ſimplici Pathach ſub ה formativa Hiphil propter ſequentem gutturalem, quæ Sceva compoſitum ante ſe adverſatur; pro הַעֲרֹתָה a radice עוּר.

הֶעֱבַרְתָּ *traduxiſti*, Joſ. 7. 7. cum Tzere ſub ה loco Pathach. Eſt enim Præter. Hiphil.

הֵעֵזָה *obſirmavit*, Proverb. 7. 13. ſine Daghes euphoniæ cauſſa, pro הֵעֵזָּה a עזז.

הֹעֲלָה, *oblatus fuit*, Jud. 6. 28. habet Cholem latioris pronunciationis cauſſa ob ſequentem gutturalem; pro הֻעֲלָה.

הֶעָשׂוּ *qui factus eſt*, Job. 41. 24. Participium Pahul ex ſpeciali Anomalia ſine Jod. Eſt enim loco עָשׂוּי; cujuſmodi eſt & illud ibid. 15. 22. וְצָפוּ & *exploratus*, pro צָפוּי.

הֵעָשׂוֹתוֹ *fieri illud*, Ezech. 43. 18. ה habet Sægol occulta plane de cauſſa; pro הֵעָשׂוֹתוֹ, eſt enim Infinit. Niphal.

הֲפַתִּית *fatuum agis*, Proverb. 24. 28. formam habet compoſitam vel ex duabus Conjugationibus, vel ex duabus radicibus: a פָּתָה enim in Pihel diceretur פִּתִּית, cui ה adjectum eſt ex Conjug. Hiphil: aut ex פָּתָה, & פָּתַת; a פָּתָה in Conjug. Hiphil

L di-

הֲבִנּוּ *comparavimus*, 2. Paral. 29. 9. cum Syncopa radicalis נ, & ad formam analogam pro הֲבִנְנוּ, quod pro הֲכִינוֹנוּ, a כּוּן.

הֶלְאָת *fatigavit*, Ezech. 24. 12. contractum in ת pro הֶלְאַתָה, ubi & ה cum Sægol, quasi sequeretur gutturalis, a לָאָה.

הֻמַּכּוּ *deprimuntur*, Job. 24. 24. Hophal a radice מכך, pro הֻמְכּוּ.

הַמְמֻותִים *qui morte afficiebantur*, 2. Reg. 11. 2. scriptum est literis ו, & מ transpositis, & legendum est, ut notant Masorethæ; הַמּוּמָתִים, a מוּת.

הֲמָנְכֶם *multiplicare vos*, Ezech. 5. 7. puto cum Kimchio esse Verbum infinitum, ab הָמַן, non autem a Nomine הָמוֹן, quia hujusmodi Nomina retinent Cholem cum affixis.

הִמְסִיו *liquefecerunt*, Jos. 14. 8. habet formam Chaldaicam, pro הִמְסוּ; a מסה.

הִמְצִיתִךָ *exhibui te*, 2. Sam. 3. 8. cum Jod in medio ad formam Quiescentium ה, & defectu י formativi primæ personæ, pro הִמְצֵאתִיךָ.

הַנִּמְצָאִים *qui inventi sunt*, Esth. 1. 5. cum Sceva sub secunda radicali præter normam, pro נִמְצָאִים; cujus generis duo alia sunt, unum Ezech. 20. 30. נִטְמְאִים *polluti*, alterum Jos. 10. 17. נֶחְבְּאִים *absconditi*; quæ R. Jacob scribit esse ex terminatione Tze-

plicat Kimchi הַחְבִּיאָה יָפֶה יָפֶה *abscondit diligentissime*.

הֵחָבֵה *abscondere se*, 2. Paral. 7. 12. Infin. Niphal a חָבָא, א mutato in ה.

הֶחֳדַלְתִּי *an desisterem?* Jud. 9. 9. specialis est Anomaliæ, ubi ה duplici fungitur munere, & est characteristicum Conjugat. Hophal, & est interrogativum; quidam autem volunt esse ex Hiphil, pro הֶהֱדַלְתִּי: vide Cornelium Bertramum.

הַחֲטִי *ad peccandum inducere*, Jerem. 32. 35. cum Apocope א, pro הַחֲטִיא: idem judicium de הֶחֱטִי 2. Reg. 13. 16.

הֶחֱשׁוּ *silete*, 2. Reg. 2. 3. pro הַחֲשׁוּ Imper. Hiphil.

הֻטַּמְּאָה *polluta est*; Deut. 24. 4. forma est composita ex Hithpahel, & Hophal cum Syncopa literæ ת, pro הִתְטַמְּאָה.

הַיְחָבְרְךָ *an consociaretur tibi?* Psal. 34. 20. ex Puhal specialis Anomaliæ pro הַיְחֻבַּרְךָ.

הֵינִיקִהוּ *lacta eum*, Exod. 2. 9. secunda persona fem. Imperativi Hiphil a ינק pro הֵינִיקִיהוּ.

הַיּוֹצֵת *quæ egreditur*, Deuter. 28. 57. cum defectu א pro הַיּוֹצֵאת, quod contractum pro יוֹצֵאת.

הֻכַּבֵּס *lavari*, Levit. 13. 56. est forma composita ex Hophal, & Hithpahel, ת contracto in כ per Daghes, pro הִתְכַּבֵּס.

הֻכְּנוּ

teræ ת formativæ Hithpahel, & Kibbutz ex Hophal ascito, pro הִתְרַשְּׁנָה.

הֲהֵימִיר *an mutavit?* Jere. 2. 10. cum Jod inserto post Tzere, quasi esset a יָמַר.

הוֹבִישׁ *pudefecit*, Jes. 30. 5. Præter. Hiphil forma composita a בּוֹשׁ, & ex Quiescentibus prima Jod, pro הֵבִישׁ.

הֱוֵא *esto*, Job. 37. 6. ה in א commutato ad formam Chaldaicam; pro הֱוֵה.

הוּלֶּדֶת *nasci*, Ezech. 16. 4. compositam habet formam ex Infin. Kal לֶדֶת, & Hophal הוּלַד; Daghes autem est euphonicum; a radice ילד.

הוֹצֵא *educ*, Genes. 8. 17. Imper. Hiphil Verbi יָצָא, ubi prima radicalis communem analogiam imitatur; Vau autem legendum est per Jod; quasi sit הַיְצֵא sicut dicitur הַמְצֵא.

הוֹשַׁר *dirige*, Psal. 5. 9. Imper. Hiphil Verbi יָשַׁר juxta formam analogam; sed Masorethæ legendum admonent, הַיְשַׁר.

הִזַּכּוּ *purificate vos*, Jes. 1. 16. Imperat. Hithpahel a זָכָה litera characteristica ת in ז contracta pro הִתְזַכּוּ, vel potius הִזְדַּכּוּ.

הֶחְבְּאַתָה *abscondit*, Jos. 6. 17. nota generis feminini est geminata, quasi הֶחְבְּאָה גַם הֶחְבְּאָה *abscondit, etiamque abscondit*, pro הֶחְבִּיאָה, idest, ut expli-

prima ו pro ן; secunda ה radicale mutatum est in י, pro דּוֹמָה.

דְּלִיו *tollite*, Proverb. 26. 7. ה in י commutatum est, pro דַּלּוּ a דָּלָה.

דָּנַנִּי *judicavit me*; Genes. 30. 5. cum Daghes, pro דָּנַנִי a דּוּן.

ה

הַאִדָּרוֹשׁ *an consulendo?* Ezech. 14. 3. Infinit. Niphal, ה characteristico facilioris pronunciationis gratia in א commutato, pro הַהִדָּרוֹשׁ, quod rursus pro הִהָדָּרֵשׁ.

הַאֲזֵנָּה *audite*, Genes. 4. 23. cum Syncopa tertiæ radicalis נ pro הַאֲזֵנְנָה; ab אזן.

הֻבָאת *adducta est*, Genes. 33. 11. femin. contractum in ת pro הֻבָאָה.

הֻנָּה *amotus fuit*, 2. Sam. 20. 13. pro הֻגָה, Daghes præter necessitatem ejecto: nec audiendi sunt R. Juda, & R. Jona, qui volunt esse ex Hiphil יָגָה.

הָגְלָת *deportabitur*, Jer. 13. 19. contractum in ת pro הָגְלְתָה.

הָדוּשׁ *triturari*, Jes. 25. 10. unicum est cum SureK loco Cholem in Infin. Niphal a דוש.

הֻדַּשְּׁנָה *pinguescit*, Jes. 34. 6. compositam habet formam ex Hithpahel, & Hophal; cum Syncopa lite-

בָּמוֹתֵי *excelsa*, Deut. 32. 13. forma masculina, & feminina in unum concurrente, pro בָּמוֹת a בָּמָה.

בָּנוּ *venimus*, 1. Sam. 25. 8. abjecto א pro בָּאנוּ a בּוֹא.

בָּנִית *ædificavi*, 1. Reg. 8. 48. abjecto י, pro בָּנִיתִי.

בְּעָיוּ *quærite*, Jes. 21. 12. radicalis ה expressa est per י, pro בְּעוּ, a בָּעָה.

בְּצַדֶּקְתֵךְ *in justificando te*; Ezech. 16. 52. Infinit. Pihel cum ה paragogico mutato in ת propter affixum, pro בְּצַדְּקֵךְ.

בְּקָרְבָתָם *accedentibus ipsis*, Exod. 40. 32. Infinit. Kal cum ה paragogico mutato in ת, pro בְּקָרְבָם.

בְּשַׁלֵּחֲךָ *cum dimiseris*, Deut. 15. 18. cum Tzere loco Sceva, pro בְּשַׁלְּחֲךָ.

ג

גָּבְהָא *extulit se*, Ezech. 31. 5. cum א loco ה, ne duo ה concurrant, pro גָּבְהָה, quod rursus pro גָּבְהָה a גָּבַהּ.

גְּנֻבְתִי *furto ablatum*; Genes. 31. 39. pro גְּנֻבַת; cum Jod paragogico.

ד

דּוּמִיָּה *silens*: Psal. 62. 2. duplex est Anomalia; pri-

בְּהִלּוֹ *cum illustraret ille*, Job. 29. 3. ה characteristicum Hiphil elisum est; pro בְּהַהִלּוֹ ab הָלַל.

בְּהָרֵג *in occidendo*, Ezech. 26. 15. cum Sægol loco Tzere. Est enim pro בְּהֵהָרֵג Infinit. Niphal: ב autem suscipit vocalem exclusi ה.

בְּהְשַׁמָּה *cum desolata esset ipsa*, Levit. 26. 43. primo est Metathesis punctorum pro בְּהָשַׁמָּה. Secundo SureK resolutum est in Kametzchatuph, pro בְּהוּשַׁמָּה; est enim Infinitivus Hophal a radice שָׁמַם. Tertio affixum ה caret MappiK pro בְּהוּשַׁמָּהּ.

בּוֹשַׁסְכֶם *conculcare vos*, Amos 5. 11. commodioris pronunciationis caussa retinet Cholem, pro בְּשַׁסְכֶם.

בַּז *sprevit*, Zach. 4. 13. desinit in Pathach ad formam Defectivorum secunda, pro בָּז a בּוּז.

בָּזְאוּ *diripiunt*, Jes. 18. 2. pro בָּזְזוּ: quidam autem volunt esse a בָּזָה, ה in א commutato; alii peculiarem radicem ex eo conficiunt: quid? si Epenthesim א agnoscas pro בָּזוּ; a בּוּז.

בִּינוֹתִי *consideravi*: Dan. 9. 2. est Aphæresis characteristicæ ה pro הֲבִינוֹתִי; a בִּין.

בֹּכִיָּה *flens*. Thren. 1. 16. ה mutato in י pro בֹּכָה

בְּמֹצַאֲכֶם *in inveniendo vos*: Gen. 32. 19. Cholem retinetur facilioris pronunciationis caussa, pro בְּמְצֹאֲכֶם.

בְּמוֹתֵי

אֶשְׁקוֹטָה *quiesco*; Jes. 18. 4. cum Vau redundante, & Chateph Kametz sub ק loco simplicis Sceva: hujus generis est אֶשְׁקוֹלָה *appendi* pro אֶשְׁקְלָה: Esdræ 8. 25. & אֶפְשְׂעָה *incedam* pro אֶפְשְׂעָה Jes. 27. 4.

אֶשְׁתּוֹלְלוּ *in prædam dederunt se*: cum א pro ה ad formam Chaldæis usitatam.

אֵתָיוּ *venite*, Jes. 21. 12. tertia radicali ה expressa per Jod, pro אֵתוּ ab אָתָה. Sic Jes. 41. 23. legitur אֹתִיּוֹת *ventura* pro אֹתוֹת.

אָתָנוּ *venimus*, Jer. 3. 22. ad formam Quiescentium tertia א, pro אָתִינוּ.

אֶתְּקֶנְךָּ *evellam te*, Jer. 22. 24. cum נ Epenthetico pro אֶתְּקְךָ a radice נָתַק.

ב

בְּאַהֲבָתוֹ *cum amaret ille*, Genes. 29. 20. cum ה paragogico mutato in ת, pro בְּאַהֲבוֹ.

בְּבֹאָנָה *cum venissent ipsæ*: Ruth. 1. 19. cum ה paragogico præter morem, pro בְּבֹאָן,

בִּבְנוֹתַיִךְ *cum ædificares tu*: Ezech. 16. 31. ad formam Nominum femini. pluralium pro בִּבְנוֹתֵךְ: a בָּנָה.

בְּהִלּוֹ

אֶקְרָאֶה *invocabo*, 1. Sam. 28. 15. cum ה paragogico, ſed Sægol loco Kametz. Eſt enim pro אֶקְרָאָה: aut duplex eſt terminatio; altera Quieſcentium א propria, altera ex Quieſcentibus ה petita.

אִקָּרֶה *obveniam*, Num. 23. 15. cum Syncopa formativæ Hithpahel, pro אֶתְקָרֶה.

אָרָה *maledic*, Num. 22. 6. Imperat. cum ה paragogico ab אָרַר pro אֹרָה: vel ſecundum R. Jehuda formæ Pihel contractæ pro אָרְרָה.

אֵרוֹמֵם *exaltabor*, Jeſ. 33. 10. cum Syncopa literæ ת pro אֶתְרוֹמֵם: eſt autem Tzere ſub א, quia litera ſequens non eſt capax Daghes.

אֲרוֹמִמְךָ *exaltabo me*, Jeſ. 25. 1. cum ChireK pro Sægol.

אֲרַיָּוֶךְ *irrigabo te*, Jeſ. 16. 9. pro אֲרַוֶּךְ Conjug. Pihel; ubi media radicalis ו commutata eſt in י, & tertia ה in ו præter morem; Kametz autem eſt propter accentum; a radice רָוָה.

אֲרִיקֵם *evacuabo eos*, Pſal. 18. 43. Daghes forti in ChireK longum reſoluto. Eſt enim pro אָרִקֵּם Futur. Hiphil a רָקַק.

אֶרְפָּה *curabo*, Lev. 3. 22. א commutato in ה pro אֶרְפָּא.

אַשְׁכֵּים *mane ſurgere*, Jer. 25. 3. habet א loco ה ad formam Chaldaicam, pro הַשְׁכֵּים Hiphil, cum Epentheſi etiam literæ Jod.

אֶשְׁקוֹטָה

teræ Jod pro אֵתַם, & hoc rursus pro אֶתַּם Futur. Niphal a תָּמַם.

אֶמְאָסְאךָ *spernam te*, Hos. 4. 6. cum א Epenthetico pro אֶמְאָסְךָ.

אִכָּבְדָה *honorabor*. Hag. 1. 8. cum paragoge literæ ה, sed scriptum sine ה; cujus ratio traditur a Talmudistis tractatu יוֹמָא cap. 1. quia quinque res defecerunt in Sanctuario secundo, nempe Arca cum Propitiatorio, & Cherubim, Ignis, Præsentia Majestatis Divinæ, Spiritus Propheticus, & Urim Tummim.

אָכְלָה *comedere*, 1. Sam. 1. 9. novæ omnino formæ, & Cholem plane alienum est pro אֲכָלָה cum ה paragogico.

אֲכֶלְךָ *consumam te*, Exod. 33. 3. pro אֲכַלֶּךָ Futurum Pihel a כָּלָה.

אָסִיף *recipiam*, Soph. 1. 2. pro אֶאֱסִיף, unde Jere. 8. 13. אֲסִיפֵם *recipiam eos*.

אֶסָעֲרֵם *procellis agitabo eos*: Zach. 7. 14. pro אֲסַעֲרֵם ex forma Pihel; aut אֶסָּעֲרֵם ex forma Niphal.

אַפְאֵיהֶם *in angulos relegabo eos*, Deut. 32. 26. pro אַפְאֵם ab Hiphil הִפְאָה, ה radicali converso in Jod.

אֵפוּ *coquite*. Exod. 15. 23. ab אָפָה cum Tezre ad dilatandam pronunciationem gutturalis א, pro אֱפוּ.

אֶקְרָאָה

le, & more Quiescentium א desinit in Kametz pro אֶהֱמֶה, a radice המה.

אחילה *dolebo*: Jerem. 4. 19. forma est composita a יחל, & חול, addito ה paragogico, pro אחיל: unde in quibusdam exemplaribus scribitur cum ו in medio, אחולה, quod Masorethæ notarunt, legendum cum Jod.

אוצרה *thesaurarios constitui*: Nehem. 13. 13. Kimchius censet esse Futurum Conjug. Hiphil pro אוצירה propter Activam significationem; ChireK longo pronunciationis caussa converso in Sceva.

אזלת *abiit*, Deut. 32. 36. in ת ad formam Chaldaicam pro אזלה.

אחזי *prehende*; Ruth. 3. 15. præter normam Chateph Kametz habet ante se Sægol.

אחטנה *luebam illud*. Genes. 31. 39. Futurum Pihel contractum pro אחטאנה.

אחל *profanabo*, Ezech. 39. 7. cum Pathach distinguendæ significationis caussa; אחל enim significat *incipiam* a חלל.

אחרו *differunt*, Jud. 5. 28. Sægol sub א est omnino Anomalum: est enim pro אחרו, vel אחרו Præterito Conjugat. Pihel.

איליל *ejulabo*, Jer. 48. 31. pro איליל vel אוליל a ילל.

איתם *integer ero*; Psal. 19. 14. cum Epenthesi Ii-

loci, in quo aliud Verbum infinitum sequitur, אַבְרֵךְ וְנָתוֹן; nempe, *proclamatum fuit per præcones regios genua flectenda esse coram Joseph, & Regem Pharaonem eum constituisse Ægypti præfectum*. Quibusdam est prima persona Futuri, quasi quis clamarit ex turba, אַבְרֵךְ *genua flectam*. Talmudicis autem est vox composita ex אָב *pater*, & רַךְ sive רְכָא *Rex*, quasi אַבְרֵךְ sit *pater regni*, vel *regis*, eo modo, quo Romani dicebant *pater patriæ*. Quidam tandem vocem Ægyptiacam esse existimant. Kimchii opinio præferenda.

אֶגְאָלְתִּי *contaminavi*: Jes. 63. 3. compositam habet formam ex Futuro אֶגְאַל, & Præterito Hiphil הִגְאַלְתִּי, quasi jam antea contaminaverit & contaminaturus esset se in posterum sanguine. Quidam volunt א simpliciter esse loco ה pro הִגְאַלְתִּי: alii denique censent, א ex usu linguæ Chaldaicæ esse adjectum.

אֶדַּדֶּה *sensim progrediar*, Jes. 38. 15. cum syncopa literæ formativæ Hithpahel ת pro אֶתְדַּדֶּה: sic אֶדַּמֶּה Jes. 14. 14. *æquabo me* pro אֶתְדַּמֶּה.

אָדוֹשׁ *triturare*, Jes. 28. 28. cum prothesi literæ א pro דּוֹשׁ.

אֵהַב *diligam*, Proverb. 8. 16. ex forma Chaldaica א quiescit in Tzere; pro אֶאֱהַב: sic וָאֵחַר *moratus sum*, Genes. 32. 4.

אֶהֱמָיָה *perstrepam*, Psal. 77. 4. cum ה paragogico, cujus caussa ה radicale mutatum est in י mobile,

CATALOGUS

Et perbrevis explicatio vocum fere omnium, quarum forma, & flexio in Bibliis Hebraicis est Anomala.

CUm multæ sint voces in Hebraicis Bibliis a communi flexionis, & Grammaticæ ratione admodum remotæ, quæ Philohebrææ juventutis studia immorari nonnihil solent, nobis, qui faciliorem aditum illi ad sacras literas perscrutandas hactenus aperuimus, operæ pretium visum est, earum indicem, & catalogum exhibere, earumque Anomaliam paucis explicare; ut nihil esset omnino in re Grammatica, quod ab hoc præclarissimo studio eam absterreret.

א

אֲאַבֶּדְךָ *perdam te*, Ezech. 28. 16. contractum est pro אֲאַבֶּדְךָ: Sic 2. Sam. 22. 40. וַתַּזְרֵנִי *& accingis me*, pro וַתְּאַזְּרֵנִי.

אָבוּא *voluerunt*: Jes. 28. 12. cum א paragogico ab אָבָה.

אָבִי *adducam*: Mich. 5. 15. per Apocopam pro אָבִיא, a בּוֹא.

אַבְרֵךְ *genua flectere*: Genes. 41. 43. pro הַבְרֵךְ, de quo variæ sunt Interpretum sententiæ: Kimchius facit Infinitivum Hiphil ex בָּרַךְ & maxime ob structuram

 lo-

fere semper inciditur, servata communi Rhythmi ratione: ut

מְאוֹר נַפְשִׁי תִגְעַל לְכָל־אַנְשֵׁי מַעַל

בְּמָכְרָם נַפְשָׁם עַל צְרוֹרוֹת כַּסְפֵּיהֶם

Valde anima mea fastidit omnes homines prævaricationis,

Cum vendant animas suas pro loculis pecuniarum suarum.

Tandem datur alia species carminis compositi, שִׁיר מְחֻלָּק *carmen incisum*; quod excellens, & varium est. Constat enim

vel ex duobus spondeis; ut

יוֹפִי זוֹהַר *pulchritudo Zohar.*

vel ex duobus Bacchiis; ut

אֱנוֹשׁ חַשׁ לְרָעִים *homo sollicitus malorum.*

vel ex duobus Creticis; quod rude, & inelegans est, ut

אֶדְרְשָׁה חַסְדְּךָ *requiro benignitatem tuam.*

Sic quoque fuit hodierna Hebræorum Poesis in varias, ac multiplices rationes transformata: qui plura desiderat, adeat Thesaurum Buxtorphii, R. Mosce Scem Tov, R. Eliam, R. David Jechai, aliosque Hebræos.

CA-

בְּעֵת תִּהְיֶה דַיָּן שְׁפוֹט צֶדֶק

Tempore, quo fueris judex, judica juſte.

2. Ex ſpondeo, jambo, ſpondeo, jambo, ſpondeo; ut

הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אֶשָּׂו נִכְחִי

Intellectum, & ſcientiam diſponam coram me.

3. Ex ſpondeo, jambo, ſpondeo, jambo, moloſſo; ut

אֶשָּׂא לְבָבִי נָא אֱלֵי כַּפַּיִם

Levabo cor meum nunc cum manibus.

4. Ex ſpondeo, jambo, duplici ſpondeo, & bacchio; ut

כִּי אֶשְׁמְרָה שַׁבָּת אֵל יִשְׁמְרֵנִי

Cum cuſtodiam Sabbatum, Deus cuſtodiet me.

5. Ex jambo, ſpondeo, jambo, ſpondeo, & bacchio; ut

וְהָאֵל הַמְקַבֵּל הַתְּפִלּוֹת

O Deus, qui ſuſcipis preces.

Tetrametron quatuor conſtat pedibus: duæ ejus dantur ſpecies.

1. Conſtat ſpondeo, jambo, & duplici ſpondeo; ut

אֵלֶּה מְלָכִים הָעֲשָׂרָה

Illi Reges decem.

2. Alternis jambo, & ſpondeo; ut

אֲנִי אֲגַלֶּה שְׁלֹשׁ אֵלֶּה

Ego revelabo tria illa.

Trimetrum tres habet dimenſiones: ſcilicet jambum, & duplicem ſpondeum; & quaternis membris

Compositum מֻרְכָּב carmen eſt, quod ex omnibus pedibus ſimul mixtis conficitur: eſtque quadruplex, *Hexametrum*, *Pentametrum*, *Tetrametrum*, & *Trimetrum*.

Hexametrum ſex pedibus conſtat: & hujus quinque ſunt ſpecies.

1. Conſtat ex ſpondeo, jambo, duplici ſpondeo, & jambo, & ſpondeo: ut

זִכְרִי וְהִנָּקִי מִכָּל־בְּדִילָיִךְ

Recordare, & munda te ab omni ærugine tua.

2. Ex ſpondeo, & jambo alternatim ter poſitis: ut

גֶּבֶר אֲשֶׁר תָּבֹא לְהִתְפַּלֵּל לְבֵית

Vir, qui venis ad orandum in domum.

3. Conficitur ex ſpondeo, bacchio, jambo, ſpondeo, jambo, ſpondeo; ut

צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם אֲסִירָיִךְ

Sion annon requires pacem vinctorum tuorum?

4. Ex ſpondeo, jambo, ſpondeo gemino, jambo, ſpondeo: ut

לִבִּי מְאֹד יֶהֱמֶה כָּל־יוֹם וְלֹא יִשְׁקוֹט

Cor meum valde tumultuatur quotidie, nec quieſcit.

5. Ex bacchio, jambo, ſpondeo, bacchio, jambo, ſpondeo: ut

אֱמֶת אֵל אֱמֶת אַתָּה וְאִם לֹא רְאִיתִיךָ

In veritate Deus veritatis es, etſi non viderim te.

Pentametrum quinque habet dimenſiones; cujus plures recenſentur a Rabbinis ſpecies; nos uſitatiores dabimus quinque.

1. Species conficitur ex jambo, ſpondeo gemino, jambo, & ſpondeo: ut

thach Kametz &c. Bonus tamen Poeta etiam ab hujusmodi rhythmo facile abstinebit.

Sed jam videndum est, quibus locis Rhythmus adhiberi soleat.

1. Igitur bina quæque hemistichia eodem rhythmo claudi possunt.

2. Omnium omnino hemistichiorum finis potest esse idem; & hujusmodi carmen proprie dicitur שִׁיר חֲרוּזִי *carmen Rhythmicum*.

3. Secundum quodque hemistichium eodem semper rhythmo terminari potest, nulla plane habita rhythmi ratione in primo.

4. Primo hemistichio potest respondere rhythmo tertium, secundo quartum.

5. Bina quæque hemistichia quatuor membris incidi possunt, quorum tria priora semper eodem rhythmo absolvantur, quartum vero peculiarem rhythmum sibi vendicet in toto carmine similem: & hujusmodi carmen dicitur שִׁיר מְחֻלָּק *carmen divisum*.

De Carmine Simplici, & Composito.

שִׁיר פָּשׁוּט *carmen simplex*, quod & מְרֻבָּע *quadratum* appellatur, octo constat *Tenuoth*, sive quatuor *spondeis*, & unius est tantum generis: ut

צַדִּק תָּמִים מָלֵא אֵמִים

מֵאִישׁ דָּמִים עַלְלֹא פֶּשַׁע

Justus, integer repletus est terroribus a viro sanguinolento, sine iniquitate.

Observa bina hemistichia in quatuor membra incisa secundum quintam Rhythmi rationem superius traditam.

pio autem dictionis, & in media voce post alterum Sceva absorberi nequit.

3. Sceva compositum in media dictione, quod per se semper mobile est, in simplex, & ἄφωνον resolvi potest; ut נְעֲשָׂה pro נַעֲשָׂה, *factum est*.

De Rhythmo.

Rhythmus est numerus Poeticus certum syllabarum numerum certis clausulis terminatum continens, qui Hebræis dicitur, חָרֶז, & inde שִׁיר חֲרוּזִי *carmen Rhythmicum*. Fit autem tribus modis.

1. Solæ literæ simplices, sive una, sive plures, nulla habita punctorum ratione, conveniunt; ut דָּבָר *verbum*, דֶּבֶר *pestis*, & hujusmodi rhythmus dicitur שִׁיר עֹבֵר *carmen transiens*, idest, quod ferri potest, etsi parum habeat elegantiæ.

2. Fines versuum duabus literis, & punctis sibi respondent: ut לִשְׁמֹר *ad custodiendum*, לִגְמֹר *ad perficiendum*: & hujusmodi carmen vocatur, שִׁיר רָאוּי *carmen conveniens*, & est usitatissimum.

3. Tribus literis; ut דְּבָרִים *verba*, גְּבָרִים *viri*: & id genus carmen appellatur שִׁיר מְשֻׁבָּח *carmen laudabile*.

In his Rhythmi modis ex literis, & vocalibus, quæ pronunciatione, & sono affines sunt, una pro alia aliquando ponitur; hinc istæ syllabæ, בָּא, וָא, פָּא Rhythmum efficiunt in canticis Eliæ: quamquam hic rhythmus vitiosus a Buxtorphio habetur. In vocalibus vero id magis licitum videtur: quare Tzere optime respondet Sægol, Cholem Vau SureK, Pathach

pedes habet, populari usu magis exculta fuit; atque de ea tantum nos hic verba facimus.

Pes igitur duplex est; תְּנוּעָה *motio*, & constat una syllaba longa; (quem semispondeum dicere possumus) ut לוֹ *illi*: & יָתֵד *clavus*, constans duabus syllabis, una brevi & altera longa, ut Latinorum *Jambus*; לְךָ *tibi*.

Ex his duobus pedibus תְּנוּעָה, & יָתֵד varie permixtis quatuor alii fiunt pedes: scil. *spondeus* ex תְּנוּעָה continuo repetito, ut סֵפֶר *liber*; *Molossus*, quando תְּנוּעָה ter repetitur; ut כַּפַּיִם *manus*. *Creticus* constans *Tenuah*, & *Jathed*, ut עַבְדְּךָ *servus tuus*; & tandem *Bacchius* ex *Jathed*, & *Tenuah*; ut דְּבָרִים, *verba*.

Syllabam longam efficiunt vocales quinque tam breves, quam longæ: brevem vero quatuor vocales brevissimæ.

Sed de syllaba brevi observandum est:

1. ו Initio dictionis, non sequente Sceva, breve esse; ponitur enim loco Sceva; ut וּמָה *& quid*. Sequente autem Sceva esse longum; quia adhibetur pro ChireK vocali longa: ut וּשְׁמוֹ, *& nomen ejus*.

2. Metri caussa Sceva post vocalem longam potest quiescere, si syllaba brevi opus non habeas, & post vocalem brevem potest legi, si syllaba brevis necessaria sit; ut מֹאזְנֶךָ *lances tuæ*, תִּהְיֶה *eris*. A princi-

pio

De Prosodia Metrica Hebraeorum.

ANtiquam Prophetarum Poesim nimium turpiter obliti Rabbini, novam suis punctis accommodatam excogitarunt, certo syllabarum numero, & quantitate, certaque pedum dimensione constantem.

Ac quidem numeri Poetici partes duæ sunt, metrum, & Rhythmus.

De Metro.

Metrum est, quod certum syllabarum numerum tantum, vel certæ mensuræ pedes certis locis collocatos simul continet.

Ejus partes duæ sunt, quæ Græco vocabulo hemistichia dici possunt; ex quibus singuli Hebraici versus constant ad normam Elegiarum apud Latinos; ita ut prius hemistichium respondeat Hexametro, posterius Pentametro.

Prima pars, sive prius hemistichium Hebraice dicitur דֶּלֶת, vel דֶּלֶת *Ostium*, quasi sit ingressus metri: alterum סֹגֵר *clausula*, quia carmen concludit. Utrumque autem conjunctum vocant בַּיִת *domum*, quasi perfectam metri structuram, & ædificium, quod nos Distichon appellare possumus.

Porro metrum, quod solo ac certo syllabarum numero constat, est, quando utrumque hemistichium nulla servata syllabarum quantitate, nec rhythmo, vel pari Syllabarum numero componitur, vel alterutrum numero excedit; ut sunt Poemata sacra *Jobi*, *Psalmorum*, ac *Proverbiorum*: quæ carminis ratio cum occculta quadam, ac penitus ignota accentuum dispositione conficeretur, jamdiu exolevit, & neglecta est.

Altera autem metri species, quæ certæ mensuræ pe-

in Verbis הָיָה, & חָיָה habet ChireK: ut וִהְיִיתֶם *& eritis*, וִחְיִיתֶם *& vivetis*.

Si duo Nomina copulet, quorum poſterius ſit monoſyllabum, aut biſyllabum penacutum, notatur cum Kametz, etiam ante literas בומף: Jeſ. 24. 17. פַּחַד וָפַחַת *pavor, & fovea*.

אם *Si* conditionalis ellipticum dicendi genus efficit in juramentis, quod notandum eſt, inducitque figuram, quam Rhetores Apoſiopeſim appellant. Reticet enim profanas illas Ethnicorum imprecationes, *peream*, *diſpeream*, & alias id genus, a quibus Linguæ Hebraicæ ſanctitas abhorret. Et quidem hæc conditionalis ſimpliciter poſita negat, addita negatione affirmat. Gen. 14. 23. אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ נַעַל וְאִם אֶקַּח מִכָּל־אֲשֶׁר לָךְ *ſi a filo uſque ad corrigiam calceamenti, & ſi accepero de omni, quod tibi eſt*: ideſt, *abſit, ut ego accipiam, peream, ſi accepero*; nempe, *juro, me nihil accepturum ex omnibus, quæ tibi ſunt* &c. Jeſ. 14. 24. נִשְׁבַּע יְהוָה אִם לֹא כַּאֲשֶׁר דִּמִּיתִי כֵּן הָיָתָה *juravit Dominus, ſi non, ſicut cogitavi, ſic fiet*: ideſt, *peream, ſi non erit, ut cogitavi*; quod valet, *juro, ita futurum, ut cogitavi*. Sic Marc. 8. 12. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον, *amen dico vobis, ſi dabitur genti iſti ſignum*. Aliquando tamen addita negatione magis, magiſque negat, ut Exod. 22. 8. אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ, *ſi non miſit manum ſuam*, ideſt, *juravit, ſe non miſiſſe*.

Et hæc ſatis de ſoluta oratione; nunc ad ligatam, certoque metro, ac ſyllabarum numero concluſam.

ה Apponitur primo Futuro, Imperativo, & Infinitivo, ut לִפְקֹדָה *ad visitandum*: secundo Pronominibus, quæ desinunt in ם, ן, & ךָ; ut הֵמָּה *illi*: יָדְכָה *manus tua*. Exod. 13. 16. tertio dictionibus in Kametz finitis, ut פָּקַדְתָּה *visitasti*.

ו Raro redundat; ut חַיְתוֹ *bestia*.

י Primo redundat in Nominibus adjectivis femin. ut מְלֵאָתִי pro מְלֵאָה *plena*. Secundo in Benonì, & Pahul; ut יוֹשְׁבִי *sedens*, pro יוֹשֵׁב. Tertio in affixis femin. Psal. 103. 3. עֲוֹנֵכִי *iniquitas tua* pro עֲוֹנֵךְ. Quarto, sed raro, in Nominibus substantivis, ut 1. Samuel. 20. 38. חֵצִי *sagitta* pro חֵץ.

נ Apponitur tertiæ personæ plu. Præteriti & secundæ, & tertiæ plu. Futuri; ut יָדְעוּן *sciverunt*; תִּשְׁמְרוּן *custodietis*.

CAPUT VIII.

De Conjunctionibus ו, & אם.

וָו חִבּוּר *Vau chibbùr*, *Vau copulativum* præponitur omnibus vocibus proprie cum Sceva; ante gutturalem communem sequitur doctrinam. Ante literas בומף *bumaph*, & ante alterum Sceva amat Surek, ut וּמֹשֶׁה *& Moyses*: וּשְׁמַרְתֶּם *& custodietis*: hoc autem Vau SureK stat pro Vocali brevi, scilicet ChireK, unde Sceva sequens non legitur: ante הָ, & חַ cum Sceva in

chlam hic notabimus, qui quod ad punctationem varius est.

מ Pingitur cum ChireK sequente Daghes: est enim loco מִן: unde in locum Nun abjecti succedit Daghes: quod ex gutturalibus excidens, per Tzere compensatur: aliquando tamen excidit Daghes sine ulla compensatione. Ante Jod autem Scevatum fit crasis, Daghes, & Sceva euphoniæ caussa sublatis; ut מִידֵי *e manibus*.

בכל gaudent Sceva, aut ChireK sequente alio Sceva; aut gutturalibus obsequuntur; & sæpe extrudunt articulum ה, ejusque vocalem suscipiunt; ut כַּדָּבָר *secundum verbum* pro כְּהַדָּבָר, בַּשָּׁמַיִם; *in cælis* pro בְּהַשָּׁמַיִם. Suscipiunt etiam aliquando syllabam expletivam מוֹ, maxime in libris Poeticis. Job. 37. 8. בְּמוֹ אָרֶב *in insidiis*. Cæterum ל ante monosyllaba, & bisyllaba penacuta amat ut plurimum Kametz: ut לָלֶכֶת *ad eundum*.

Est etiam alia præpositio inseparabilis, quæ Nominibus a fine apponitur; estque ה notans terminum *ad quem*, habetque ante se Kametz, & vocem constituit penacutam: ut סְדֹמָה *Sodomam versus*: אַרְצָה *terram versus*.

Literæ Paragogicæ.

Sunt quinque אהוין *ehevin*, quæ tum Nominibus, tum Verbis solius euphoniæ caussa a fine adduntur; ut apud Latinos syllaba *er* in *amarier*.

א Paucis additum reperitur.

ה Ap-

3. אַל Futuro convenit. Prov. 23. 4. אַל תִּיגַע *ne labores*.

4. בַּל jungitur Præterito & Futuro. Prov. 9. 13. וּבַל יָדְעָה מָּה *& non scit quidquam*.

5. בְּלִי Præterito & Futuro. Jes. 14, 6. בְּלִי חָשָׂךְ *non cohibuit*.

6. לֹא omnibus Temporibus additur.

7. פֶּן Futuro tantum. Genes. 3. 22. פֶּן יִשְׁלַח *ne forte extendat*.

8. אַחַר, vel אַחֲרֵי cum Præterito, & Futuro usurpatur; quibus aliquando pleonastice additur vocula כֵּן. Genes. 15. 14. וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ *& postea egrediuntur*: additum Infinitivo significat *postquam*; Genes. 5. 4. אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת-שֵׁת *postquam genuit ille Sethum*.

9. טֶרֶם Futuro & Præterito. Genes. 24. 15. טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר *antequam desiisset loqui*.

CAPUT VII.

De præpositionibus בכלם, bachlam *& literis Paragogicis* אהוין, evehin.

Cum nulla sit casuum certa nota apud Hebræos, quemnam casum potissimum singulæ Linguæ Sanctæ præpositiones regant, haud dici potest. Quare usum solummodo quatuor inseparabilium בכלם *bachlam*

CAPUT VI.

De Syntaxi Adverbiorum.

ADverbia sunt in duplici classe; alia dicuntur *inseparabilia*, alia *separata*. *Inseparabilia* sunt. ה, כ, כְּשֶׁ.

ה Admirationi inservit, & interrogationi; præfigiturque vocibus fere cum Cateph Pathach; ante Sceva tamen habet simplex Pathach; sequente autem gutturali vocali Kametz notata, gaudet Sægol. Joel. 1. 2. הֶהָיְתָה זֹּאת *num fuit hoc?*

כ Nota similitudinis notatur cum Sceva, & ante Nomina excludit communiter articulum ה, & suscipit ejus vocalem. Quando autem duæ res ex æquo comparantur, præfigitur utrique voci כ, ita ut prius protasim, alterum apodosim similitudinis significet. Jes. 24. 2. כָּעָם כַּכֹּהֵן *sicut populus, ita Sacerdos.*

כְּשֶׁ Daghes post se requirit; explicaturque per *quando, cum.* Eccl. 10. 3. בְּשֶׁסָּכָל הֹלֵךְ *cum stolidus ambulat.*

Separata.

Adverbiorum negandi, & Temporis Syntaxis præcipue observanda est.

1. אֵין Participio tantum jungitur. Exod. 5. 15. תֶּבֶן אֵין נִתָּן *palea nulla est data.*

2. אֵין adhibetur in oratione elliptica: ut Genes. 30. 1. וְאִם אַיִן מֵתָה אָנֹכִי *sin minus, morior ego.*

3. אַל

pro לְהֵרָאוֹת; כְּשְׁמִיד, *in disperdendo* pro בְּהַשְׁמִיד.

Appendix.

Enallage Verbi infiniti varia eſt:

1. Pro Præterito. Ezech. 1. 14. וְהַחַיּוֹת רָצוֹא רָצוֹ וְשָׁבוֹ: *animalia currere*, *& redire*; ideſt, רָצוּ וְשָׁבוּ *currebant*, *& redibant*.

2. Pro Participio. Geneſ. 8. 5. וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר *& aquæ erant eundo*, *& deficiendo*; ſcilicet הוֹלְכִים וְחָסֵרִים *euntes*, *& deficientes*.

3. Pro Imperativo. Exod. 20. 8. זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת *recordari diei Sabbathi*, hoc eſt, זְכוֹר *recordare*.

4. Pro Futuro. Ezech. 11. 7. וְאֶתְכֶם הוֹצִיא מִתּוֹכָהּ *& vos educere ex medio ejus*; pro אוֹצִיא *educam*.

5. Pro Nomine. Pſal. 101. 3. עֲשֹׂה סֵטִים שָׂנֵאתִי *facere declinantium odi*; pro מַעֲשֶׂה *opus*.

Sæpe ante Infinitum eſt ellipſis Verbi finiti, aut adjectivi, quod Infinitum regat: Judi. 1. 12. כִּי לֹא לְהוֹרִישׁ אֶת־יֹשְׁבֵי הָעֵמֶק *quoniam non ad expellendum habitatores vallis*; ſcil. *non poterat expellere*; cujus generis apud Latinos, *ſolvendo non ſum*.

Jos. 24. 10. וַיְבָרֶךְ בָּרוֹךְ אֶתְכֶם *& benedixit benedicendo vobis*; scil. *sine intermissione benedixit vobis*.

3. Latinorum Accusativus ante Verba infinita in hac lingua rarissimus est; communiter hujusmodi locutiones efferuntur per Nominativum cum Verbo finito, addita conjunctione כִּי, אֲשֶׁר, שֶׁ. Genes. 3. 11. מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵרוֹם אַתָּה; *quis indicavit tibi, te nudum esse?* Aliquando hujusmodi conjunctiones desiderantur. Psal. 9. 21. יֵדְעוּ גוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה *cognoscent gentes* (quod) *homo sint*.

4. Literis servilibus בכלם *bachlam* additis Infinitivo, formantur Latinorum Gerundia, ablativi absoluti, conjunctiones caussales &c. & quidem ב facit Gerundium in *do*, & est temporis, explicaturque per *dum*, *quando*, vel *per Ablativum absolutum*; ut Psal. 102. 23. בְּהִקָּבֵץ עַמִּים *congregantibus se populis*, vel *cum congregarentur populi*. כ explicatur per *quando*, *postquam*, vel *per Ablativum absolutum*. Genes. 27. 34. כִּשְׁמֹעַ עֵשָׂו אֶת-דִּבְרֵי אָבִיו *tum audiret Esau verba patris sui*; vel *audiente Esau verba patris sui*. ל facit Gerundium in *dum*, quandoque etiam Gerundium in *di*. Eccles. 3. 5. עֵת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים *tempus projiciendi lapides*. מ tandem facit Gerundium in *do*, & fere negative sumitur, explicaturque per *ne*; 1. Sam. 8. 7. אֹתִי מָאֲסוּ מִמְּלֹךְ עֲלֵיהֶם *me spreverunt a regnando super eos*; idest, *ne regnem super eos*.

Observa literas כלב *Calev* sæpe extrudere ה characteristicum Infinitivi Niphal, & Hiphil; & ejus vocalem literam suscipere; ut לֵרָאוֹת *ad comparendum*

אֶת־יְרוּשָׁלַיִם לְגַלִּים & *dabo*, ideſt, *redigam Jeruſalem in acervos*.

4. Habendi ſignificatione uſurpatum Dativum perſonæ admittit. Num. 20. 2. וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֵדָה & *non erat aqua cœtui*.

5. Eodem modo adhibetur Verbum יֵשׁ *eſt*. Geneſ. 44. 19. הֲיֵשׁ לָכֶם אָב אוֹ אָח *eſtne vobis pater, aut frater?* הֲיֵשׁ־לָכֶם מָעוֹת *ſuntne vobis nummi?*

CAPUT V.

De Syntaxi Verbi Infiniti.

1. Cum duo Verba ſeſe mutuo regunt, alterum ſemper modi Infinitivi eſt; in qua ſtructura id peculiare Hebræis eſt, quod Verbum finitum eleganter non raro per adverbium explicatur, ac pro eo ponitur; infinitum vero finiti vicem ſubit. Pſal. 126. 2. הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה *magnificat Dominus facere cum illis*; ideſt *magnifice facit*.

2. Quodvis Verbum finitum regere poteſt ſuum infinitum ad majorem certitudinem, & evidentiam & infinitum plerumque præcedit. Geneſ. 2. 16. מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל *ex omni ligno horti comedendo comedes*; hoc eſt, *libere*, *prorſus comedes*. Ut autem hæc locutio, quando affirmativa eſt, efficacius affirmat, ita addita negatione vehementius negat. Geneſ. 3. 4. לֹא מוֹת תְּמֻתוּן *non moriendo moriemini*, nempe, *plane*, *nullo modo moriemini*. Quod ſi Infinitivus ſequatur, tunc actionis continuatio denotatur. Joſ.

men plerumque discrepant genere: וְהָיָה הַנַּעֲרָה, & *erit puella*. Genes. 24. 14.

7. Notandum tandem in Verborum constructione frequentem esse, & usitatissimam præpositionum ellipsim, & casuum Enallagem: quæ omnia assidua & diligens Bibliorum Hebraicorum lectio apprime docebit.

CAPUT IV.

De Syntaxi Verbi Substantivi הָיָה.

1. Alter Nominativus eleganter in Accusativum convertitur cum præpositione ב *in*, vel *inter*; Psal. 118. 7. יְהוָה לִי בְּעֹזְרָי *Deus mihi in auxiliatoribus meis*, idest, *auxiliator meus*. Hoc solemne est etiam Latinis: *in meis intimis, maximeque necessariis scias esse*, apud Ciceronem.

2. Nomina substantiva pro adjectivis posita cum Verbo substantivo sive expresso, sive intellecto, vim habent superlativi. Genes. 12. 2. וֶהְיֵה בְּרָכָה & *esto benedictio*; idest *summe benedictus*.

3. Aliquando hoc Verbum regit Accusativum cum præpositione ל, quæ Latine reddi potest per *in*, vel *loco*, *vice*, aut *pro*: Exod. 2. 10. וַיְהִי לָהּ לְבֵן & *fuit illi in filium*, vel *loco filii*. Et hoc genere loquendi sæpe notatur unius rei in aliam conversio. Exod. 4. 9. וְהָיוּ לְדָם & *sint in sanguinem*; hoc est, *convertantur in sanguinem*. Quæ locutio exprimitur etiam per Verba נָתַן, & שׂוּם: Jer. 9. 11. וְנָתַתִּי

נִשְׁאַלְתִּי quæsitus sum ab iis, qui non interrogabant;

Appendices.

1. Verbo singulari Nomen plurale adjunctum distributionem significat. Thre. 3. 38. מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא הָרָעוֹת *ex ore Altissimi non egreditur mala*, nempe, *ullum malum*: quod etiam fit Nomine singulari Verbo plurali addito, sed rarius. Psal. 119. 103. מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ *quam dulcia palato meo eloquium tuum*, hoc est, *singula eloquia tua*.

2. Verbum aliquando concordat cum substantivo recto, cum deberet respondere substantivo regenti. Genes. 4. 10. קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צוֹעֲקִים אֵלַי: *vox sanguinum fratris tui clamantium ad me*, pro צוֹעֵק *clamans*.

3. Verba tertiæ personæ, nullo Nominativo expresso, quasi impersonaliter usurpantur. Jes. 9. 6. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ *& vocavit nomen ejus*; scil. *& vocatum est*.

4. Latinorum locutiones, *quod me spectat*, *quod ad me* &c. explicantur per Nominativum absolute positum, Psal. 18. 31. הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ *Deus, perfecta via ejus*: idest, *quod ad Deum attinet*.

5. Nomina dominii pluralia ad indicandum, ut Hebræi loquuntur; רִבּוּי הַכֹּחוֹת *multitudinem virtutum*, Verbo singulari junguntur. Genes. 1. 1. בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים *in principio creavit Deus*.

6. Certo, & peculiari linguæ usu Verbum, & nomen

quanti, *tanti*: בְּרוֹב *pluris*: בִּמְעַט *minoris*.

2. Verba comparationis cum præpositione מִן: 2. Sam. 1. 23. מִנְּשָׁרִים קַלּוּ *præ aquilis pernices sunt*.

3. Verba copiæ, & inopiæ vel cum præpositione ב, aut מִן, vel sine præpositione. Jer. 51. 34. מִלָּא כְרֵשׂוֹ מֵעֲדָנָי *implevit ventrem suum deliciis meis*: videtur & Accusativus aliquando addi: וּשְׂבַעְתֶּם אֹתוֹ *& saturabimini illo*.

4. Gaudendi, lætandi, exultandi cum præpositione ב, vel עַל: שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ: *gaudeo ego sermone tuo*.

5. Verba quietem, aut statum in loco significantiæ cum præpositione ב: 2. Paral. 25. 19. עַתָּה שְׁבָה בְּבֵיתֶךָ: *nunc sede in domo tua*.

6. Motum de loco significantia cum præpositione מִן. Genes. 31. 13. צֵא מִן הָאָרֶץ *egredere ex terra hac*.

7. Quodvis Verbum admittit Ablativum cum præpositione significante caussam, instrumentum, aut modum actionis. Proverb. 24. 3. בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת: *sapientia ædificabitur domus*.

8. Cuivis Verbo addi potest Ablativus Temporis cum præpositione ב. Genes. 7. 11. בִּשְׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נֹחַ, *in anno sexcentesimo vitæ Noachi*. Aliquando etiam tempus Accusativo vel Ablativo sine præpositione effertur.

9. Verba Passiva cum præpositione מִן: & sæpe pro Ablativo regunt Dativum: Jes. 65. 1. נִדְרַשְׁתִּי לְלוֹא שָׁאָלוּ

אַחֲרֵי: Gen. 44. 4. רְדֹף אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים *persequere viros illos*.

10. Tegendi כָּסָה, סָכַךְ, גָּנַן, חָפַף nunc amant nudum Accusativum, nunc intercedente præpositione עַל. Deut. 33. 12. חֹפֵף עָלָיו *protegens eum*.

11. Docendi Verba pro Accusativo personæ aliquando habent Dativum. Hos. 10. 12. וְיֹרֶה צֶדֶק לָכֶם *& doceat justitiam vos*.

12. Verba voluntatis, studii, notitiæ, metus, iræ, vindictæ, pœnitentiæ, pudoris: tædii, miserationis, invidiæ sæpius regunt Accusativum cum præpositione. Jes. 19. 3. וְדָרְשׁוּ אֶל-הָאֱלִילִים *& consulent Idola*.

13. Verba significantia motum ad, vel per locum Accusativum amant cum præpositione עַד, אֶל, לְ, בְּ, vel ה locali ad finem addito. Jud. 11. 17. אֶעְבְּרָה נָּא בְאַרְצֶךָ *transeam quæso per terram tuam*.

14. Verba maxime intransitiva, ad Linguæ elegantiam, & majorem evidentiam regunt nomen conjugatum in casu Accusativo, quæ locutio sæpe a Latinis per Ablativum exprimitur: בָּכוּ בְּכִי גָדוֹל מְאֹד *fleverunt planctu magno valde*.

Ablativo gaudent.

1. Verba, quæ pretium significant, cum præpositione בְּ. Deut. 2. 6. אֹכֶל תִּשְׁבְּרוּ מֵאִתָּם בַּכֶּסֶף, *cibum emetis ab eis pecunia*. Sic Rabbini dicunt בַּמָּה quan-

Accusativo gaudent.

1. Verba maledicendi אָרַר ,קָבַב ,קִלֵּל: item benedicendi בֵּרֵךְ: Job. 2. 14. וַיְקַלֵּל אֶת־יוֹמוֹ *& maledixit diei suo.*

2. Serviendi, ministrandi עָבַד ,שֵׁרֵת, quorum posterius sumitur pro *colere*, quando de Deo, Idolis, & terra dicitur; ad homines relatum est *servire servitutem*.

3. Recordandi זָכַר ,הִזְכִּיר, & obliviscendi נָשָׁה, שָׁכַח: & זָכַר aliquando cum ל construitur; & הִזְכִּיר cum ב: Exod. 32. 13. זְכֹר לְאַבְרָהָם *memento Abrahami.*

4. Contingendi קָרָה. Eccles. 9. 11. פֶּגַע יִקְרֶה אֶת־כֻּלָּם, *casus accidit omnibus istis*: semel cum Dativo. Daniel. 10. 14.

5. Nunciandi בִּשֵּׂר 2. Sam. 18. אֲבַשְּׂרָה אֶת־הַמֶּלֶךְ *nunciabo Regi.*

6. Respondendi עָנָה ,הֵשִׁיב; cum Dativo etiam aliquando; Num. 22. 8. וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר *& respondebo vobis verbum.*

7. Præcipiendi צִוָּה: & sæpe cum Dativo. Num. 27. 19. וְצִוִּיתָה אוֹתוֹ *& præcipies illi.*

8. Amandi עָגַב cum præpositione עַל. Ezech. 23. 5. וַתַּעְגַּב עַל־מְאַהֲבֶיהָ *& amabat amatores suos.*

9. Persequendi דָּלַק, & רָדַף cum præpositione

 אַחֲרֵי:

9. Sanandi, medendi רָפָא; & non raro cum Accusativo. 2. Reg. 2. 21. רִפֵּאתִי לַמַּיִם הָאֵלֶּה *sanavi aquas istas*.

10. Vocandi, clamandi קָרָא: interdum etiam Accusativum amat, & præpositionem אֶל; & aliquando, etsi raro, בְּ & עַל. Atque *vocare in nomine* לִקְרֹא בְשֵׁם cum de Deo dicitur, est invocare nomen Dei per preces, & laudes: ut Genes. 4. 26. אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יְהוָה *tunc cœptum est invocari in nomine Domini*; nempe, *tunc cœperunt homines preces, & laudes Deo offerre*. Cum vero ad creaturas refertur, est nominatim aliquem appellare: Jesa. 43. 1. קָרָאתִי בְשִׁמְךָ *vocavi in nomine tuo*: hoc est, *vocavi te nomine tuo*.

11. Honorandi כִּבֵּד, quod etiam Accusativum fere regit; Psal. 86. 9. וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ *& honorant nomen tuum*.

12. Servandi, juvandi עָזַר, הוֹשִׁיעַ: unde illud Matth. 21. 9. *ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ*, *Hosanna filio David*; hoc est הוֹשַׁע-נָא לְבֶן-דָּוִד, ut est Psal. 118. *salva quæso filium David*. Alias etiam cum Accusativo.

13. Verba nuncupandi præter Nominativum regunt Dativum personæ, quem Latini per alterum Nominativum exprimunt: Genes. 2. 23. לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה *huic vocabitur virago*, idest, *hæc vocabitur*.

Ac-

tiplex elegantia elucefcet. Cumque nota Genitivi cafus nulla fit apud Hebræos, ab iis Verbis incipiemus, quæ Dativum amant, quorum fere omnia Accufativum regunt apud Latinos.

Dativo gaudent.

1. Verba arctandi, premendi הֵצִיק, הֵצִיר Jud. 16. כִּי הֵצִיקָה לוֹ *cum premeret illum.*

2. Dimittendi הֵנִיחַ. Exod. 32. 30. הַנִּיחָה לִּי *fine me.*

3. Expectandi חִכָּה, יִחֵל, כִּתֵּר, קִוָּה: Job. 36. 2. כַּתַּר לִי *expecta me:* aliquando tamen etiam cum præpofit. אֶל & עַל reperiuntur.

4. Interrogandi, confulendi שָׁאַל: quanquam in fenfu confulendi frequentius amat Accufativum vel nudum, vel cum præpofitione בְּ. 1. Sam. 10. 4. וְשָׁאֲלוּ לְךָ לְשָׁלוֹם *& interrogabunt te de pace.*

5. Subfannandi, irridendi לָעַג, הֵתֵל, הִתְעַלֵּל &c: non raro etiam cum Accufativo & præpofitione בְּ. Job. 13. 9. תְּהָתֵלּוּ בוֹ *illudetis ipfi.*

6. Spernendi בָּזָה, בּוּז, quæ etiam Accufativum amant: Jef. 37. 22. בָּזָה לְךָ *fpernit te.*

7. Ofculandi נָשַׁק: cum Accufativo rarius: 1. Reg. 19. 18. אֶשְּׁקָה נָּא לְאָבִי *ofculer quæfo patrem meum.*

8. Decipiendi הִשִּׁיא: etiam cum Accufativo. Jer. 4. 10. הִשֵּׁאתָ לָעָם הַזֶּה *feducis populum hunc.*

9. Sa-

Pronomen Dativi casus: Hos. 8. 9. פֶּרֶא בּוֹדֵד לוֹ *onager solitarius sibi*.

5. Elegans etiam est, & emphatica repetitio affixi, & ejusdem integri; Psal. 9. 7. אָבַד זִכְרָם הֵמָּה *periit memoria eorum ipsi*; scil. *ipsi*, inquam, *perierunt*.

6. Est etiam in Pronominum constructione figura Enallage, per quam primo Pronomen discrepat genere a suo antecedente: Genes. 2. 15. וַיַּנִּחֵהוּ בְגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ: *& collocavit illum in horto Eden ad colendum eum*, & *custodiendum eum*; pro לְעָבְדוֹ וּלְשָׁמְרוֹ: secundo substantivo plurali respondet Pronomen singulare, aut contra, quo locutionis genere fere distributio notatur: & hæc dicitur Enallage numeri: Jos. 2. 4. וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנוֹ, *& accepit mulier duos viros*, *& abscondit illum*; idest *unumquemque eorum*.

7. Verba etiam, quæ Dativum, vel Accusativum, vel Ablativum cum præpositione regunt, elliptico quodam loquendi genere amant affixa, quæ addi non solent, nisi Verbis, quæ nudum Accusativum desiderant: ut נְתַתָּנִי pro נָתַתָּ לִי *dedisti mihi*. Jos. 15. 19.

CAPUT III.

De Verborum Syntaxi.

OMissis illis, quæ communem Latinorum structuram sequuntur, ea tantum proponemus, quorum Syntaxis ab aliis aliena Linguæ Sanctæ propria est; ex quibus proprietas Hebraici sermonis, ejusque mul-

clamavit hic ad hunc, ideſt, *alter ad alterum*.

3. Eleganter Hebræi cum Pronomine אֲשֶׁר relativo conjungunt perſonale vel integrum, vel affixum, quod ad ſenſum plane redundat; quæ loquendi ratio Latinis, Græciſque ignota eſt: 2. Sam. 6. 22. אֲשֶׁר אָמַרְתְּ עִמָּם *quibus locuta es cum eis*. Qua in conſtructione ſæpe eſt ellipſis relativi אֲשֶׁר; Pſal. 11. 4. יְהוָה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ *dominus in cælo ſedes ejus*, pro יְהוָה אֲשֶׁר *dominus, cujus* &c. Et pro altero Pronomine frequentiſſime uſurpatur adverbium שָׁם, præcipue cum de loco ſermo habetur: Gen. 3. 23. לַעֲבוֹר אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם *ad colendam terram, ex qua ſumptus erat inde*; pro לֻקַּח מִמֶּנָּה.

4. Aliquando Pronomen additur ſubſtantivo pleonaſtice ad majorem emphaſim, & evidentiam, cum alioquin etiam ſolum ſubſtantivum ſufficeret: Jeſ. 8. 13. אֶת־יְהוָה הַצְּבָאוֹת אותו תַקְדִישׁוּ *dominum exercituum ipſum ſanctificate*.

5. Pronomen interrogativum perſonæ מִי ſubſtantivo poſtpoſitum poſſeſſoris Genitivum denotat; & ſæpe gaudet præp. לְ: Geneſ. 24. 23. בַּת־מִי אַתְּ *filia cujus tu*? & Gen. 32. 17. לְמִי אַתָּה *cujus tu?* Videtur aliquando eſſe & interrogativum rei: Jud. 23. 17. מִי שְׁמֶךָ *quod nomen tuum?*

6. Interrogativum rei מָה, מַה, מֶה uſurpatur non raro citra Interrogationem. Pſal. 89. 48. זְכָר־אֲנִי מֶה חָלֶד *recordare, ego quod tempus*, ſcil. *vitæ habeam*.

7. מָה

CAPUT II.

De Syntaxi Pronominum cum Nominibus, & primo

Præfixorum שֶׁ, & הַ.

שֶׁ Præfigitur omnibus Nominibus, Pronominibus, Verbis, & Participiis. Eccl. 2. 21. בְּחָכְמָה שֶׁעֲמָלוֹ *cujus labor est in sapientia*.

הַ Quadruplici de caussa potissimum adhibetur; primo valet articulum Græcorum ὁ, ἡ, τὸ: secundo emphasim denotat, ac ad rem certam, & notam significandam usurpatur, & dicitur הֵא הַיְדִיעָה *he cognitionis*. Tertio ex linguæ usu præfigitur ad luxuriem, eam tamen elegantem; quarto vicem gerit aliquando pronominis שֶׁ. Jos. 10. 24. הֶהָלְכוּ אִתּוֹ *qui iverunt cum eo*. Non præfigitur Nominibus constructis, nec propriis hominum, nec cum affixis conjunctis: quia hujusmodi Nomina per se ipsa sui notitiam exhibent, ac alio cognitionis signo opus non habent.

Secundo Pronominis Separati cum Nomine.

1. Pronomen separatum eleganter ponitur loco Verbi substantivi הָיָה *fuit*, præsertim si careat præfixo הַ Eccles. 1. 10. זֶה חָדָשׁ הוּא *hoc novum est*.

2. Quoties Pronomen demonstrativum repetitur, distributio indicatur: Jes. 6. 3. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה & cla-

dicia tua; hoc eſt, *rectum unumquodque judiciorum tuorum*.

3. Quandoque duobus ſubſtantivis ſubjicitur adjectivum, quod poſteriori convenit, cum deberet convenire priori: 1. Sam. 2. 4. קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים *arcus fortium confractorum*, pro חַתָּה *confractus*.

4. Nonnunquam eſt ellipſis ſubſtantivi commode ſubintellecti: Gen. 8. 5. בְּעֲשִׂרִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ *in decimo in uno menſis*; pro בְּעֲשִׂרִי חֹדֶשׁ *menſe decimo*, בְּאֶחָד יוֹם לַחֹדֶשׁ *primo die menſis*.

5. Aliquando adjectivum deficit: Prov. 18 22. מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב *inveniens uxorem invenit bonum*; nempe אִשָּׁה טוֹבָה *uxorem bonam*.

6. Enallage figura apud Hebræos hic frequentiſſima eſt: 1. numeri, Ezech. 48. 11. הַכֹּהֲנִים הַמְקֻדָּשׁ *ſacerdotibus ſanctificato*, pro הַמְקֻדָּשִׁים *ſanctificatis*. 2. numeri cardinalis pro ordinali; Geneſ. 1. 5. יוֹם אֶחָד *dies unus*, pro רִאשׁוֹן *primus*: ſic 1. Corinth. κατὰ μίαν σαββάτων *in unam Sabbathorum*; ideſt πρώτην *primam*. 3. generis: 1. Reg. 19. 11. רוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק *ventus magnus, & vehemens*, pro וַחֲזָקָה: 4. Nominis abſoluti pro conſtructo: Exod. 28. 17. טוּרִים אֶבֶן *ordines lapidis*, pro טוּרֵי. 5. conſtructi pro abſoluto: Num. 5. 18. מֵי הַמָּרִים *aquæ amaræ*, pro מַיִם.

CA-

ni vero usurpant etiam adverbium יוֹתֵר *magis* : ut גְּדוֹלָה תּוֹרָה יוֹתֵר מֵהַחָכְמָה *magna lex, magis quam sapientia*.

14. Superlativum vero exprimitur 1. per adverbium מְאֹד. Genes. 1. מְאֹד טוֹב *optimum*. 2. per repetitionem ejusdem substantivi. Cant. 1. 1. שִׁיר הַשִּׁירִים *canticum canticorum* : hoc est *canticum elegantissimum*. 3. per præp. בּ Cant. 1. 8. הַיָּפָה בַּנָּשִׁים *pulcherrima mulierum*. 4. per adjectivum continuo repetitum, ut רַע רַע *pessimus*.

15. Distributio apud Hebræos notatur repetito substantivo in numero sing. Alterum enim loco adjectivi distributivi est, quo carent Hebræi, Genes. 7. 9. שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ *duo duo*, idest *bina ingressa sunt*. Substantivum autem plur. num. continuo geminatum majorem multitudinem significat : Joel. 3. 14. הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים *turbæ, turbæ*; nempe, *maxima populorum multitudo*.

Appendices.

1. Nomina אָדוֹן , אֱלֹהִים , בַּעַל ex usu linguæ ad summam personæ dignitatem significandam efferuntur numero plurali, antecedente singulari : Genes. 42. 30. הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ *vir dominus terræ*, pro אָדוֹן.

2. Substantivum plurale jungitur cum adjectivo singulari ad denotandam distributionem, seu partitionem ; Psal. 119. 139. יָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ *rectum judi-*

di-

8. Regimen Nominum fit etiam intercedentibus præpositionibus, & Pronomine אֲשֶׁר, vel שֶׁ expresso, vel subintellecto. Ezech. 21. 12. מְגוּרֵי אֶל חֶרֶב *formidines ad gladium*, idest *gladii* pro מְגוּרִים: מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל הָעֵץ *loco, quo cadit arbor*, pro מָקוֹם, Job. 18. 21. קִרְיַת חָנָה דָוִד *urbs (in qua) castra metatus est David*, pro קִרְיָה; Jes. 29. 1.

Substantiva sæpe regunt Infinitivum, tanquam Nomen Genitivi casus: Ruth. 1. 1. בִּימֵי שְׁפוֹט הַשֹּׁפְטִים *in diebus judicare Judices*; idest, *quibus judicabant Judices*. Et quandoque pro Infinitivo reperitur Participium, Jer. 2. 17. בְּעֵת מוֹלִיכֵךְ *tempore, quo duxi te*, pro הוֹלִיכֵךְ.

10. Substantiva Verbalia sive constructa, sive absoluta aliquando etiam regunt casum suorum Verborum, quæ Nomina juxta Kimchium Infinitivi vicem gerunt: Jes. 11. 9. מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת־יְהוָה *plena terra cognitione Dominum*, pro דַּעַת יְהוָה *cognitione Domini*. Sic apud Plautum *quid tibi hanc curatio est rem?*

11. Adjectiva, quæ cupiditatem, desiderium, curam, copiam, metum, notitiam significant, quæque partitive, ac distributive sumuntur, hisque similia, & contraria, Genitivo gaudent; Jerem. 32. 19. גְּדוֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילִיָּה *magnus consilio, & multus opere*.

12. Comparativum exprimitur beneficio præpositionis מִן; Ezech. 28. 3. חָכָם אַתָּה מִדָּנִיאֵל *sapiens tu præ Daniele*; hoc est, *sapientior Daniele*; Rabbini

adjectivi circumſcriptio; Judic. 7. 13. אִישׁ לָשׁוֹן *vir linguæ*; ideſt, *maledicus*: ſic Luc. 22. ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος *de ſermonibus gratiæ*, ideſt *gratioſis*. In hac ſtructura ſæpe accidere ſolet Hypallage, qua id, quod loco epitheti, & adjectivi eſt, præcedit; Pſal. 1. 1. אַשְׁרֵי הָאִישׁ *beatitudines viri*, pro *vir beatitudinum*, ideſt *vir beatus*. Sic Matth. 5. 22. γέεννα πυρὸς *Gehenna ignis*, pro *ignis Gehennæ*. Multæ huc referendæ elegantiæ, & Hebraiſmi inſignes cum nomine בֵּן *filius*: dicitur enim בֶּן קֶשֶׁת *filius arcus*, ideſt *ſagitta*: בֶּן מָוֶת *filius mortis*, ideſt *reus mortis*: בֶּן בָּקָר *filius bovis*, ideſt *vitulus ſubrumus*: בֶּן גָּרְנִי *filius areæ meæ*, ideſt *frumentum in area mea trituratum*, בֶּן־שָׁנָה שְׁמֹנֶה *filius octo annorum*, ideſt *octo natus annos*; & alia id genus prope innumera, quæ & apud Græcos, & Latinos uſitatiſſima ſunt. Sic Matth. 9. οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας *filii regni*, & 81. ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας *filius perditionis*.

5. Nomina אֵל, אֱלֹהִים, יְהוָה pro adjectivis *divinum*, *ſummum*, *excellentiſſimum* ſæpiſſime in Scripturis uſurpantur; Pſal. 80. 11. אַרְזֵי אֵל *cedri Dei*, ideſt *maximæ*, חַטָּאִים לִפְנֵי יְהוָה *peccatores coram Deo*, ideſt *maximi*.

6. Genitivus poſſeſſoris per לְ indicatur, Pſal. 90. תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה *oratio Moſis*, quod Rabbini exprimunt per שֶׁל.

7. Cum duo ſynonyma ſe invicem regunt, auxeſis indicatur; Pſal. 16. 5. יְהוָה מְנָת חֶלְקִי *dominus pars partis meæ*, hoc eſt, *omnimoda pars mea*.

PARS SECUNDA

De Syntaxi, ſive vocum Structura.

CAPUT I.

De Nominum Conſtructione.

1. SUbſtantivum cum ſubſtantivo ejuſdem rei genere, & numero etſi fere ſemper convenit, aliquando tamen genere diſcrepat; Exod. 22. 31. בָּשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה *caro in agro diſcerptum*, ideſt נִטְרָף *quæ ſit diſcerpta*, vel *diſcerptum quid*, cui reſpondet locutio Græca: *ἱερὸν ἡ βουλὴ ſacrum conſultatio*, & Latina, *Fama malum*.

2. Periphraſtice pro adjectivo uſurpatur ſubſtantivum præpoſitis præpoſitionibus ב, מ, ſive מִן, aut ל; Jer. 5. 6. אַרְיֵה מִיַּעַר *Leo de ſylva*, ideſt *ſylveſtris*: cujus generis eſt apud Latinos *Aper de ſylva*: aliquando etiam ſine ulla præpoſitione, ut Exodi 17. 13. וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה, *& fuerunt manus ejus firmitas*, ideſt *firmæ*, *& conſtantes*. In hoc loquendi genere ſæpe adhibetur Infinitivus pro Nomine; Pſal. 38. 1. מִזְמוֹר לְהַזְכִּיר *Pſalmus ad commemorandum*, ideſt *μνημονευτικός*.

3. Aliquando etiam eſt adverbium loco adjectivi, Prov. 3. 25. מִפַּחַד פִּתְאֹם *a pavore ſubito*. Talia Græcis, & Latinis familiaria; ſic apud Virgil. 1. Æneidos *neque enim ignari ſumus ante malorum*, ideſt præcedentium.

4. Duorum ſubſtantivorum poſterius frequenter eſt ad-

Verba Quiescentia ל״א *cum Affixis.*

Kal.

In Præterito semper retinetur posterius Kametz; prius de more in Sceva mutatur; ut מְצָאָהּ *invenit eam*.

Infinitivus mutatur, ut in perfectis; ut בְּקָרְאִי *cum clamarem ego*.

In Imper. & Futuro nulla mutatio, ut יִמְצָאָהּ *inveniet eam*.

Pihel, & Hiphil perfectorum legem sequuntur.

Verba Quiescentia ל״ה *cum Affixis.*

Kal.

Præteritum in tertiis personis abjicit ה, & retinet prius Kametz; ut עָשָׂהוּ *fecit eum*. In reliquis mutat de more Kametz in Sceva: ut קְנִיתוֹ *acquisivisti eum*.

Infinitivus וֹת proprie suscipit Affixa; ut בִּבְנוֹתְכֶם *in extruendo vos*.

In Imperat. abjicitur ה, ut נְחֵנִי *deduc me*; idem accidit Futuro.

In Pihel, & Hiphil abjecto ה reliqua sunt Analoga,

Infinitivus ad formam Nominum cum duplici Segol, ut בְּשִׁבְתִּי *cum ſederem ego*.

Imperativus vel definit in Pathach, & mutatur in Kametz, ut דָּעֵהוּ *cognoſce eum*; vel definit in Tzere, & tranſit in Sceva.

In Futuro eadem mutationis ratio, ac in Imper.

Pihel, & Hiphil ad formam perfectorum ſuſcipiunt Affixa.

Verba Quieſcentia ע *cum Affixis*.

Kal.

Præteritum retinet ſemper ſuum Kametz; ut שָׂמוֹ *poſuit illum*.

In Infiniti. & Imper. nihil mutatur, ut שׂוּמוֹ *ponere eum*; aliquando tamen Euphoniæ cauſſa convertitur Surek in Kibbutz, ut בְּקֻמָהּ *cum ſurgeret ipſa*.

In Futuro Kametz ſub formativis tranſit in Sceva; ut תְּצוּדֵנִי *venaberis me*.

Pihel.

Omnia ad formam פִּקֵּד.

Hiphil.

In Præterito Tzere ſub tertiis perſonis in Sceva compoſitum mutatur; ut הֲמִיתִיו *morte affeci eum*.

In Infin. Kametz in Sceva compoſitum; ut בַּהֲכִינוֹ *cum aptaret ille*: idem in Imper. & Futuro.

Ver-

Imperativus Pathach mutat in Kametz, ut in perfectis, ut קָחֵנוּ *accipe eum*: idem fit in Futuro, ut יִקָּחוֹ *accipiet eum*.

Pihel, & Hiphil communem sequuntur Analogiam.

Verba Deficientia ע״ע *cum Affixis*.

Kal.

In Præterito nulla mutatio.

In Infini. & Imper. & Futur. Cholem corripitur in Kibbutz, aut Kametzchatuph sequente Daghes; ut סֻבִּי *circumdare me*, יְסֻבֶּנּוּ *circumdabit eum*. Kametz præterea sub characteristicis Futuri convertitur in Sceva; ut יְשַׁדֵּם *vastabit eos*.

Pihel.

Omnia Analoga.

Hiphil.

In Præterito tertiæ personæ mutant Tzere in Sceva compositum; reliquæ immutatæ manent; ut הֲדִמָּנוּ *silere fecit nos*.

In Futuro, Imper. & Infinit. Kametz sub formativis corripitur in Sceva; ut יְסִבֵּנִי *circumduxit, me*.

Verba Quiescentia א״ה *cum Affixis*.

Kal.

Præteritum ad formam פָּקַד.

יִפְקְדֵךְ *te* יִפְקְדְכֶן *vos*

יִפְקְדֵנִי *me* יִפְקְדֵנוּ *nos*

Cholem corripitur in Sceva, exceptis כֶם, כֶן, & ךָ, ante quæ mutatur in Kametzchatuph.

Terminatio autem Pathach mutatur in Kametz, ut יִשְׁלָחֲךָ *mittet te;* quod observetur & in Imperativo. Quod ad reliquas personas attinet, vel hoc eodem modo junguntur affixa, vel nuda sine ulla mutatione.

Pihel *cum Affixis.*

Tzere mutatur per totam Conjugationem in Sceva, ut פִּקְדוֹ *præposuit eum:* si vero aliud Sceva sequatur, ut ante ךָ, כֶם, כֶן, tunc transit in Segol, vel Pathach; ut בֵּרַכְךָ *benedixit tibi.* Cæterum eadem omnino affigendi Affixa ratio in Pihel, quæ observata fuit in Kal.

Hiphil.

Nullam patitur difficultatem, quia Affixa adduntur formæ Chirek.

Verba Deficientia פנ״, *cum Affixis.*

Kal.

Præteritum formam פָּקַד prorsus imitatur.

Infinitivus ad Nominum syntaxim, quæ duplici gaudent Segol; ut גִּשְׁתּוֹ *accedere eum* a גֶּשֶׁת, קַחְתִּי *accipere me.*

Im-

(פָּקְדְכֶן	
vos (פָּקְדְכֶן	te פָּקְדֵךְ
	(פָּקְדִי
nos פָּקְדֵנוּ	me (פָּקְדֵנִי

Terminatio Cholem corripitur in Kametzchatuph, & transfertur ad primam radicalem, cujus Sceva ad secundam. Terminatio vero Pathach mutatur in Sceva, propter quod antecedens Sceva in Chirek, ut בְּפִתְחִי *aperiente me*, Ezech. 37. 13.

Cum secunda est gutturalis, pro Sceva adhibetur ChatephKametz, ut בָּחֳרִי *eligere me*. Aliquando pro Kametzchatuph est Kibbutz, ut Levit. 23. 22. בְּקֻצְרְךָ *cum metas tu*, pro בְּקָצְרְךָ.

Imperativi mascul. singularis suscipit affixa ad formam Infinitivi. Secundæ femin. sing., & secundæ plur. nuda, adduntur affixa. Secunda vero fem. plur. amat Pronomina separata.

Futurum.

יִפְקוֹד *visitabit*.

	(יִפְקְדוֹ
eos יִפְקְדֵם	eum (יִפְקְדֵהוּ
	(יִפְקְדֶנּוּ
	(יִפְקְדָהּ
eas יִפְקְדֵן	eam (יִפְקְדֶהָ
	(יִפְקְדֶנָּה
vos יִפְקָדְכֶם	te יִפְקָדְךָ

 יִפְקְדֵךְ

פְּקַדְתֶּם *visitavistis.*

eos פְּקַדְתּוּם	*eum* פְּקַדְתּוּהוּ
eas פְּקַדְתּוּן	*eam* פְּקַדְתּוּהָ
nos פְּקַדְתּוּנוּ	*me* פְּקַדְתּוּנִי

פָּקַדְנוּ *visitavimus.*

eos פְּקַדְנוּם	*eum* פְּקַדְנוּהוּ
eas פְּקַדְנוּן	*eam* פְּקַדְנוּהָ
vos פְּקַדְנוּכֶם	*te* פְּקַדְנוּךָ
vos פְּקַדְנוּכֶן	*te* פְּקַדְנוּךְ

Participiorum Syntaxim cum Affixis vide in Nominibus.

Infinitivus.

פְּקוֹד *visitare.*

	פָּקְדוֹ)
eos פָּקְדָם	*eum* (פָּקְדֵהוּ
	פָּקְדֶנּוּ)
	פָּקְדָהּ)
eas פָּקְדָן	*eam* (פָּקְדָהָ
	פָּקְדֶנָּה)
פָּקְדְכֶם)	פָּקְדְךָ)
vos (פָּקֳדְכֶם	*te* (פָּקְדְךָ
	פָּקְדֵךְ

פָּקַדְתָּ *visitasti*, m.

פְּקַדְתּוֹ)	פְּקַדְתָּם)
eum פְּקַדְתָּהוּ)	*eos* פְּקַדְתָּמוֹ)
eam פְּקַדְתָּהּ	*eas* פְּקַדְתָּן
me פְּקַדְתַּנִי	*nos* פְּקַדְתָּנוּ

Terminatio Cholem mutatur in Kametzchatuph; ut יְכָלְתָּהּ *prævaluisti ei*.

פָּקַדְתְּ *visitasti*, f.

פְּקַדְתִּיו)	
eum פְּקַדְתִּיהוּ)	*eos* פְּקַדְתִּים)
eam פְּקַדְתִּיהָ	*eas* פְּקַדְתִּין
me פְּקַדְתִּינִי	*nos* פְּקַדְתִּינוּ

Sceva ultimum mutatur in Chirek, post quod additur Jod, tanquam altera nota feminini generis.

Hac eadem ratione adduntur affixa voci פָּקַדְתִּי *visitavi*; quæ sensu a secunda persona distinguenda.

פָּקְדוּ *visitaverunt*.

eum פְּקָדוּהוּ	*eos* פְּקָדוּם
eam פְּקָדוּהָ	*eas* פְּקָדוּן
te פְּקָדוּךָ	*vos* פְּקָדוּכֶם
te פְּקָדוּךְ	*vos* פְּקָדוּכֶן
me פְּקָדוּנִי	*nos* פְּקָדוּנוּ

פְּקַדְתֶּם

Verba Perfecta cum Affixis.

Kal.

Præteritum.

פָּקַד *visitavit* m.

פְּקָדוֹ (	*eum*	פְּקָדָם (	*eos*
פְּקָדָהוּ)		פְּקָדָמוֹ)	
פְּקָדָהּ	*eam*	פְּקָדָן	*eas*
פְּקָדְךָ	*te*	פְּקַדְכֶם	*vos*
פְּקָדֵךְ	*te*	פְּקַדְכֶן	*vos*
פְּקָדַנִי	*me*	פְּקָדָנוּ	*nos*

Kametz penult. mutatur in Sceva, & Pathach in Kametz, exceptis כֶם, & כֶן, ante quæ manet.

פָּקְדָה *visitavit* f.

פְּקָדַתְהוּ (	*eum*	פְּקָדָתָם (	*eos*
פְּקָדַתּוּ)		פְּקָדָתַם)	
פְּקָדַתָּה	*eam*	פְּקָדָתָן (	*eas*
		פְּקָדָתַן)	
פְּקָדַתְךָ	*te*	פְּקָדַתְכֶם	*vos*
פְּקָדָתֵךְ	*te*	פְּקָדַתְכֶן	*vos*
פְּקָדַתְנִי	*me*	פְּקָדַתְנוּ	*nos*

Kametz, & Sceva tranſponuntur, & terminatio הָ mutatur in תַ, exceptis םָ, & ןָ, ante quæ eſt הָ.

פָּקַדְתְּ

Ex הֵם fit ־ֵם , ־ָם , מוֹ *eos*.

Ex הִיא fit ־ָהּ , ־ָהּ , & ־ֶנָּה *eam*.

Ex הֵן fit ־ֵן , ־ָן *eas*.

Cæterum cum eædem pene leges, & mutandorum punctorum caussæ Verbis, & Nominibus communes sint, non est, quod quisquam novam ex hoc capite difficultatem sibi oriri existimet. Hæc in genere notentur.

1. ־ַנִי *me*; ־ָנוּ *nos* jungi Præterito tantum; nam reliquis ־ֵנִי, & ־ֵנוּ.

2. ־ֶנּוּ, & ־ֵהוּ *illum*, ־ֶנָּה *illam* omnibus Temporibus affigi, excepto Præterito, quod amat ־ָהוּ, vel ו & ־ָהּ, vel ־ָהּ.

3. ־ֵם, & ־ֵן Imperativo, & Futuro tantum; aliis ־ָם, & ־ָן. Multa tamen excipiuntur.

4. Secunda pluralis Præter. in utroque genere ultimam terminationem mutat in Vau Surek; ut a פְּקַדְתֶּם fit פְּקַדְתּוּהוּ *visitastis illum*:

5. Vox vocali finita nudum affixum recipit: ut פְּקָדוּהוּ *visitaverunt illum*.

6. Affixa adduntur etiam Verbo, quod habeat vel ה, vel *Nun* paragogicum; ה autem mutatur in ת, ut Exod. 40. 32. בְּקָרְבָתָם *accedentibus ipsis*, pro בְּקָרְבָם; יִמְצָאוּנְהָ *invenient eam*, Jerem. 2. 24. pro יִמְצָאוּהָ.

Ver-

Hophal.

	Præter. Sing. Masc.	Fem.
3	הוּבָא	הוּבְאָה
2	הוּבֵאתָ	הוּבֵאת
1	הוּבֵאתִי	com.
	Plu.	
3	הוּבְאוּ	com.
2	הוּבֵאתֶם	הוּבֵאתֶן
1	הוּבֵאנוּ	com.
	Partic. S.	P.
m.	מוּבָא	מוּבָאִים
f.	מוּבָאָה	מוּבָאוֹת

	Futur. Sing. Mas.	Fem.
1	אוּבָא	com.
2	תּוּבָא	תּוּבְאִי
3	יוּבָא	תּוּבָא
	Plu.	
1	נוּבָא	com.
2	תּוּבְאוּ (	תּוּבֶאנָה
3	יוּבְאוּ (	

CAPUT XXXV.

De Verborum Affixis.

Affixa, quæ Verbis adduntur, ex Integris nata sunt hujusmodi.

Ex אֲנִי fit נִי, ֵנִי, ֶנִּי *me*.

Ex נַחְנוּ fit נוּ, ֵנוּ, ֶנּוּ, *nos*.

Ex אַתָּה fit ךָ *te*.

Ex אַתֶּם fit כֶם *vos*.

Ex אַתְּ fit ךְ *te*.

Ex אַתֶּן fit כֶן *vos*.

Ex הוּא fit וּ, וֹ, הוּ, ֵהוּ, & ֶנּוּ *illum*.

Ex

בּוֹאֶינָה	בּוֹאִי f.

Fut.

Fem.	Sing. Masc.	
com.	אָבוֹא	1
תָּבוֹאִי	תָּבוֹא	2
תָּבוֹא	יָבוֹא	3

Plur.

com.	נָבוֹא	1
	(תָּבוֹאוּ	2
תָּבוֹאנָה	(יָבוֹאוּ	3

Plur.

com.	בָּאוּ	3
בָּאתֶן	בָּאתֶם	1
com.	בָּאנוּ	1

P. Parti.	S.
בָּאִים	בָּא m.
בָּאוֹת	בָּאָה f.

Infinit.
בּוֹא

P. Imp.	S.
בּוֹאוּ	בּוֹא m.

Hiphil.

Imper.

P.	S.
הָבִיאוּ	הָבִיא m.
הָבֵיאנָה	הָבִיאִי f.

Futur.
Sing.

Fem.	Maſ.	
com.	אָבִיא	1
תָּבִיאִי	תָּבִיא	2
תָּבִיא	יָבִיא	3

Plur.

com.	נָבִיא	1
	(תָּבִיאוּ	2
תָּבֵאנָה	(יָבִיאוּ	3

Præter.

Fem. Sing.	Maſ.	
הֵבִיאָה	הֵבִיא	3
הֵבֵאת	הֵבֵאתָ	2
com.	הֵבֵאתִי	1

Plur.

com.	הֵבִיאוּ	3
הֵבֵאתֶן	הֵבֵאתֶם	2
com.	הֵבֵאנוּ	1

P. Partic.	S.
מְבִיאִים	מֵבִיא m.
מְבִיאוֹת	מְבִיאָה f.

Infinit.
הָבִיא

Ho-

Imper.

P.	S.	
הוֹרוּ	הוֹרֵה	m.
הוֹרֶינָה	הוֹרִי	f.

Futur.

Fem.	Sing.	Mas.	
com.		אוֹרֶה	1
תּוֹרִי		תּוֹרֶה	2
תּוֹרֶה		יוֹרֶה	3
	Plu.		
com.		נוֹרֶה	1
		(תּוֹרוּ	2
תּוֹרֶינָה		(יוֹרוּ	3

Hophal.

Præter.

Fem.	Sing.	Mas.	
הוּרְתָה		הוּרָה	3
הוּרֵית		הוּרֵיתָ	2
com.		הוּרֵיתִי	1
	Plur.		
com.		הוּרוּ	3
הוּרֵיתֶן		הוּרֵיתֶם	2
com.		הוּרֵינוּ	1

P.	Part.	S.	
מוּרִים		מוּרֶה	m.
מוּרוֹת		מוּרָה	f.

Fut.

Fem.	Sing.	Mas.	
com.		אוּרֶה	1
תּוּרִי		תּוּרֶה	2
תּוּרֶה		יוּרֶה	3
	Plur.		
com.		נוּרֶה	1
		(תּוּרוּ	2
תּוּרֶינָה		(יוּרוּ	3

De Quiescentibus ע״ו, *&* ל״א.

Kal.

בָּא *venit.*

Præter.

Fem.	Sing.	Mas.	
בָּאָה		בָּא	3
בָּאת		בָּאתָ	2
com.		בָּאתִי	1
	Plu.		

Niphal.

Præter.

	Masc.	Sing.	Fem.
3	נוֹרָה		נוֹרְתָה
2	נוֹרֵיתָ		נוֹרֵית
1	נוֹרֵיתִי		com.

Plu.

3	נוֹרוּ	com.
2	נוֹרֵיתֶם	נוֹרֵיתֶן
1	נוֹרֵינוּ	com.

Partic.

	S.	P.
m.	נוֹרֶה	נוֹרִים
f.	נוֹרָה	נוֹרוֹת

Inf.

הִוָּרֵה vel הִוָּרֹה

vel הִוָּרוֹת vel הִיָּרוֹת

Imper.

	S.	P.
m.	הִוָּרֵה	הִוָּרוּ
f.	הִוָּרִי	הִוָּרֶינָה

Fut.

	Mas.	Sing.	Fem.
1	אִוָּרֶה		com.
2	תִּוָּרֶה		תִּוָּרִי
3	יִוָּרֶה		תִּוָּרֶה

Plur.

1	נִוָּרֶה	com.
2	תִּוָּרוּ (	
3	יִוָּרוּ (	תִּוָּרֶינָה

Hiphil.

Præter.

	Mas.	Sing.	Fem.
3	הוֹרָה		הוֹרְתָה
2	הוֹרֵיתָ		הוֹרֵית
1	הוֹרֵיתִי		com.

Plur.

3	הוֹרוּ	com.
2	הוֹרֵיתֶם	הוֹרֵיתֶן
1	הוֹרֵינוּ	com.

Partic.

	S.	P.
m.	מוֹרֶה	מוֹרִים
f.	מוֹרָה	מוֹרוֹת

Infinit.

הוֹרֵה vel הוֹרוֹת

Im-

Plu.			Fut.		
com.	נוּצָא 1		Fem. Sing.	Masc.	
	(תּוּצְאוּ 2		com.	אוּצָא 1	
תּוּצֶאנָה	(יוּצְאוּ 3		תּוּצְאִי	תּוּצָא 2	
			תּוּצָא	יוּצָא 3	

De Quiescentibus פ״י , & ל״ה.

Kal.

יָרָה *ejaculatus est*.

Infinit.		Præter.	
יָרוֹת vel	יָרֹה	Fem. Sing.	Masc.
Imper.		יָרְתָה	יָרָה 3
P.	S.	יָרִית	יָרִיתָ 2
יְרוּ	יְרֵה m.	com.	יָרִיתִי 1
יְרֶינָה	יְרִי f.	Plur.	
Futur.		com.	יָרוּ 3
Fem. Sing.	Masc.	יְרִיתֶן	יְרִיתֶם 2
com.	אִירֶה 1	com.	יָרִינוּ 1
תִּירִי	תִּירֶה 2	P. Benoni	S.
תִּירֶה	יִירֶה 3	יוֹרִים	יוֹרֶה m.
Plu.		יוֹרוֹת	יוֹרָה f.
com.	נִירֶה 1	P. Pahul	S.
	(תִּירוּ 2	יְרוּיִים	יָרוּי m.
תִּירֶינָה	(יִירוּ 3	יְרוּיוֹת	יְרוּיָה f.

Hiphil.

Præter.

	Maſ. (Sing.)	Fæm.
3	הוֹצִיא	הוֹצִיאָה
2	הוֹצֵאתָ	הוֹצֵאת
2	הוֹצֵאתִי	com.

Plur.

3	הוֹצִיאוּ	com.
2	הוֹצֵאתֶם	הוֹצֵאתֶן
1	הוֹצֵאנוּ	com.

Partic.

	S.	P.
m.	מוֹצִיא	מוֹצִיאִים
f.	מוֹצִיאָה	מוֹצִיאוֹת

Infin.

הוֹצִיא

Imper.

	S.	P.
m.	הוֹצִיא	הוֹצִיאוּ
f.	הוֹצִיאִי	הוֹצֶאנָה

Fut.
Sing.

	Maſ.	Fem.
1	אוֹצִיא	com.
2	תּוֹצִיא	תּוֹצִיאִי
3	יוֹצִיא	תּוֹצִיא

Plur.

1	נוֹצִיא	com.
2	(תּוֹצִיאוּ	
3	(יוֹצִיאוּ	תּוֹצֶאנָה

Hophal.

Præter.

	Maſ. (Sing.)	Fem.
3	הוּצָא	הוּצְאָה
2	הוּצֵאתָ	הוּצֵאת
1	הוּצֵאתִי	com.

Plur.

3	הוּצְאוּ	com.
2	הוּצֵאתֶם	הוּצֵאתֶן
1	הוּצֵאנוּ	com.

Partic.

	S.	P.
m.	מוּצָא	מוּצָאִים
f.	מוּצָאָה	מוּצָאוֹת

Plu.

	Mas.	Fem.
3	הִטּוּ	com.
2	הִטֵּיתֶם	הִטֵּיתֶן
1	הִטֵּינוּ	com.

Parti.

	S.	P.
m.	מַטֶּה	מַטִּים
f.	מַטָּה	מַטּוֹת

Infin.

הַטֵּה vel הַטּוֹת

Futur.

	Mas.	Sing. Fem.
1	אַטֶּה	com.
2	תַּטֶּה	תַּטִּי
3	יַטֶּה	תַּטֶּה

Plur.

1	נַטֶּה	com.
2	תַּטּוּ (	
3	יַטּוּ (	תַּטֶּינָה

De Verbis Quiescentibus פ״י, & ל״א.

Kal.

יָצָא *exivit.*

Præter.

	Mas.	Sing. Fem.
3	יָצָא	יָצְאָה
2	יָצָאתָ	יָצָאת
1	יָצָאתִי	com.

Plur.

3	יָצְאוּ	com.
2	יְצָאתֶם	יְצָאתֶן
1	יָצָאנוּ	com.

Parti.

	S.	P.
m.	יוֹצֵא	יוֹצְאִים
f.	יוֹצְאָה (	
	יוֹצֵאת (	יוֹצְאוֹת

Infin.

יָצוֹא vel צֵאת

Impe.

	S.	P.
m.	צֵא	צְאוּ
f.	צְאִי	צֶאנָה

Futur.

	Mas.	Sing. Fem.
1	אֵצֵא	com.
2	תֵּצֵא	תֵּצְאִי
3	יֵצֵא	תֵּצֵא

Plur.

1	נֵצֵא	com.
2	תֵּצְאוּ (	
3	יֵצְאוּ (	תֵּצֶאנָה

Hi-

Masc.	Fut. Sing.	Fem.
1 אֶנְטֶה	com.	
2 תִּנְטֶה		תִּנְטִי
3 יִנְטֶה		תִּנְטֶה

	Plur.	
1 נִנְטֶה	com.	
2 תִּנְטוּ (		
3 יִנְטוּ (		תִּנְטֶינָה

Hiphil.

Masc.	Præter. Sing.	Fem.
3 הִטָּה		הִטְּתָה
2 הִטִּיתָ		הִטִּית
1 הִטִּיתִי	com.	

	Plur.	
3 הִטּוּ	com.	
2 הִטִּיתֶם		הִטִּיתֶן
1 הִטִּינוּ	com.	

S.	Partic.	P.
m. מַטֶּה		מַטִּים
f. מַטָּה		מַטּוֹת

Infin. הַטֵּה vel הַטּוֹת

S.	Imper.	P.
m. הַטֵּה		הַטּוּ
f. הַטִּי		הַטֶּינָה

Mas.	Futur. Sing.	Fem.
1 אַטֶּה	com.	
2 תַּטֶּה		תַּטִּי
3 יַטֶּה		תַּטֶּה

	Plur.	
1 נַטֶּה	cem.	
2 תַּטּוּ (		
3 יַטּוּ (		תַּטֶּינָה

Hophal.

Mas.	Præter. Sing.	Fem.
3 הֻטָּה		הֻטְּתָה
2 הֻטֵּיתָ		הֻטֵּית
1 הֻטֵּיתִי	com.	

Pihel.

Imper.

P.	S.	
נַטּוּ	נַטֵּה	m.
נַטֶּינָה	נַטִּי	f.

Futur. Sing.

Fem.	Mas.	
com.	אֲנַטֶּה	1
תְּנַטִּי	תְּנַטֶּה	2
תְּנַטֶּה	יְנַטֶּה	3

Plur.

com.	נְנַטֶּה	1
תְּנַטֶּינָה	(תְּנַטּוּ	2
	(יְנַטּוּ	3

Præter.

Fem.	Sing. Mas.	
נִטְּתָה	נִטָּה	3
נִטִּית	נִטִּיתָ	2
com.	נִטִּיתִי	1

Plur.

com.	נִטּוּ	3
נִטִּיתֶן	נִטִּיתֶם	2
com.	נִטִּינוּ	1

Particip.

P.	S.	
מְנַטִּים	מְנַטֶּה	m.
מְנַטּוֹת	מְנַטָּה	f.

Infin.

נַטֵּה vel נַטּוֹת

Puhal.

Præter.

Fem.	Sing. Masc.	
נֻטְּתָה	נֻטָּה	3
נֻטֵּית	נֻטֵּיתָ	2
com.	נֻטֵּיתִי	1

Plur.

com.	נֻטּוּ	3
נֻטֵּיתֶן	נֻטֵּיתֶם	2
com.	נֻטֵּינוּ	1

Partic.

P.	S.	
מְנֻטִּים	מְנֻטֶּה	m.
מְנֻטּוֹת	מְנֻטָּה	f.

Fu-

P.	Partic.	S.
נוֹטִים		m. נוֹטֶה
נוֹטוֹת		f. נוֹטָה

P.	Pahul	S.
נְטוּיִים		m. נָטוּי
נְטוּיוֹת		f. נְטוּיָה

Infinit.

נָטוֹ vel נְטוֹת

P.	Imper.	S.
נְטוּ		m. נְטֵה
נְטֶינָה		f. נְטִי

Futur.

Fem.	Sing.	Masc.
com.		1 אֶטֶּה
תִּטִּי		2 תִּטֶּה
תִּטֶּה		3 יִטֶּה

Plur.

com.		1 נִטֶּה
		2 תִּטּוּ (
תִּטֶּינָה		3 יִטּוּ (

Niphal.

Præter.

Fem.	Sing.	Masc.
נִטְּתָה		3 נִטָּה
נִטֵּית		2 נִטֵּיתָ
com.		1 נִטֵּיתִי

Plur.

com.		3 נִטּוּ
נִטֵּיתֶן		2 נִטֵּיתֶם
com.		1 נִטֵּינוּ

P.	Partic.	S.
נִטִּים		m. נִטֶּה
נִטּוֹת		f. נִטָּה

Infin.

הִנָּטֵה vel הִנָּטוֹת

Imper.

P.		S.
הִנָּטוּ		m. הִנָּטֵה
הִנָּטֶינָה		f. הִנָּטִי

Futur.

Sing.

Fem.		Masc.
com.		1 אֶנָּטֶה
תִּנָּטִי		2 תִּנָּטֶה
תִּנָּטֶה		3 יִנָּטֶה

Plur.

com.		1 נִנָּטֶה
		2 תִּנָּטוּ (
תִּנָּטֶינָה		3 יִנָּטוּ (

Hithpahel.

Præteri.

	Fem.	Sing.	Maſ.
3	הִתְנַשְּׂאָה		הִתְנַשֵּׂא
2	הִתְנַשֵּׂאת		הִתְנַשֵּׂאתָ
1	com.		הִתְנַשֵּׂאתִי

Plur.

3	com.	הִתְנַשְּׂאוּ
2	הִתְנַשֵּׂאתֶן	הִתְנַשֵּׂאתֶם
1	com.	הִתְנַשֵּׂאנוּ

Partic.

	P.	S.
m.	מִתְנַשְּׂאִים	מִתְנַשֵּׂא
f.	מִתְנַשְּׂאוֹת	מִתְנַשְּׂאָה

Infinit.

הִתְנַשֵּׂא

Imper.

	P.	S.
m.	הִתְנַשְּׂאוּ	הִתְנַשֵּׂא
f.	הִתְנַשֶּׂאנָה	הִתְנַשְּׂאִי

Futur. Sing.

	Fem.	Maſc.
1	com.	אֶתְנַשֵּׂא
2	תִּתְנַשְּׂאִי	תִּתְנַשֵּׂא
3	תִּתְנַשֵּׂא	יִתְנַשֵּׂא

Plur.

1	com.	נִתְנַשֵּׂא
2	תִּתְנַשֶּׂאנָה (	תִּתְנַשְּׂאוּ (
3		יִתְנַשְּׂאוּ (

De Verbis Deficientibus פנ״, *&* *Quieſcentibus* לה״.

Kal.

נָטָה *extendit.*

Præter.

	Fem.	Sing.	Maſc.
3	נָטְתָה		נָטָה
2	נָטִית		נָטִיתָ
1	com.		נָטִיתִי

Plur.

3	com.	נָטוּ
2	נְטִיתֶן	נְטִיתֶם
1	com.	נָטִינוּ

Par-

Futur.

Fem.	Sing.	Masc.	
com.		אַשְׁיא	1
תַּשְׁיאִי		תַּשְׁיא	2
תַּשְׁיא		יַשְׁיא	3
	Plu.		
com.		נַשְׁיא	1
	(	תַּשְׁיאוּ	2
תַּשְׁאֶנָה	(	יַשְׁיאוּ	3

Partic.

P.	S.	
מַשְׁיאִים	מַשְׁיא	m.
מַשְׁיאוֹת	מַשְׁיאָה	f.

Infinit.

הַשְׁיא vel הַשֵּׁא

Imper.

P.	S.	
הַשְׁיאוּ	הַשֵּׁא	m.
הַשְׁאֶנָה	הַשְׁיאִי	f.

Hophal.

Præter.

Fem.	Sing.	Maſ.	
הֻשְּׁאָה		הֻשָּׁא	3
הֻשֵּׁאת		הֻשֵּׁאתָ	2
com.		הֻשֵּׁאתִי	1
	Plur.		
com.		הֻשְּׁאוּ	3
הֻשֵּׁאתֶן		הֻשֵּׁאתֶם	2
com.		הֻשֵּׁאנוּ	1

Partic.

P.	S.	
מֻשָּׁאִים	מֻשָּׁא	m.
מֻשָּׁאוֹת	מֻשָּׁאָה	f.

Futur.

Femin.	Sing.	Masc.	
com.		אֻשָּׁא	1
תֻּשְּׁאִי		תֻּשָּׁא	2
תֻּשָּׁא		יֻשָּׁא	3
	Plur.		
com.		נֻשָּׁא	1
	(	תֻּשְּׁאוּ	2
תֻּשֶּׁאנָה	(	יֻשְּׁאוּ	3

		Plur.	
com.	נִנָּשֵׂא 1		
תִּנָּשֶׂאנָה	(תִּנָּשְׂאוּ 2 / (יִנָּשְׂאוּ 3		

Pihel.

Præter.

Fem.	Sing. Mas.
נִשְּׂאָה	נִשֵּׂא 3
נִשֵּׂאת	נִשֵּׂאתָ 2
com.	נִשֵּׂאתִי 1

Plur.

com.	נִשְּׂאוּ 3
נִשֵּׂאתֶן	נִשֵּׂאתֶם 2
com.	נִשֵּׂאנוּ 1

Partic.

P.	S.
מְנַשְּׂאִים	מְנַשֵּׂא m.
מְנַשְּׂאוֹת	מְנַשְּׂאָה f.

Infinit.

נַשֵּׂא

Imper.

P.	S.
נַשְּׂאוּ	נַשֵּׂא m.
נַשֶּׂאנָה	נַשְּׂאִי f.

Futur.

Fem.	Sing. Mas.
com.	אֲנַשֵּׂא 1
תְּנַשְּׂאִי	תְּנַשֵּׂא 2
תְּנַשֵּׂא	יְנַשֵּׂא 3

Plur.

com.	נְנַשֵּׂא 1
	(תְּנַשְּׂאוּ 2
תְּנַשֶּׂאנָה	(יְנַשְּׂאוּ 3

Hiphil.

Præter.

Fem.	Sing. Masc.
הִשִּׂיאָה	הִשִּׂיא 3
הִשֵּׂאת	הִשֵּׂאתָ 2
com.	הִשֵּׂאתִי 1

Plu.

com.	הִשִּׂיאוּ 3
הִשֵּׂאתֶן	הִשֵּׂאתֶם 2
com.	הִשֵּׂאנוּ 1

Par

P.	Imper.	S.
שְׂאוּ		שָׂא vel נְשָׂא
שְׂאֶנָה		f. שְׂאִי

Futur.

Fem.	Sing.	Masc.
com.		1 אֶשָּׂא
תִּשְּׂאִי		2 תִּשָּׂא
תִּשָּׂא		3 יִשָּׂא

Plur.

com.		1 נִשָּׂא
	(	2 תִּשְּׂאוּ
תִּשֶּׂאנָה	(	3 יִשְּׂאוּ

Partl.

P.	S.
נוֹשְׂאִים	m. נוֹשֵׂא
	f. נוֹשְׂאָה (
נוֹשְׂאוֹת	נוֹשֵׂאת (

Pahul

P.	S.
נְשׂוּאִים	m. נָשׂוּא
נְשׂוּאוֹת	f. נְשׂוּאָה

Infin.

שׂוֹא vel נָשׂוֹא

שֵׂאת vel שְׂאֵת &

Niphal.

נִשָּׂאוֹת   f. נִשָּׂאָה

Infinit.

הִנָּשֵׂא

P.	Imper.	S.
הִנָּשְׂאוּ		m. הִנָּשֵׂא
הִנָּשֶׂאנָה		f. הִנָּשְׂאִי

Futur.

Fem.	Sing.	Masc.
com.		1 אֶנָּשֵׂא
תִּנָּשְׂאִי		2 תִּנָּשֵׂא
תִּנָּשֵׂא		3 יִנָּשֵׂא

Præter.

Fem.	Sing.	Masc.
נִשְּׂאָה		3 נִשָּׂא
נִשֵּׂאת		2 נִשֵּׂאתָ
com.		1 נִשֵּׂאתִי

Plur.

com.		3 נִשְּׂאוּ
נִשֵּׂאתֶן		2 נִשֵּׂאתֶם
com.		1 נִשֵּׂאנוּ

P.	Partic.	S.
נִשָּׂאִים		m. נִשָּׂא

Plur.

Ad Futurum.

Apocope; יִתְגַּל *reteget se*.

Anomalia יִשְׁתַּחוּ *incurvabit se*, quod regulariter Apocopæ ratione deberet esse יִשְׁתַּחַו vel יִשְׁתַּחוּ: sed euphoniæ caussa in fine sumtum est SureK, ut יִשְׁתַּחוּ sit pro יִשְׁתַּחֲוֶה.

CAPUT XXXIV.

De Verbis dupliciter imperfectis.

Cum hæc Verba plurimum negotii studiosæ juventuti propter duplicem Anomaliam facessere soleant, visum est nonnulla & horum paradigmata per singulas Conjugationes proponere, ut facilior ad Hebraicam, ut ajunt, veritatem illi pateret aditus. Ac primo quidem

De Verbis Deficientibus פ״נ, & *Quiescentibus* ל״א.

Kal.

נָשָׂא *tulit*.

Plur.			Præter. Fem.	Sing. Maſ.	
com.	נָשְׂאוּ	3	נָשְׂאָה	נָשָׂא	3
נְשָׂאתֶן	נְשָׂאתֶם	2	נָשָׂאת	נָשָׂאתָ	2
com.	נָשָׂאנוּ	1	com.	נָשָׂאתִי	1

Par-

f.	הִתְגַלִּי	הִתְגַלֶּינָה

Futur.

	Maſ.	Sing.	Fem.
1	אֶתְגַלֶּה		com.
2	תִּתְגַלֶּה		תִּתְגַלִּי
3	יִתְגַלֶּה		תִּתְגַלֶּה

Plur.

1	נִתְגַלֶּה	com.
2	תִּתְגַלּוּ (	
3	יִתְגַלּוּ (	תִּתְגַלֶּינָה

2	הִתְגַלִּיתֶם	הִתְגַלִּיתֶן
1	הִתְגַלִּינוּ	com.

Parti.

	S.	P.
m.	מִתְגַלֶּה	מִתְגַלִּים
f.	מִתְגַלָּה	מִתְגַלּוֹת

Infin.

הִתְגַלּוֹת

Impe.

	S.	P.
m.	הִתְגַלֵּה	הִתְגַלּוּ

Annotationes

Ad Præteritum.

Anomalia ſpecialis Verbi שָׁחָה *incurvatus eſt* notanda eſt, quod tertiam radicalem geminat; ſed prior convertitur in ו conſonantem commodioris pronunciationis cauſſa, ut הִשְׁתַּחֲוָה *incurvavit ſe*; ת autem, & שׁ pro more tranſponuntur.

Ad Imperativum.

Cum Apocopa eſt הִתְחַל *ægrotum age*.

Futur.

Sing.

	Masc.	Fem.
1	אֶגְלֶה	com.
2	תִּגְלֶה	תִּגְלִי
3	יִגְלֶה	תִּגְלֶה

Plur.

	Masc.	Fem.
1	נִגְלֶה	com.
2	תִּגְלוּ (	תִּגְלֶינָה
3	יִגְלוּ (	

Annotationes

Ad Præteritum.

Contractum in ת reperitur Jerem. 13. 19. הָגְלָת *deportata est* pro הָגְלְתָה.

Ad Participium.

Loco Kametzchatuph est aliquando Kibbutz, ut Jerem. 40. 1. הַמֻּגְלִים *deportati*.

CAPUT XXXIII.

De Conjugatione Hithpahel.

הִתְגַּלָּה *retexit se*.

Præter.

Sing.

	Masc.	Fem.
3	הִתְגַּלָּה	הִתְגַּלְּתָה
2	הִתְגַּלִּיתָ	הִתְגַּלִּית
1	הִתְגַּלֵּיתִי	com.

Plur.

	Masc.	Fem.
3	הִתְגַּלּוּ	com.
2	הִתְגַּלִּיתֶם	

Sægol, aut propter gutturalem duplici Pathach; ut הֶרֶב *multiplica*, pro הַרְבֵּה, הַעַל *deduc*, pro הַעֲלֵה.

Ex Deficientibus prima *Nun* per Apocopam est הַט *inclina* pro הַטֵּה, הַךְ *percute* pro הַכֵּה.

Ad Futurum.

Hic quoque duplex Sægol propter Apocopam, ut יֶפֶר *producet*, pro יַפְרֶה. Si vero secunda radicis fuerit gutturalis, pro altero Sægol est Pathach; ut יִשַׁע *respiciet* pro יִשְׁעֶה: si autem prima fuerit gutturalis, semper est duplex Pathach; ut וָאַעַל *& obtuli* pro וָאַעֲלֶה. Quandoque est etiam duplex Sceva, ut in Kal; ut יַרְדְּ *dominari facies* pro יַרְדֶּה, יַפְתְּ *alliciet*, pro יַפְתֶּה.

Ex Deficientibus prima *Nun* per Apocopam est יַז *asperget* pro יַזֶּה, יַךְ *percutiet* pro יַכֶּה: & ex Quiescentibus prima *Jod* וַיּוֹר *& ejaculatus est* pro וַיּוֹרֶה.

De Conjugatione Hophal.

הָגְלָה *transportatus est*.

	Præter. Fæm.	Sing.	Masc.
3	הָגְלְתָה		הָגְלָה
2	הָגְלֵית		הָגְלֵיתָ
1	com.		הָגְלֵיתִי
	Plur.		
3	com.		הָגְלוּ
2	הָגְלֵיתֶן		הָגְלֵיתֶם
1	com.		הָגְלֵינוּ

Partic.	S.	P.
m.	מָגְלֶה	מָגְלִים
f.	מָגְלָה	מָגְלוֹת

Infin. הָגְלֵה vel הָגְלוֹ vel הָגְלוֹת

Fu-

CAPUT XXXII.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Passiva* Hophal.

הִגְלָה *deportavit.*

Præter.

	Masc. Sing.	Fem.
3	הִגְלָה	הִגְלְתָה
2	הִגְלֵיתָ	הִגְלֵית
1	הִגְלֵיתִי	com.

Plur.

3	הִגְלוּ	com.
2	הִגְלֵיתֶם	הִגְלֵיתֶן
1	הִגְלֵינוּ	com.

Imper.

	S.	P.
m.	הַגְלֵה	הַגְלוּ
f.	הַגְלִי	הַגְלֶינָה

Fut.

Sing.

	Masc.	Fem.
1	אַגְלֶה	com.
2	תַּגְלֶה	תַּגְלִי
3	יַגְלֶה	תַּגְלֶה

Plur.

1	נַגְלֶה	com.
2	תַּגְלוּ (	
3	יַגְלוּ (	תַּגְלֶינָה

Partic.

	S.	P.
m.	מַגְלֶה	מַגְלִים
f.	מַגְלָה	מַגְלוֹת

Infinit.

הַגְלֹה vel הַגְלוֹת vel הַגְלֵה

Annotationes

Ad Præteritum.

Characteristica ה quandoque habet Sægol etiam non sequente gutturali; ut הֶגְלָה *deportavit.*

Ad Imperativum.

Per Apocopam tollitur ה, & vox duplici notatur Sæ-

scentium, שֹׁנָּא *mutavit*; & propter gutturalem excidente Daghes, עֹרָה *nudavit*.

Ad Imperativum.

Apocopa tollit ultimam syllabam tam hic, quam in Futuro; ut גַּל *retege*; pro גַּלֵּה; תְּכַס *teges*; pro תְּכַסֶּה.

De Conjugatione Puhal.

גֻּלָּה *revelatus est*.

Fem.		Masc.	
	Infin.		
גֻּלּוֹת	vel	גֻּלֵּה	
	Fut. Sing.		
com.		אֲגֻלֶּה	1
תְּגֻלִּי		תְּגֻלֶּה	2
תְּגֻלֶּה		יְגֻלֶּה	3
	Plur.		
com.		נְגֻלֶּה	1
	(	תְּגֻלּוּ	2
תְּגֻלֶּינָה	(	יְגֻלּוּ	3

	Fem.	Masc.
	Præter. Sing.	
3	גֻּלְּתָה	גֻּלָּה
2	גֻּלֵּית	גֻּלֵּיתָ
1	com.	גֻּלֵּיתִי
	Plur.	
3	com.	גֻּלּוּ
2	גֻּלֵּיתֶן	גֻּלֵּיתֶם
1	com.	גֻּלֵּינוּ
	P. Parti.	S.
m.	מְגֻלִּים	מְגֻלֶּה
f.	מְגֻלּוֹת	מְגֻלָּה

Annotationes

Ad Præteritum.

Excidente Daghes Kibbutz mutatur in Cholem, ut הֹרָה *conceptus est*.

Est & Kametzchatuph loco Kibbutz: ut כָּלּוּ *finiuntur*.

Excidente Daghes אֲעַנֶּה *exaudiat*.

CAPUT XXXI.

De Conjugatione Pihel, *& ejus Paſſiva* Puhal.

גִּלָּה *revelavit*.

	Inf.		
	גַּלּוֹת	גַּלֵּה	
P.	Imper.	S.	
	גַּלּוּ	גַּלֵּה	m.
	גַּלֶּינָה	גַּלִּי	f.
	Futu.		
Fem.	Sing.	Maſ.	
com.		אֲגַלֶּה	1
	תְּגַלִּי	תְּגַלֶּה	2
	תְּגַלֶּה	יְגַלֶּה	3
	Plur.		
com.		נְגַלֶּה	1
		(תְּגַלּוּ	2
	תְּגַלֶּינָה	(יְגַלּוּ	3

	Præter. Sing.	
Fem.	Maſ.	
גִּלְּתָה	גִּלָּה	3
גִּלִּית	גִּלִּיתָ	2
com.	גִּלֵּיתִי	1
	Plur.	
com.	גִּלּוּ	3
גִּלִּיתֶן	גִּלִּיתֶם	2
com.	גִּלִּינוּ	1
	Partic.	
P.	S.	
מְגַלִּים	מְגַלֶּה	m.
מְגַלּוֹת	מְגַלָּה	f.

Annotationes

Ad Præteritum.

Et cum ChireK in ſecundis, & primis perſonis, ut Exod. 23. 12. צִוִּיתִיךָ *præcepi tibi*.

Cum א loco ה ex forma præcedentis ſpeciei Quieſcen-

4. Verba הָיָה, & חָיָה sub formativis recipiunt Sceva, sequente ChireK : ut יְהִי *erit*, pro יִהְיֶה, יְחִי *vivet* pro יִחְיֶה.

5. Verba Deficientia פּ״נ retinent unicam radicalem; ut תֵּט pro תִּטֶּה *tendes*, a נָטָה.

De Conjugatione Niphal.

נִגְלָה *transportatus est*.

Inf.			Præter.		
הִגָּלוֹת	הִגָּלֵה		Sing.		
P. Imper.	S.		Fem.	Masc.	
הִגָּלוּ	הִגָּלֵה	m.	נִגְלְתָה	נִגְלָה	3
הִגָּלֶינָה	הִגָּלִי	f.	נִגְלֵית	נִגְלֵיתָ	2
Fut.			com.	נִגְלֵיתִי	1
Fem. Sing.	Maſ.		Plu.		
com.	אֶגָּלֶה	1	com.	נִגְלוּ	3
תִּגָּלִי	תִּגָּלֶה	2	נִגְלֵיתֶן	נִגְלֵיתֶם	2
תִּגָּלֶה	יִגָּלֶה	3	com.	נִגְלֵינוּ	1
Plur.			Partic.		
com.	נִגָּלֶה	1	P.	S.	
	(תִּגָּלוּ	2	נִגְלִים	נִגְלֶה	m.
תִּגָּלֶינָה	(יִגָּלוּ	3	נִגְלוֹת	נִגְלָה	f.

Annotationes

Ad Futurum.

Apocopa tollit tantum literam ה cum præcedenti vocali, ut תִּגָּל *retegeris*, pro תִּגָּלֶה.

Aliquando exprimitur litera radicalis ה, ut תָּמְהוּ *admirati sunt*, pro תַּמּוּ: nonnunquam etiam mutatur in Jod, ut נָטָיוּ *extenderunt*, pro נָטוּ.

Ex forma Quiescientium tertia א est 2. Sam. 21. 12. תְּלָאוּם *suspenderunt eos*.

Ad Participium.

Et cum א loco ה, ut נֹשֶׁא *exigens*.

Ad Futurum.

Et in Tzere ex terminatione Imperativi, vel potius forma Chaldaica; ut תַּעֲשֶׂה *facies*.

Apocopa hic varie fit.

1. Cum literæ characteristicæ propriam retinent vocalem, & Sægol ultimæ syllabæ ad primam radicalem recedit, abjecto ה, fitque vox penacuta: ut יָגֶל *migrabit*, pro יִגְלֶה: quod si prima, aut secunda erit gutturalis, pro Sægol est Pathach; ut יִמַח *delebit* pro יִמְחֶה: & quandoque etiam sub formativis pro Chirek est Pathach; ut תַּעַשׂ *facies*, pro תַּעֲשֶׂה.

2. Quando literæ formativæ Futuri habent Tzere; ut יֵרֶא *videbit*, pro יִרְאֶה.

3. Cum literæ characteristicæ habent Chirek, vel Tzere, & vox desinit in duplex Sceva; ut יֵרְדְּ *dominabitur*, pro יִרְדֶּה: וַיֵּשְׁבְּ *captivam faciet*, pro יִשְׁבֶּה: & propter gutturalem loco prioris Sceva est Pathach; ut יִחַדְּ *gaudebit* pro יֶחֱדֶה: & propter א finale abjicitur ultimum Sceva; ut וַיַּרְא *& vidit*.

4. Ver-

priam a communi Analogia discrepantem. Præteritum enim definit in Kametz: Participium (excepto Pahul Kal) & Futurum in Sægol. Imperativus in Tzere. Infinitivus in Cholem, aut וֹת.

Non raro etiam Quiescentium tertia א formam assumunt.

Denique accidit Imperativo (exceptis Kal, & Niphal) & Futuro Apocope, quæ varia in singulis Conjugationibus est.

גָּלָה *migravit.*

Inf. גָּלָה גְּלֹה גָּלוֹת גְּלוֹת גָּלוֹ

	Imp.		
P.		S	
גְּלוּ		גְּלֵה	m.
גְּלֶינָה		גְּלִי	f.

Fut.

Fem.	Sing.	Masc.	
com.		אֶגְלֶה	1
תִּגְלִי		תִּגְלֶה	2
תִּגְלֶה		יִגְלֶה	3
	Plur.		
com.		נִגְלֶה	1
		(תִּגְלוּ	2
תִּגְלֶינָה		(יִגְלוּ	3

Præter.

Fem.	Sing.	Masc.	
	גָּלְתָה	גָּלָה	3
	גָּלִית	גָּלִיתָ	2
com.		גָּלִיתִי	1
	Plur.		
com.		גָּלוּ	3
	גְּלִיתֶן	גְּלִיתֶם	2
com.		גָּלִינוּ	1

P.	Benoni	S.	
גּוֹלִים		גּוֹלֶה	m.
גּוֹלוֹת		גּוֹלָה	f.
P.	**Pahul**	**S.**	
גְּלוּיִם		גָּלוּי	m.
גְּלוּיוֹת		גְּלוּיָה	f.

Annotationes

Ad Præteritum.

Jod e medio sæpe excidit tum hic, tum in aliis Conjugationibus; ut וְהָיִת *& eris*, pro וְהָיִיתָ.

 Ali-

CAPUT XXIX.

De Conjugatione Hithpahel.

הִתְמַצֵּא *inventus est.*

Inf.

הִתְמַצֵּא

Imp.

	P.	S.
m.	הִתְמַצְּאוּ	הִתְמַצֵּא
f.	הִתְמַצֶּאנָה	הִתְמַצְּאִי

Fut.

Sing.

	Fem.	Mas.
1	com.	אֶתְמַצֵּא
2	תִּתְמַצְּאִי	תִּתְמַצֵּא
3	תִּתְמַצֵּא	יִתְמַצֵּא

Plu.

	Fem.	Mas.
1	com.	נִתְמַצֵּא
2		(תִּתְמַצְּאוּ
3	תִּתְמַצֶּאנָה	(יִתְמַצְּאוּ

Præter.

Sing.

	Fem.	Mas.
3	הִתְמַצְּאָה	הִתְמַצֵּא
2	הִתְמַצֵּאת	הִתְמַצֵּאתָ
1	com.	הִתְמַצֵּאתִי

Plu.

	Fem.	Mas.
3	com.	הִתְמַצְּאוּ
2	הִתְמַצֵּאתֶן	הִתְמַצֵּאתֶם
1	com.	הִתְמַצֵּאנוּ

Parti.

	P.	S.
m.	מִתְמַצְּאִים	מִתְמַצֵּא
f.	מִתְמַצְּאוֹת	מִתְמַצְּאָה

CAPUT XXX.

De Quiescentibus tertia radicali ה, *& prima eorum Conjugatione* Kal.

ULtima species Verborum Quiescentium est, quorum ultima radicalis est litera ה, vel quiescens in vocali longa, vel in Jod, aut Vau mutata, vel penitus abjecta.

Habent præterea hæc Verba in singulis fere Temporibus cujusque Conjugationis terminationem propriam

Futur.

Sing.

	Fem.	Maſ.
1	com.	אַמְצִיא
2	תַּמְצִיאִי	תַּמְצִיא
3	תַּמְצִיא	יַמְצִיא

Plur.

1	com.	נַמְצִיא
2	(	תַּמְצִיאוּ
3	(תַּמְצִאנָה	יַמְצִיאוּ

Sæpe א in fine deficit per totam Conjugationem ut הֶחֱטִי *ad peccandum induxit*, pro הֶחֱטִיא.

De Conjugatione Paſſiva Hophal.

הָמְצָא *traditus eſt*.

Præter.

Sing.

	Fem.	Maſ.
3	הָמְצְאָה	הָמְצָא
2	הָמְצֵאת	הָמְצֵאתָ
1	com.	הָמְצֵאתִי

Plu.

3	com.	הָמְצְאוּ
2	הָמְצֵאתֶן	הָמְצֵאתֶם
1		הָמְצֵאנוּ

Partic.

	P.	S.
m.	מָמְצָאִים	מָמְצָא
f.	מָמְצָאוֹת	מָמְצָאָה

Inf. הָמְצָא & הָמְצֵאת

Fut.

Sing.

	Fem.	Maſ.
1	com.	אָמְצָא
2	תָּמְצְאִי	תָּמְצָא
3	תָּמְצָא	יָמְצָא

Plur.

1	com.	נָמְצָא
2	(	תָּמְצְאוּ
3	(תָּמְצֶאנָה	יָמְצְאוּ

Annotationes

Ad Præteritum.

Quædam desinunt in Kametz ad formam Quiescentium ה; ut דָּכָא *contrivit.*

De Conjugatione Puhal.

Quam paucissima hic usitata reperiuntur. Cæterum forma solo Kibbutz ab Activa differt. Quare satis erit primas cujusque Temporis voces tradere.
Præter. מֻצָּא &c. Infin. מֻצֵּאת vel מֻצּוֹא.

Partic. מְמֻצָּא &c. Futur. אֲמֻצָּא &c.

CAPUT XXVIII.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Passiva* Hophal.

הִמְצִיא *tradidit.*

	Partic. P.	Partic. S.
m.	מַמְצִיאִים	מַמְצִיא
f.	מַמְצִיאוֹת	מַמְצִיאָה
Infinit.	הַמְצֵא	vel הַמְצִיא
	Imper. P.	Imper. S.
m.	הַמְצִיאוּ	הַמְצִיא
f.	הַמְצֶאנָה	הַמְצִיאִי

Præter.	Fem.	Sing. Masc.
3	הִמְצִיאָה	הִמְצִיא
2	הִמְצֵאת	הִמְצֵאתָ
1	com.	הִמְצֵאתִי
Plu.		
3	com.	הִמְצִיאוּ
2	הִמְצֵאתֶן	הִמְצֵאתֶם
1	com.	הִמְצֵאנוּ

Fut.

Ad Participium.

Vox feminina aliquando patitur contractionem ; ut נִפְלֵאת *occultata*, נִטְמֵאת *polluta*.

Ad Infinitivum.

Daghes ejecto הֵרָפֵא *sanari*.

CAPUT XXVII.

De Conjugatione Pihel, *& ejus Passiva* Puhal.

מִצֵּא *exhibuit*.

Imper.

P.	S.	
מַצְּאוּ	מַצֵּא	m.
מַצֶּאנָה	מַצְּאִי	f.

Futur. Sing.

Fem.	Mas.	
com.	אֲמַצֵּא	1
תְּמַצְּאִי	תְּמַצֵּא	2
תְּמַצֵּא	יְמַצֵּא	3

Plur.

com.	נְמַצֵּא	1
(	תְּמַצְּאוּ	2
תְּמַצֶּאנָה (	יְמַצְּאוּ	3

Præter.

Fem. Sing.	Mas.	
מִצְּאָה	מִצֵּא	3
מִצֵּאת	מִצֵּאתָ	2
com.	מִצֵּאתִי	1

Plu.

com.	מִצְּאוּ	3
מִצֵּאתֶן	מִצֵּאתֶם	2
com.	מִצֵּאנוּ	1

Part.

P.	S.	
מְמַצְּאִים	מְמַצֵּא	m.
מְמַצְּאוֹת	מְמַצְּאָה	f.

Infin.

מַצֵּא

Ad Imperativum.

Cum ה paragogico רְפָאָה *sana*.

Ad formam Quiescentium ה רְפָה *cura*.

De Conjugatione Niphal.

נִמְצָא *inventus est*.

Infin.

הִמָּצֵא

P.	Imper.	S.
הִמָּצְאוּ	m.	הִמָּצֵא
הִמָּצֶאנָה	f.	הִמָּצְאִי

Futur.

Fem.	Sing.	Masc.
com.	1	אֶמָּצֵא
תִּמָּצְאִי	2	תִּמָּצֵא
תִּמָּצֵא	3	יִמָּצֵא

Plur.

Fem.		Masc.
com.	1	נִמָּצֵא
(	2	תִּמָּצְאוּ
תִּמָּצֶאנָה (	3	יִמָּצְאוּ

Præter.

Sing.

Fem.		Masc.
נִמְצְאָה	3	נִמְצָא
נִמְצֵאת	2	נִמְצֵאתָ
com.	1	נִמְצֵאתִי

Plur.

com.	3	נִמְצְאוּ
נִמְצֵאתֶן	2	נִמְצֵאתֶם
com.	1	נִמְצֵאנוּ

Partic.

P.		S.
נִמְצָאִים	m.	נִמְצָא
נִמְצָאוֹת	f.	נִמְצָאָה

Annotationes

Ad Præteritum.

Ad formam Quiescentium ה נִפְלֵיתִי pro נִפְלֵאתִי *admiratus sum*.

Ad

P. Imper.	S.		
מִצְאוּ	מְצָא m.		
מְצֶאנָה	מִצְאִי f.		
Futur.			
Fem. Sing.	Maſ.		
com.	אֶמְצָא 1		
תִּמְצְאִי	תִּמְצָא 2		
תִּמְצָא	יִמְצָא 3		
Plur.			
com.	נִמְצָא 1		
	(תִּמְצְאוּ 2		
תִּמְצֶאנָה	(יִמְצְאוּ 3		

Plur.	
com.	מָצְאוּ 3
מְצָאתֶן	מְצָאתֶם 2
com.	מָצָאנוּ 1
P. Benoni	S.
מוֹצְאִים	מוֹצֵא m.
מוֹצְאוֹת	מוֹצְאָה f.
P. Pahul	S.
מְצוּאִים	מָצוּא m.
מְצוּאוֹת	מְצוּאָה f.
Infinit.	
מְצוֹאת מְצוֹא	מָצוֹא

Annotationes

Ad Præteritum.

Nonnulla habent Tzere; ut יָרֵא *timuit*. Ad formam Quieſcentium ה est מָלוּ pro מָלְאוּ *impleverunt*.

Ad Participium.

Et in Sægol ad formam Quieſcentium ה; ut מֹצֶא *inveniens*.

Ad Infinitivum.

Cum ה paragogico Cholem, ut in Verbis perfectis, mutatur, & transfertur; ut לְטַמְאָה *ad coinquinandum*.

Ad

Vocalis longa Surek per totam Conjugationem aliquando resolvitur in brevem, & Daghes, ut הֻקַּם *constitutus est*.

CAPUT XXV.

De Conjugatione Hithpahel.

HÆc Conjugatio sola syllaba הִתְ differt a Pihel. Est & hic altera forma Analoga, quæ in Pihel posita, הִתְקַיֵּם, *insurrexit*.

Præteri. הִתְקוֹמֵם, &c.

Partic. מִתְקוֹמֵם &c.

Infin. הִתְקוֹמֵם.

Imper. הִתְקוֹמֵם &c.

Futur. אֶתְקוֹמֵם &c.

CAPUT XXVI.

De Verbis Quiescentibus ultima radicali א *& prima ipsorum Conjugatione* Kal.

TErtium genus Verborum Quiescentium est, quorum tertia radicalis est א, ut plurimum in Kametz, vel Tzere quiescens. Sæpe autem cum quarta Quiescentium ה specie formam commutant; sicut & illa vicissim non raro horum formam subeunt.

מָצָא *invenit*.

		Præter.		
מָצָאתְ	2 מָצָאתָ	Fem.	Sing.	Masc.
Fem.	1 מָצָתִי	מָצְאָה		3 מָצָא
				Plur.

Ad Infinitivum.

Præpoſita litera ſervili ל & ב extruditur aliquando characteriſtica ה, ut לָדִין *ad judicandum*, pro לְהָדִין. Verum & alias ſimpliciter eſt aphæreſis ה; ut גִּיל *exultare*, pro הָגִיל, quod frequens eſt etiam in Imperativo, ut שִׂים *pone* pro הָשִׂים.

Ad Futurum.

Cum *Nun* Paragogico accentus ſedem ſuam mutat, ac propterea Kametz tranſit in Sceva, ut תְּחִילִין *paries*. Eſt & terminatio Tzere.

Accentu retracto, pro Tzere eſt Sægol, & ſub gutturali Pathach, ut וַתָּקֶם *& præſtitiſti*: וַיָּרַע *& malefecit*.

De Conjugatione Hophal.

Infinit.		
	הוּקַם	
Futur. Sing.		
Fem.	Maſ.	
com.	אוּקַם	1
תּוּקְמִי	תּוּקַם	2
תּוּקַם	יוּקַם	3
Plur.		
com.	נוּקַם	1
תּוּקַמְנָה	(תּוּקְמוּ	2
	(יוּקְמוּ	3

Præter.		
Fem. Sing.	Maſ.	
הוּקְמָה	הוּקַם	3
הוּקַמְתְּ	הוּקַמְתָּ	2
com.	הוּקַמְתִּי	1
Plur.		
com.	הוּקְמוּ	3
הוּקַמְתֶּן	הוּקַמְתֶּם	2
com.	הוּקַמְנוּ	1
P. Partic.	S.	
מוּקָמִים	מוּקָם	m.
מוּקָמוֹת	מוּקָמָה	f.

Vo-

(מְקִימָה f.
מְקִימוֹת (מְקִימֶת

Infin.

הָקִים vel הָקֵם

P. Imper. S.

הָקִימוּ	הָקִים m.
הָקֵמְנָה	הָקִימִי f.

Futur.

Fem. Sing.	Maſ.
com.	אָקִים 1
תָּקִימִי	תָּקִים 2
תָּקִים	יָקִים 3

Plur.

com.	נָקִים 1
	(תָּקִימוּ 2
תְּקֵמְנָה	(יָקִימוּ 3

Plur.

com.	הֵקִימוּ 3
הֲקִימוֹתֶן	הֲקִימוֹתֶם 2
com.	הֲקִימוֹנוּ 1

Alia forma

Fem. Sing.	Maſ.
הֵקִימָה	הֵקִים 3
הֵקַמְתְּ	הֵקַמְתָּ 2
com.	הֵקַמְתִּי 1

Plur.

com.	הֵקִימוּ 3
הֲקַמְתֶּן	הֲקַמְתֶּם 2
com.	הֵקַמְנוּ 1

P. Particip. S.

מְקִימִים	מֵקִים m.

Annotationes

Ad Præteritum.

Deſinit quandoque in Tzere; ut הֵפֵר *irritum fecit*; & in Pathach, maxime propter gutturalem, ut הֵרַע *malefecit*: quæ terminationes reperiuntur etiam in Participio. Et Tzere ſub ה reſolvitur ſæpe in ChireK, & Daghes, ut הִזִּילוּ *vilipendunt*: & Tzere ſub prima radicali loco Chirech, ut Exod. 19. 23. הַעֵדֹתָה *conteſtatus es*.

Ad

Plur.

1 נְקוֹמֵם		com.

2 תְּקוֹמְמוּ)		
3 יְקוֹמְמוּ)	תְּקוֹמֵמְנָה	

De Conjugatione Puhal.

Præter.

Masc.	Sing.	Fem.
3 קוֹמַם		קוֹמְמָה
2 קוֹמַמְתָּ		קוֹמַמְתְּ
1 קוֹמַמְתִּי		com.

Plur.

3 קוֹמְמוּ		com.
2 קוֹמַמְתֶּם		קוֹמַמְתֶּן
1 קוֹמַמְנוּ		

Partic.

S.		P.
m. מְקוֹמָם		מְקוֹמָמִים
f. מְקוֹמָמָה		מְקוֹמָמוֹת

Infinit.

קוֹמַם

Futur.

Masc.	Sing.	Fem.
1 אֲקוֹמַם		com.
2 תְּקוֹמַם		תְּקוֹמְמִי
3 יְקוֹמַם		תְּקוֹמַם

Plur.

1 נְקוֹמַם		com.
2 תְּקוֹמְמוּ		
3 יְקוֹמְמוּ		תְּקוֹמַמְנָה

Sola prima vox cujuſque Temporis per terminationem Pathach differt a forma Activa; reliquæ omnes cum ea conveniunt; quæ caute ex ſenſu diſtinguendæ ſunt.

CAPUT XXIV.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Paſſiva* Hophal.

הֵקִים *ſuſcitavit.*

Præter.

Maſ.	Sing.	Fem.
3 הֵקִים		הֵקִימָה
2 הֲקִימוֹתָ		הֲקִימוֹת
1 הֲקִימוֹתִי		com.

Plur.

CAPUT XXIII.

De Conjugatione Pihel, *& ejus Passiva* Puhal.

Duplex Anomalia hic occurrit; prima est, cum prima, & tertia thematis litera geminatur; ut a כּוּל est כִּלְכֵּל: altera, cum *Vau* media radicalis quiescit in Cholem, & loco illius geminandæ per Daghes forte, geminatur ultima; cujusmodi forma fuit etiam in Deficientibus secunda; ut קוֹמֵם.

In paucis quibusdam communis servatur Analogia; ut קִיֵּם *erexit*, חַיֵּב *reum peregit*. Rarior quidem hæc forma apud priscos Hebræos fuit, at apud posteriores Rabbinos admodum trita.

קוֹמֵם *erexit*.

Præter.

Sing.

	Femin.	Masc.
3	קוֹמְמָה	קוֹמֵם
2	קוֹמַמְתְּ	קוֹמַמְתָּ
1	com.	קוֹמַמְתִּי

Plur.

3	com.	קוֹמְמוּ
2	קוֹמַמְתֶּן	קוֹמַמְתֶּם
1		קוֹמַמְנוּ

Parti.

	P.	S.
m.	מְקוֹמְמִים	מְקוֹמֵם
f.	מְקוֹמְמוֹת	מְקוֹמְמָה

Plur.

Infin.

קוֹמֵם

Imper.

	P.	S.
m.	קוֹמְמוּ	קוֹמֵם
f.	קוֹמֵמְנָה	קוֹמְמִי

Futur.

Sing.

	Fem.	Mas.
1	com.	אֲקוֹמֵם
2	תְּקוֹמְמִי	תְּקוֹמֵם
3	תְּקוֹמֵם	יְקוֹמֵם

De Conjugatione Niphal.

נָקוֹם *excitatus eſt*.

Infinit.

הִקּוֹם

P.	Imper.	S.
הִקּוֹמוּ		הִקּוֹם m.
הִקּוֹמְנָה		הִקּוֹמִי f.

Futur.

Fem.	Sing.	Maſc.
com.		אֶקּוֹם 1
תִּקּוֹמִי		תִּקּוֹם 2
תִּקּוֹם		יִקּוֹם 3
	Plur.	
com.		נִקּוֹם 1
	(	תִּקּוֹמוּ 2
תִּקּוֹמְנָה	(	יִקּוֹמוּ 3

Præter.

Fem.	Sing.	Maſ.
נָקוֹמָה		נָקוֹם 3
נְקוּמוֹת		נְקוּמוֹתָ 2
com.		נְקוּמוֹתִי 1
	Plur.	
com.		נָקוֹמוּ 3
נְקוּמוֹתֶן		נְקוּמוֹתֶם 2
		נְקוּמוֹנוּ 1

Partic.

P.	S.
נְקוֹמִים	נָקוֹם m.
נְקוֹמוֹת	נְקוֹמָה f.

Annotationes

Ad Præteritum.

Semel reperitur *Nun* cum Tzere. Zach. 2. 13. נֵעוֹר *ſuſcitatus eſt*.

Ad Infinitivum.

Si prima litera radicalis ſit gutturalis, pro Chirech ſub ה erit Tzere, הֵאוֹר *illuſtrari*. Sic & in Imperativo & in Futuro.

CA-

Annotationes

Ad Præteritum.

Desinit & in Tzere, ut מֵת *mortuus est*: & in Cholem, ut בּוֹשׁ *erubuit*. Tzere quidem manet tantum in tertiis personis, ut מֵתָה מֵתוּ; Cholem autem ubique, ut בֹּשְׁתִּי *erubui*. A בִּין est בֵּן *intellexit*.

Ad Participium.

Est & hic Tzere, ut עֵר *vigilans*; quin & Cholem, ut אוֹר *lucens*: & quandoque etiam SureK; ut סוּרָה *fugitiva*, שׁוּבֵי *reduces* Mich. 2. 8.

Ad Infinitivum.

Et cum Cholem, ut קוֹם *surgere*, quæ terminatio frequens est etiam in Imperativo & Futuro. Unde cum ה paragogico בְּבוֹאָה *intrando*.

Ad Futurum.

Ex terminatione Cholem accentu retracto est וַיָּקָם *& surrexit*: propter gutturalem desinit etiam in Pathach; ut וַיָּנַע *& commotum est*.

Cum ן paragogico accentus fere transfertur ad ultimam, quapropter Kametz sub formativa Futuri convertitur in Sceva, ut יְשׁוּבוּן *revertentur*.

Verbum בּוֹשׁ *erubuit* sub Characteristicis Futuri habet Tzere, forma a בּוֹשׁ, & יָבֵשׁ, composita; ut אֵבוֹשׁ, תֵּבוֹשׁ, &c.

vocantur Quieſcentia עֽ״; ut קוּם *ſurgere*, בִּין *intelligere*. Ratio autem flectendi utramque formam eadem eſt, cujus Anomalia perpetua eſt in radicali vel quieſcente, vel abjecta. Cum autem hæc Verba duas tantum literas radicales exprimant in Præterito, ideo eorum origo, & forma ſumitur ab Infinitivo, ubi omnes tres literæ radicales exprimuntur.

Ex hoc genere Quieſcentium excipiuntur omnia Verba, quæ deſinunt in ה; illa enim mediam radicalem ſive Vau, ſive Jod ſemper efferunt.

קָם *ſurrexit*.

Infin.		
	קוּם.	
P. Imper.	S.	
קוּמוּ	קוּם	m.
קוּמְנָה	קוּמִי	f.
Futur.		
Fem. Sing.	Maſ.	
com.	אָקוּם	1
תָּקוּמִי	תָּקוּם	2
תָּקוּם	יָקוּם	3
Plur.		
com.	נָקוּם	1
(	תָּקוּמוּ	2
תְּקוּמֶנָה (	יָקוּמוּ	3

Præterit.		
Fem. Sing.	Maſc.	
קָמָה	קָם	3
קַמְתְּ	קַמְתָּ	2
com.	קַמְתִּי	1
Plur.		
com.	קָמוּ	3
קַמְתֶּן	קַמְתֶּם	2
	קַמְנוּ	1
P. Partic.	S.	
קָמִים	קָם	m.
קָמוֹת	קָמָה	f.
P. Pahul	S.	
קוּמִים	קוּם	m.
קוּמוֹת	קוּמָה	f.

Futur.
Sing.

Fem.	Masc.	
com.	אוֹשַׁב	1
תּוֹשְׁבִי	תּוֹשַׁב	2
תּוֹשַׁב	יוֹשַׁב	3

Plur.

com.	נוֹשַׁב	1
	(תּוֹשְׁבוּ	2
תּוֹשַׁבְנָה	(יוֹשְׁבוּ	3

Plur.

	com. הוֹשְׁבוּ	3
הוֹשַׁבְתֶּן	הוֹשַׁבְתֶּם	2
	הוֹשַׁבְנוּ	1

P.	Partic. S.	
מוֹשָׁבִים	מוֹשָׁב	m.
מוֹשָׁבוֹת	(מוֹשָׁבָה	f.
	(מוֹשֶׁבֶת	

Infinit.
הוֹשֵׁב

CAPUT XXI.

De Conjugatione Hithpahel.

H*Ithpahel* Analogam esse supra diximus. Tria tamen sunt Verba, quæ specialem Anomaliam patiuntur, mutato Jod in Vau consonam mobilem: nempe

a יָדַע fit הִתְוַדַּע, *cognovit se*.

a יָכַח fit הִתְוַכַּח, *disceptavit*.

a יָסַר fit הִתְוַסֵּר, *eruditus est*.

CAPUT XXII.

De Verbis Quiescentibus secunda radicali, & eorum prima Conjugatione Kal.

ALterum genus Verborum Quiescentium est, quorum secunda radicalis est vel *Vau*, vel *Jod*, & vo-

הוֹשִׁיב *collocavit.*

Præter.

Sing.

Fem.	Masc.	
הוֹשִׁיבָה	הוֹשִׁיב	3
הוֹשַׁבְתְּ	הוֹשַׁבְתָּ	2
com.	הוֹשַׁבְתִּי	1

Plur.

com.	הוֹשִׁיבוּ	3
הוֹשַׁבְתֶּן	הוֹשַׁבְתֶּם	2
com.	הוֹשַׁבְנוּ	1

P.	Partic.	S.
מוֹשִׁיבִים	מוֹשִׁיב	m.
מוֹשִׁיבוֹת	מוֹשִׁיבָה) מוֹשֶׁבֶת)	f.

Infinit.

הוֹשִׁיב vel הוֹשֵׁב

P.	Imper.	S.
הוֹשִׁיבוּ	הוֹשִׁיב	m.
הוֹשֵׁבְנָה	הוֹשִׁיבִי	f.

Fut.

Fem.	Sing.	Mas.
com.	אוֹשִׁיב	1
תּוֹשִׁיבִי	תּוֹשִׁיב	2
תּוֹשִׁיב	יוֹשִׁיב	3

plur.

com.	נוֹשִׁיב	1
	תּוֹשִׁיבוּ)	2
תּוֹשֵׁבְנָה	יוֹשִׁיבוּ)	3

Annotationes

Ad Futurum.

Quandoque characteristica Conjugationis ה expressa hic legitur; ut יְהוֹדֶה *laudabit*, pro יוֹדֶה.

Et in Pathach; ut תּוֹתַר, *relinques*.

Et cum ן paragogico תּוֹסִיפוּן *addetis*.

De Conjugatione Hophal.

הוּשַׁב *collocatus fuit*.

Præterit.

Fem.	Sing.	Masc.
הוּשְׁבָה		הוּשַׁב 3

הוּשַׁבְתְּ	הוּשַׁבְתָּ	2
com.	הוּשַׁבְתִּי	1

Plur.

Plur.			Futur.		
			Fem. Sing.	Mas.	
com.	נֵשֵׁב	1	com.	אֵשֵׁב	1
	(תֵּשְׁבוּ	2	תֵּשְׁבִי	תֵּשֵׁב	2
תֵּשַׁבְנָה	(יֵשְׁבוּ	3	תֵּשֵׁב	יֵשֵׁב	3

Annotationes

Ad Præteritum.

Vau aliquando ſupprimitur; ut נֹעַדְתִּי *conveniam*.

Ad Futurum.

א Eſt etiam cum ChireK; ut אִישַׁב.

Et in Pathach; ut וַיִּיעַץ *& conſilium iniit*. Et loco *Vau* eſt radicale *Jod*, ut יָרֹה יִיָּרֶה Exod. 19. 13. *jaculis utique conficietur*.

Conjugationes Pihel, & Puhal Analogæ ſunt, ac propterea earum ratio ex communi Verborum perfectorum doctrina repetenda eſt.

CAPUT XX.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Paſſiva* Hophal.

ANomalia eſt in prima radicali י, quæ commutatur in ו, quod in forma *Hiphil* quieſcit in Cholem, & in *Hophal* in Surek. Quædam tamen in forma activa י radicale retinent, ſed quieſcens in Tzere, ut הֵיטִיב *benefecit*: verum aliquando hoc *Jod* abjicitur, ſicut & alterum ad Conjugationis formam pertinens.

Præ-

Ad Imperativum.

Et in Pathach, maxime propter gutturalem; ut דַּע, *cognosce*.

Cum ה paragogico est שְׁבָה.

Ad Futurum.

Cum prima radicalis *Jod* exprimitur, formativæ Futuri habent ChireK, & in fine est Pathach ad formam perfectorum, ut אִישַׁן *dormiam*; *Jod* tamen aliquando abjicitur; ut יֵחַם *ardescet*, יִשְׁנוּ *dormient* pro יִישְׁנוּ.

Cum ה paragogico נֵרְדָה, *descendemus*.

Specialis Anomaliæ est Verbum יָכֹל *potuit*, quod literam *Jod* commutat in Surek, & dicitur אוּכַל, תוּכַל &c.

De Conjugatione Niphal.

נוֹשַׁב *constitutus est*.

Parti. P.		Parti. S.
נוֹשָׁבִים		נוֹשָׁב m.
(נוֹשָׁבוֹת		נוֹשָׁבָה (f.
		נוֹשֶׁבֶת
	Infin. הִוָּשֵׁב	
Impe. P.		Impe. S.
הִוָּשְׁבוּ		הִוָּשֵׁב m.
הִוָּשַׁבְנָה		הִוָּשְׁבִי f.

Præter.

	Sing. Masc.	Sing. Fem.
3	נוֹשַׁב	נוֹשְׁבָה
2	נוֹשַׁבְתָּ	נוֹשַׁבְתְּ
1	נוֹשַׁבְתִּי	com.
	Plu.	
3	נוֹשְׁבוּ	com.
2	נוֹשַׁבְתֶּם	נוֹשַׁבְתֶּן
1	נוֹשַׁבְנוּ	

nes הִתְפַּעֵל , פּוּעַל , פֻּעַל communem perfectorum legem sequuntur.

Octo præterea sunt Verba, quæ *Jod* abjectum more Deficientium פּ״נ per Daghes compensant, quæ a nonnullis vocantur Deficientia פ״י, & secundum Anomaliam Deficientium נ flectuntur, & sunt יָצַק *fudit*, יָצַר *finxit*, יָצַת *flagravit*, יָקַף *ambivit*, יָנַח *statuit*, יָצַב *erexit*, יָצַג *collocavit*, יָצַע *stravit*.

Kal.

Præteritum, & utrumque Participium Analoga sunt; ut יָשַׁב *sedit*; Benonì יֹשֵׁב, Pahul יָשׁוּב.

	Infinit.	
	שֶׁבֶת.	
P.	Imper.	S.
שְׁבוּ		שֵׁב m.
שֵׁבְנָה		שְׁבִי f.
	Futur.	
Fem.	Sing.	Masf.
	com.	אֵשֵׁב 1

תֵּשְׁבִי		תֵּשֵׁב 2
תֵּשֵׁב		יֵשֵׁב 3
	Plur.	
com.		נֵשֵׁב 1
		תֵּשְׁבוּ (2
תֵּשַׁבְנָה		יֵשְׁבוּ (3

Annotationes

Ad Infinit.

Propter gutturalem duplex Pathach; ut דַּעַת *scire*. Sæpe Analogiam servat, ut יְשׁוֹב *manere*; לִיסוֹד *ad fundandum*. A יָכוֹל est יְכֹלֶת *posse*, & a יָבַשׁ est יְבֹשֶׁת *exsiccari*. Cum ה paragogico שִׁבְתָּה *sedere*.

Ad

Inf.

הוּסֵב

Futur.
Sing.

Fem.	Mas.
com.	1 הוּסַב
תּוּסַבִי	2 תּוּסַב
	3 יוּסַב תּוּסַב

Plur.

com.	1 נוּסַב
	2 תּוּסַבוּ)
תּוּסַבֶּינָה	3 יוּסַבוּ)

Pro SureK per totam Conjugationem aliquando est Kibbutz; & etiam Daghes euphonicum; ut יֻסַּב *circumagetur*, יֻכַּת *contereretur*.

CAPUT XVIII.

De Conjugatione Hithpahel.

HÆc formam sui Pihel sequitur, & Analogice flectitur: observanda solummodo in proposito paradigmate figura Metathesis, qua dicitur הִסְתּוֹבֵב *convertit se* pro הִתְסוֹבֵב.

CAPUT XIX.

De Verbis Quiescentibus prima radicali Jod, *ac de eorum prima Conjugatione* Kal.

QUiescentia prima radicali *Jod* sunt, quæ י vel abjiciunt, vel in ו commutant; ac differunt a Deficientibus, quæ & ipsa literam thematis abjiciunt; quod Deficientia literam deficientem per Daghes forte complent; Quiescentia vero literam abjectam vocali longa indicant. Ceterum & hic multa Tempora Analogice flectuntur; quin etiam integræ Conjugatio-

Annotationes

Ad Præteritum.

Definit etiam in Pathach, ut הֻשַּׁח *depressit*; quod accidit etiam in Participio: ut מֻסַב *circumducens*.

Ad Infinitivum.

Pro Tzere non raro est Pathach, maxime ante gutturalem, ut לְהֻבַר *ad purgandum*.

Ad Futurum.

Vocalis longa sub formativis resolvitur nonnunquam in brevem, & Daghes; ut תַּמֵּר *exacerbas* Exodi 23. 22. & præterea est sæpe terminatio Chirek, ut יִתֵּם *absolvet*. Retracto accentu pro Tzere est Sægol, ut וַתֵּרֶץ *& confregit*.

De Conjugatione Hophal.

הוּסַב *circumductus est*.

Præter.

	Sing. Mas.	Fem.
3	הוּסַב	הוּסַבָּה
2	הוּסַבּוֹתָ	הוּסַבּוֹת
1	הוּסַבּוֹתִי	com.

Plur.

3	הוּסַבּוּ	com.
2	הוּסַבּוֹתֶם	הוּסַבּוֹתֶן
1	הוּסַבּוֹנוּ	com.

Inf.

Parti.

	S.	P.
m.	מוּסָב	מוּסַבִּים
f.	מוּסַבָּה	מוּסַבּוֹת

lem flexio reliqua perficitur ad formam Analogam; sic Pihel Præter. סוֹבֵב &c. Partic. מְסוֹבֵב &c. Puhal autem Præter. סוֹבַב &c. Partic. מְסוֹבָב &c. Quare his omissis, pergamus ad alias Conjugationes Anomalas.

CAPUT XVII.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Passiva* Hophal.

הֵסֵב *circumduxit*.

Inf.

הָסֵב

Imper.

P.		S.
הָסֵבּוּ	m.	הָסֵב
הֲסִבֶּינָה	f.	הָסֵבִּי

Fut.

Fem.	Sing.	Maſ.
com.	1	אָסֵב
תָּסֵבִּי	2	תָּסֵב
תָּסֵב	3	יָסֵב

Plu.

com.	1	נָסֵב
(	2	תָּסֵבּוּ
תְּסִבֶּינָה (	3	יָסֵבּוּ

Præter.

Sing.

Fem.	Maſc.	
הֵסֵבָּה	הֵסֵב	3
הֲסִבּוֹת	הֲסִבּוֹתָ	2
com.	הֲסִבּוֹתִי	1

Plu.

com.	הֵסֵבּוּ	3
הֲסִבּוֹתֶן	הֲסִבּוֹתֶם	2
com.	הֲסִבּוֹנוּ	1

Partic.

P.	S.	
מְסִבִּים	מֵסֵב	m.
מְסִבּוֹת	מְסִבָּה	f.

An-

Daghes excidente נֵחָרוּ *exardescunt*.

Ad Participium.

Et in Tzere; ut נָמֵס *liquescens*.

Ad Infinit.

Et in Tzere, ut הֵמֵּס *liquescere*; & in Pathach, ut הֵחַל *pollui*.

Ad Futurum.

Ex prima gutturali excidente Daghes literæ formativæ notantur cum Tzere; ut אֵחַל *profanabor*. Hanc formam imitatur euphoniæ caussa יֵמַר *amarescet*, pro יִמַּר.

Desinit & in Cholem, & in Tzere; ut יִתֹּם *absumetur*; תֵּחֵל *polluetur*.

Cum ה Paragogico נִדְּמָה *sileamus*.

CAPUT XVI.

De Pihel, *& ejus Passiva Conjugatione* Puhal.

IN his duabus Conjugationibus Verba Deficientia secunda aut sunt omnino Analoga, ut חִלֵּל *polluit*, aut ad vitandam cacophoniam trium similium literarum, Daghes imponendum secundæ radicali convertunt in Cholem, ut סֹבֵב pro סִבֵּב: & præter Cholem

De Conjugatione Niphal.

נָסַב *circumdatus est.*

Imper.

P.		S.
הִסַּבּוּ	m.	הִסַּב
הִסַּבֶּינָה	f.	הִסַּבִּי

Fut.

Sing.

Fem.	Masc.	
com.	אֶסַּב	1
תִּסַּבִּי	תִּסַּב	2
תִּסַּב	יִסַּב	3

Plur.

com.	נִסַּב	1
	(תִּסַּבּוּ	2
תִּסַּבֶּינָה	(יִסַּבּוּ	3

Præter.

Sing.

Fem.	Masc.	
נָסַבָּה	נָסַב	3
נְסַבּוֹת	נְסַבּוֹתָ	2
com.	נְסַבּוֹתִי	1

Plu.

com.	נָסַבּוּ	3
נְסַבּוֹתֶן	נְסַבּוֹתֶם	2
com.	נְסַבּוֹנוּ	1

Part.

P.	S.	
נְסַבִּים	נָסָב	m.
נְסַבּוֹת	נְסַבָּה	f.

Inf.

הִסּוֹב

Annotationes

Ad Præteritum.

Ante ח characteristica נ amat Chirek; ut נִחַר *exsiccatur*, a חָרַר.

Sunt quoque hic terminationes Tzere, & Cholem, ut נָמֵס *liquescit*. Hinc נְסַבָּה *convertit se*, Ezech. 26.2. Hinc etiam Tzere aliquando mutatur in Sceva, sublato Daghes, ut וְנִבְקָה *& exhaurietur*, Isai. 19. 13. וְנִסְבָה *& ambiebatur*, Ezech. 41. 7.

Da-

תְּסֻבֶּינָה	(תָּסֹבּוּ 2	תָּסֹב	3 יָסֹב
	(יָסֹבּוּ 3	Plur. com.	1 נָסֹב

Annotationes

Ad Præteritum.

Eſt & hic forma Cholem, ut וְרֹבּוּ *& jaculati ſunt.*

Daghes excidente, וְאָרוֹתִי *& maledicam.*

Ad Infinitivum.

Quædam cum SureK ſunt; ut בּוּר *declarare*, חוּל *ſaltare*, עוּת *tempeſtive loqui.*

Ad Imperativum.

Et in Pathach, ut גַּל *devolve.*

Accentu ad ultimam retracto, Cholem convertitur in Kametz Chatuph; ut רָנּוּ, *cantate.*

Ad Futurum.

Vocalis Kametz ſub formativis non raro in brevem, & Daghes reſolvitur, quod Chaldæis maxime proprium; ut אֶקֹּב *maledicam.*

Eſt & terminatio Surek, ut יְשׁוּד *vaſtabit*; & Kibbutz, ut וְחֵרֻץ *& conteratur.*

Accentu ad penultimam recedente, Cholem in Kametz Chatuph, ut וַיָּסָב *& circuivit*. Cum ה Paragogico, תָּרֹנָּה *clamitet.*

De

3 יַגֵּשׁ	תַּגֵּשׁ	2 תַּגְּשׁוּ)	
	Plur.	3 יַגְּשׁוּ)	תַּגֵּשְׁנָה
1 נַגֵּשׁ	com.		

CAPUT XV.

De Deficientibus secunda litera radicali, ac prima eorum Conjugatione Kal.

Alterum Deficientium genus est Verborum secundam literam radicalem geminantium, quæ in monosyllabam contracta, secundam deficientem, cum vox a fine crescit, per Daghes forte compensant. Daghes autem ejectum Vocales breves in longas plerumque mutat. Hæc quoque Verba sæpe Analogus flectuntur. Cæterum Temporibus Analogis omissis, Anomala tantum subjiciemus.

סָבַב *circuivit.*

Præter.

Sing.

	Masc.	Fem.
3	סַב	סַבָּה
2	סַבּוֹתָ	סַבּוֹת
1	סַבּוֹתִי	com.

Plu.

1	סַבּוּ	com.
2	סַבּוֹתֶם	סַבּוֹתֶן
3	סַבּוֹנוּ	com.

Benoni

m.	סֹבֵב	סֹבְבִים
f.	סֹבְבָה	סֹבְבוֹת

Pahul

m.	סָבוּב	סְבוּבִים
f.	סְבוּבָה	סְבוּבוֹת

Inf.

סוֹב.

Imp.

	S.	P.
m.	סוֹב	סוֹבּוּ
f.	סוֹבִּי	סֻבֶּינָה

Fut.

	Masc. Sing.	Fem.
1	אָסוֹב	com.
2	תָּסוֹב	תָּסוֹבִּי
3	יָסוֹב	

Annotationes

Ad Præteritum.

Analogum eſt Jerem. 3. 18. הָנְחַלְתִּי *poſſidendum tradidi* a נָחַל.

Ad Infinit.

Analoga ſunt Ezech. 22. 20. לְהַנְתִּיךְ *ad fundendum* a נָתַךְ & Num. 5. 22. לְהַנְפִּיל *ad proſternendum*.

Ad Futurum.

Propter Gutturalem eſt in fine Pathach, ut יִגַּע *tanget*: quod per totam Conjugationem obſervandum. Cum Nun Paragogico תַּגִּישׁוּן *admovebitis*.

De Conjugatione Hophal.

הֻגַּשׁ *admotus eſt*.

Partic. P.	S.	
מֻגָּשִׁים	מֻגָּשׁ	m.
מֻגָּשׁוֹת	מֻגָּשָׁה	f.
Infin.		
הֻגֵּשׁ		
Futur. Sing. Fem.	Maſ.	
com.	אֻגַּשׁ	1
תֻּגְּשִׁי	תֻּגַּשׁ	2

Præter. Sing. Fem.	Maſ.	
הֻגְּשָׁה	הֻגַּשׁ	3
הֻגַּשְׁתְּ	הֻגַּשְׁתָּ	2
com.	הֻגַּשְׁתִּי	1
Plur.		
com.	הֻגְּשׁוּ	3
הֻגַּשְׁתֶּן	הֻגַּשְׁתֶּם	2
com.	הֻגַּשְׁנוּ	1
	יֻגַּשׁ	3

Ad Participium.

Definit & in Cholem, unde נְמֻלִים *circumcisi*, *Gen.* 34. 22.

Formæ Pihel, Puhal, & Hithpahel Analogæ sunt, unde specialem doctrinam hic non requirunt.

CAPUT XIV.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Passiva* Hophal.

הִגִּישׁ *admovit*.

Infin.

הַגִּישׁ vel הַגֵּשׁ

Imp.

	P.	S.
m.	הַגִּישׁוּ	הַגִּישׁ
f.	הַגֵּשְׁנָה	הַגִּישִׁי

Fut.

Sing.

	Fem.	Mas.
1	com.	אַגִּישׁ
2	תַּגִּישִׁי	תַּגִּישׁ
3	תַּגִּישׁ	יַגִּישׁ

Plur.

	Fem.	Mas.
1	com.	נַגִּישׁ
2	תַּגֵּשְׁנָה	(תַּגִּישׁוּ
3		(יַגִּישׁוּ

Præter.

Sing.

	Fem.	Mas.
3	הִגִּישָׁה	הִגִּישׁ
2	הִגַּשְׁתְּ	הִגַּשְׁתָּ
1	com.	הִגַּשְׁתִּי

Plur.

	Fem.	Mas.
3	com.	הִגִּישׁוּ
2	הִגַּשְׁתֶּן	הִגַּשְׁתֶּם
1	com.	הִגַּשְׁנוּ

Partic.

	P.	S.
m.	מַגִּישִׁים	מַגִּישׁ
f.	מַגִּישׁוֹת	(מַגִּישָׁה
		(מַגֶּשֶׁת

An-

Cum Apocopa literæ ה וַתִּגַּשְׁןָ *& accesserunt*.

De Conjugatione Passiva Niphal.

Præteritum, & Participium tantum Anomala sunt; reliqua Tempora juxta paradigma נִפְקַד flectuntur. Verum לָקַח hic, ubique, & semper analogum est.

נִגַּשׁ *admotus est*.

Infinit.		
	הִנָּגֵשׁ	
Imper.		
הִנָּגְשׁוּ	הִנָּגֵשׁ	m.
הִנָּגֵשְׁנָה	הִנָּגְשִׁי	f.
Futur.		
com.	אֶנָּגֵשׁ	1
תִּנָּגְשִׁי	תִּנָּגֵשׁ	2
תִּנָּגֵשׁ	יִנָּגֵשׁ	3
Plur.		
com.	נִנָּגֵשׁ	1
(	תִּנָּגְשׁוּ	2
תִּנָּגֵשְׁנָה (	יִנָּגְשׁוּ	3

Præter. Sing. Fem.	Mas.	
נִגְּשָׁה	נִגַּשׁ	3
נִגַּשְׁתְּ	נִגַּשְׁתָּ	2
com.	נִגַּשְׁתִּי	1
Plur.		
com.	נִגְּשׁוּ	3
נִגַּשְׁתֶּן	נִגַּשְׁתֶּם	2
com.	נִגַּשְׁנוּ	1
Partic. P.	S.	
נִגָּשִׁים	נִגָּשׁ	m.
	(נִגָּשָׁה	f.
נִגָּשׁוֹת	(נִגֶּשֶׁת	

Annotationes

Ad Præteritum.

Daghes ex gutturali sæpissime excidit sine ulla compensatione; ut נִחַם *consolationem accepit*.

Est & terminatio Cholem; ut נִמּוֹל *circumcisus est*.

Ad

Annotationes

Ad Infinitivum.

Obſervanda Kimchii admonitio in Michlol : *Infinitivi cum defectu Nun & ſuperaddito* ת *nullus uſus eſto, niſi quem uſus Biblicus approbat*. Quare & Infinitivus perfectorum legem ſequitur.

Verbi נָתַן *dedit* ſpecialis eſt Anomalia; habet enim תֵּת pro תֶּנֶת *dare*. Hinc Reg. 1. 6. 19. cum נ Paragogico לְתִתֵּן, *ad dandum*; & 17. 14. cum נ redundante תֵּתֵן. In Imperat. autem habet תֵּן *da*, & in Futu. אֶתֵּן *dabo*.

Propter gutturalem duplex eſt Pathach; ut גַּעַת *attingere* a נָגַע, קַחַת *accipere* a לָקַח.

Ad Imperativum.

Cum ה Paragogico גְּשָׁה *accede*.

Eſt & terminatio Cholem maxime apud Rabbinos, ut פּוֹל *cade*: קַח a לָקַח *accipe*, & Analogus לְקַח.

Cæterum hic Imperativus in pleriſque Verbis inuſitatus eſt; unde caute formandus, & adhibendus.

Ad Futurum

Terminatio Cholem hic etiam uſitata eſt, ut יִבּוֹל *marceſcet*: a לָקַח eſt אֶקַּח *accipiam*.

Cum ה Paragogico אֶצְּרָה *cuſtodiam*.

Propter gutturalem יֵחַת *deſcendet*.

CAPUT XIII.

De Verbis Imperfectis, & primum de Deficientibus prima radicali נ.

VErba Deficientia prima litera נ compenſant literam נ in Conjugando deficientem per Daghes forte, ſi vox ab initio creſcat. Daghes autem ex Gutturalibus, & ר ejecto, Vocalis præcedens brevis mutatur in longam. Horum Anomaliam ſequuntur duo Verba לָקַח *accepit*, & לָתַע *commoli*, quod literam ל in Conjugando abjiciunt, perinde ac ſi inciperent a *Nun*. Multa autem Analogic*us* flectuntur per omnia Tempora, & omnes Conjugationes.

De Conjugatione Kal.

Præteritum, & utrumque Participium Analoga ſunt: נָגַשׁ *acceſſit*; Benonì נֹגֵשׁ *accedens*, Pahul נָגוּשׁ, *admotus*.

Infinit.

גֶּשֶׁת.

Imper.

P.	S.	
גְּשׁוּ	גַּשׁ	m.
גַּשְׁנָה	גְּשִׁי	f.

Fut.

Fem.	Sing.	Maſ.	
com.		אֶגַּשׁ	1
תִּגְּשִׁי		תִּגַּשׁ	2
תִּגַּשׁ		יִגַּשׁ	3
	Plur.		
com.		נִגַּשׁ	1
		תִּגְּשׁוּ (	2
תִּגַּשְׁנָה		יִגְּשׁוּ (	3

הִתְפַּקֵּד *recensitus est*.

Inf.

הִתְפַּקֵּד

Imp.

	S.	P.
m.	הִתְפַּקֵּד	הִתְפַּקְּדוּ
f.	הִתְפַּקְּדִי	הִתְפַּקֵּדְנָה

Futu.

Sing.

	Maſ.	Fœm.
1	אֶתְפַּקֵּד	com.
2	תִּתְפַּקֵּד	תִּתְפַּקְּדִי
3	יִתְפַּקֵּד	תִּתְפַּקֵּד

Plur.

1	נִתְפַּקֵּד	com.
2	תִּתְפַּקְּדוּ (	
3	יִתְפַּקְּדוּ (	תִּתְפַּקֵּדְנָה

Præter.

Sing.

	Maſ.	Fem.
3	הִתְפַּקֵּד	הִתְפַּקְּדָה
2	הִתְפַּקַּדְתָּ	הִתְפַּקַּדְתְּ
1	הִתְפַּקַּדְתִּי	com.

Plur.

3	הִתְפַּקְּדוּ	com.
2	הִתְפַּקַּדְתֶּם	הִתְפַּקַּדְתֶּן
1	הִתְפַּקַּדְנוּ	com.

Partic.

	S.	P.
m.	מִתְפַּקֵּד	מִתְפַּקְּדִים
f.	מִתְפַּקְּדָה (	
	מִתְפַּקֶּדֶת (	מִתְפַּקְּדוֹת

Annotationes

Ad Præteritum.

Eſt cum Chirek in penultima, ut in Kal quoque obſervatum eſt, וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם *ſanctificabitis vos*.

Deſinit etiam in Pathach; ut הִתְחַזַּק *confirmavit ſe*. Quæ terminatio reperitur etiam in Imperativo & Futuro.

CAPUT XII.

De Quarta Conjugatione Hithpahel.

CONjugatio *Hithpahel* formatur a *Pihel* , mutato Chirek in Pathach, & præfixa ſyllaba הִתְ: ut הִתְפַּקֵּר. Ratio Daghes eadem, quæ in Pihel.

Duæ præterea obſervandæ ſunt figuræ, quæ additæ ſyllabæ הִתְ accidunt, ſcil. Syncopa, & Metatheſis.

Syncopa eſt, cum litera ה, vel ת excidit: ה tollitur, cum alia formativa Temporis præponitur juxta communem Grammaticorum regulam, *characteriſtica Temporis excludit characteriſticam Conjugationis*, ut מִתְפַּקֵּר pro מְהִתְפַּקֵּר, Litera ת vero, cum Euphoniæ cauſſa in primam radicalem contrahitur, præcipue ſi prima radicis ſit una ex literis דטנת *datnath* ut הִנַּבֵּא pro הִתְנַבֵּא *vaticinatus eſt*: quod tamen in Bibliis rarum, apud Talmudicos vero frequentiſſimum.

Metatheſis eſt literæ ת, quando prima radicalis eſt una ex literis זסצש *Zaſtzas*: tunc enim illis poſtponitur: præterea poſt ז mutatur ת in ד, ut הִזְדַּמֵּן *præparavit ſe* a זִמֵּן; & poſt צ in ט, ut הִצְטַדֵּק *juſtificavit ſe*; a צִדֵּק.

Præ-

De Conjugatione Hophal.

Vocalis Kametzchatuph, pro qua sæpe etiam est Kibbutz, & Vau SureK, Hophal ab Hiphil discernit.

הָפְקַד *præfectus est.*

Præter.

Sing.

	Masc.	Fem.
3	הָפְקַד	הָפְקְדָה
2	הָפְקַדְתָּ	הָפְקַדְתְּ
1	הָפְקַדְתִּי	com.

Plur.

3	הָפְקְדוּ	com.
2	הָפְקַדְתֶּם	הָפְקַדְתֶּן
1	הָפְקַדְנוּ	com.

Partic.

	S.	P.
m.	מָפְקָד	מָפְקָדִים
f.	(מָפְקָדָה	
	(מָפְקֶדֶת	מָפְקָדוֹת

Fut.

Sing.

	Mas.	Fem.
1	אָפְקַד	com.
2	תָּפְקַד	תָּפְקְדִי
3	יָפְקַד	תָּפְקַד

Plur.

1	נָפְקַד	com.
2	(תָּפְקְדוּ	
3	(יָפְקְדוּ	תָּפְקַדְנָה

Annotationes

Ad Præteritum.

Sub prima gutturali est ChatephKametz loco Sceva, ut הָחֳרַב *vastatus est.*

Ad Participium.

מ Aliquando est cum Kametzchatuph; ut מָשְׁחָת *corruptus*; & prima gutturali מָעֳמָד *constitutus.*

Fut.

Sing.

	Masc.	Fem.
1	אַפְקִיד	com.
2	תַּפְקִיד	תַּפְקִידִי
3	יַפְקִיד	תַּפְקִיד

Plu.

	Masc.	Fem.
1	נַפְקִיד	com.
2	תַּפְקִידוּ (	תַּפְקֵדְנָה
3	יַפְקִידוּ (	

Annotationes

Ad Præteritum.

Ante literam gutturalem nota Conjugationis ה plerumque respondet gutturali; ut הֶאֱמִין *credidit*.

Ad Infinitivum.

Terminatio הַפְקִיד in simplici Infinitivi forma rarior est; at præfixis literis בכלם *bachlam*, & ה paragogico adveniente perpetua est, לְהַעֲבִיר ad *traducendum*, הַשְׁמִידָה *perdere*.

Si secunda, aut tertia sit gutturalis, vel ר, potest esse Pathach pro ChireK, ut הַפְצַר *repugnare*.

Quædam retinent formam Præteriti; ut הִרְגִּיעַ *quietum reddere*; הִרְגִּין *commovere*; הִמְלִיט *liberare*, pro הַמְלִיט.

Ad Futurum.

Ex incipientibus ab א quædam illud amittunt, & ab initio etiam cum Cholem sunt, ut in Kal dictum est; inde est אֹסִיף pro אַאֲסִיף *colligam*. יַהֵל pro יַאֲהֵל *tentoria figet*.

De

2 תִּפָּקֵד תִּפָּקְדִי
3 יִפָּקֵד תִּפָּקֵד

Plu.

1 נִפָּקֵד com.

2 תִּפָּקְדוּ)
3 יִפָּקְדוּ) תִּפָּקַדְנָה

CAPUT XI.

De tertia Conjugatione Hiphil, *&* *ejus Passiva* Hophal.

Tertia Conjugatio est, quæ habet in utraque forma literam ה themati præfixam; in Activa quidem forma cum ChireK, ut הִפְקִיד, in Passiva autem cum Kametz Chatuph; ut הָפְקַד.

Porro י a ChireK per totam Conjugationem sæpissime abjicitur.

הִפְקִיד *præfecit*.

Præter.

Sing.

	Maf.	Fem.
3	הִפְקִיד	הִפְקִידָה
2	הִפְקַדְתָּ	הִפְקַדְתְּ
1	הִפְקַדְתִּי	com.

Plu.

3	הִפְקִידוּ	com.
2	הִפְקַדְתֶּם	הִפְקַדְתֶּן
1	הִפְקַדְנוּ	com.

Parti.

	S.	P.
m.	מַפְקִיד	מַפְקִידִים
f.	מַפְקִידָה ·)	
	מַפְקֶדֶת)	מַפְקִידוֹת

Inf.

הַפְקִיד vel הַפְקֵד

Imp.

	S.	P.
m.	הַפְקִיד	הַפְקִידוּ
f.	הַפְקִידִי	הַפְקֵדְנָה

Annotationes

Ad Præteritum.

Sæpe in Pathach definit, præfertim fi fecunda, vel tertia fit gutturalis, aut ר: ut שִׁבַּר *confregit*.

Tria plerunque in Sægol definunt, דִּבֶּר *locutus eft*; כִּבֶּס *lavit*, כִּפֶּר *expiavit*.

Ad Infinitivum.

Aliquando retinetur forma Præteriti; ut שַׁלֵּם *retribuere*.

Ad Imperativum.

Quandoque in fine eft Pathach, ut פַּלַּג *divide*.

Cum ה paragogico סַפְּרָה *numera*.

De Conjugatione Puhal.

Hanc Kibbutz potiffimum fub prima radicali ab activa difcernit. Pro Kibbutz aliquando eft Kametz chatuph, cum hæ vocales invicem permutentur. Ejecto Daghes ex gutturalibus, & ר, Kibbutz producitur in Cholem.

פֻּקַּד *recenfitus eft*.

Partic. P.	Partic. S.	
מְפֻקָּדִים	מְפֻקָּד	m.
(	מְפֻקָּדָה	f.
מְפֻקָּדוֹת (	מְפֻקֶּדֶת	

Infin.

פֻּקּוֹד

Futur.

Fem.	Sing.	Maf.	
com.		אֲפֻקַּד	I

Præter.

Fem.	Sing. Masc.	
פֻּקְּדָה	פֻּקַּד	3
פֻּקַּדְתְּ	פֻּקַּדְתָּ	2
com.	פֻּקַּדְתִּי	I
Plur.		
com.	פֻּקְּדוּ	3
פֻּקַּדְתֶּן	פֻּקַּדְתֶּם	2
com.	פֻּקַּדְנוּ	I
	תְּפֻקַּד	2

lem longam; quamquam multa Verba abjiciunt Daghes sine ulla compensatione. Verbum autem הִתֵּל per totam Conjugationem eorum formam sequitur, quæ secundam habent gutturalem. Ad hanc Conjugationem duo Verborum genera referuntur; primum est, quod a forma vulgo vocatur פּוֹעֵל *pohel*, vel מְרֻבָּע *quadratum* a quatuor literis; ut לוֹשֵׁן *detraxit*: sed nihil peculiare habent hujusmodi Verba præter anomaliam Daghes ejecti in Cholem conversi. Alterum genus est, quod loco Daghes unam, aut alteram radicis literam geminat, aut quod habet per se quatuor, vel quinque literas; ut a גָּלַל est גִּלְגֵּל *volvit*; פִּרְשֵׁן *expandit*: & hæc quoque analogicus flectuntur.

פִּקֵּד *recensuit*.

Infinit.

פַּקֵּד.

Imperat.

	P.	S.
m.	פַּקְּדוּ	פַּקֵּד
f.	פַּקֵּדְנָה	פַּקְּדִי

Futur.

	Fem.	Sing. Mas.
1	com.	אֲפַקֵּד
2	תְּפַקְּדִי	תְּפַקֵּד
3	תְּפַקֵּד	יְפַקֵּד
	Plu.	
1	com.	נְפַקֵּד
2		תְּפַקְּדוּ (
3	תְּפַקֵּדְנָה	יְפַקְּדוּ (

Præteri.

	Sing. Fem.	Mas.
3	פִּקְּדָה	פִּקֵּד
2	פִּקַּדְתְּ	פִּקַּדְתָּ
1	com.	פִּקַּדְתִּי
	Plu.	
3	com.	פִּקְּדוּ
2	פִּקַּדְתֶּן	פִּקַּדְתֶּם
1	com.	פִּקַּדְנוּ

Partic.

	P.	S.
m.	מְפַקְּדִים	מְפַקֵּד
f.		מְפַקְּדָה (
	מְפַקְּדוֹת	מְפַקֶּדֶת (

An-

Annotationes

Ad Præteritum.

Cum prima radicis litera eſt gutturalis, *nun* pro Chirech habet Sægol, aut Pathach, ut נֶחְשַׁב *reputatus eſt*, נַחְתַּם *obſignatus eſt*: frequentius autem habet locum ea regula *litera gutturalis punctat ſe, & præcedentem*, ut נֶאֱמַר *dictum eſt*.

Tria præter ordinem deſinunt in Cholem, נֶהְפּוֹךְ *converſus eſt*, נַחְתּוֹם *obſignatus eſt*, & נַעְתּוֹר *exoratus eſt*.

Ad Infinitivum.

Si prima radicis fuerit litera gutturalis, Daghes excidens compenſatur per Tzere ſub ה, ut הֵאָסֵף *aggregari*.

Eſt etiam hic terminatio Cholem non infrequens; ut הֵאָכֹל *comedi*.

Quædam conſervant נ Conjugationis: ut נִלְחֹם *pugnando*, pro הִלָּחֵם.

Hæc eadem obſerventur in Imperativo, & Futuro.

CAPUT X.

De Conjugatione ſecunda Pihel *& ejus Paſſiva* Puhal.

CUm præcipua hujus Conjugationis nota ſit Daghes forte in ſecunda radicali, generatim obſervandum eſt, Daghes ejectum compenſari per vocalem

literæ ה, ut תִּלְבַּשְׁןָ *vestiebantur* ; 2. Sam. 13. 18. pro תִּלְבַּשְׁנָה, & תִּשְׁמַעְןָ *audietis*, pro תִּשְׁמַעְנָה.

Verba ab א incipientia, ex quibus aliqui peculiare genus Verborum Quiescentium פא constituunt, habent א in Futuro quiescens in Cholem vel expresse, ut יֹאמַר *dicet*, vel occulte, ut תֹּסֵף *adjiciet*, & desinunt sæpe in Tzere, quod propter accentum retractum corripitur in Sægol, ut וַיֹּאמֶר, *& dixit*.

De Conjugatione Passiva Niphal.

נִפְקַד *visitatus fuit*.

Præteritum.

	Masc.	Femin.
Sing.		
3	נִפְקַד	נִפְקְדָה
2	נִפְקַדְתָּ	נִפְקַדְתְּ
1	נִפְקַדְתִּי	com.
Plur.		
3	נִפְקְדוּ	com.
2	נִפְקַדְתֶּם	נִפְקַדְתֶּן
1	נִפְקַדְנוּ	com.

Participium.

	Sing.	Plur.
m.	נִפְקָד	נִפְקָדִים
f.	נִפְקָדָה (	
m.	נִפְקֶדֶת)	נִפְקָדוֹת

Infinit.

הִפָּקֵד

Imper.

	Sing.	Plur.
m.	הִפָּקֵד	הִפָּקְדוּ
f.	הִפָּקְדִי	הִפָּקַדְנָה

Futur.

	Masc.	Fem.
Sing.		
1	אֶפָּקֵד	com.
2	תִּפָּקֵד	תִּפָּקְדִי
3	יִפָּקֵד	תִּפָּקֵד
Plur.		
1	נִפָּקֵד	
2	תִּפָּקְדוּ	
3	יִפָּקְדוּ	תִּפָּקַדְנָה

An-

Sæpe a fine accedit Jod Paragogicum ; ut אֲסְרִי *ligans*, pro אֱסֹר.

Ad Infinitivum פְּקוֹד.

Ablato accentu, Cholem corripitur in Kametzchatuph, ut מְלָךְ־מֶלֶךְ *regnare Regem*. Cum ה paragogico Cholem pariter corripitur in Kametzchatuph, sed ad primam transfertur ; ut פָּקְדָה *visitare*. Forma autem Pathach mutat Pathach in Sceva ; ut a שְׁכַר dicitur שְׁמְרָה, *custodire*.

Ad Imperativum.

Cum ה paragogico eadem mutationis ratio, quæ in Infinitivo, ut זָכְרָה *recordare* : aliquando sub prima syllaba est Kametzchatuph, ut מָלְכִי pro מִלְכִי *regna f.* אֵפוּ *coquite*, 16. Exod. 23. irregulare cum Tzere ab אָפָה. Aliquando est Kametz sub prima syllaba, ut Exod. 20. 8. זָכֹר *recordare*.

Ad Futurum.

Cum ה paragogico tam Cholem, quam Pathach mutatur in Sceva ; ut אֶפְקְדָה, *visitabo*.

יִשְׁפּוּטוּ *judicabunt* ; Exod. 14. 27. pro יִשְׁפְּטוּ, aut יִשְׁפּוֹטוּ.

Cum ן paragogico dicitur תִּפְקְדִין *visitabis*, f. תִּפְקְדוּן *visitabitis*.

Ultima Femin. Plur. patitur quandoque syncopam li-

Annotationes

Ad Præteritum.

Præteritum triplicem habet terminationem ; prima, & communis eſt in Pathach, ut פָּקַד *viſitavit* ; altera in Tzere, ut חָפֵץ *voluit* ; tertia in Cholem, ut יָכֹל *potuit*.

Verba, quæ deſinunt in ת, ſequente alio ת, ſyncopam patiuntur, ut כָּרַתָּ *ſuccidiſti* pro כָּרַתְתָּ ; & quæ deſinunt in נ, ſequente alio נ, illud abjiciunt, ut נָתַנּוּ *dedimus* pro נָתַנְנוּ : quod commune eſt omni Verborum generi in quacunque Conjugatione : נָתַן præterea *dedit* in omnibus ſecundis perſonis utriuſque generis, & numeri, & in prima ſingulari abjicit *nun*, quod compenſatur per Daghes, ſic נָתַתָּ *dediſti*, נָתַתִּי *dedi*, נָתַתְּ *dediſti* f. נְתַתֶּם, & נְתַתֶּן *dediſtis*.

Quædam in medio habent ChireK pro Pathach, ut שָׁאִלְתִּי pro שָׁאַלְתִּי *interrogavi*.

Femini. ſecunda ſingul. ſub ultima radicali ח, & ע habebit Pathach pro Sceva ; ut לָקַחַתְּ *accepiſti*, שָׁמַעַתְּ *audiviſti*.

Ad Benoni פּוֹקֵד.

Si tertia radicalis eſt ח, vel ע, fit aliquando craſis in Pathach ; ut נֹטַע pro נוֹטֵעַ, *plantans*.

Adhibetur etiam aliquando Kametz, & Tzere ; ut אָבֵל, *lugens*.

Sæ-

CAPUT IX.

De Verborum Perfectorum Conjugationibus, ac prima eorum Kal.

פָּקַד *visitavit.*

עָבַר *Præteritum.*

	Masc.	Fem.
Sing. 3	פָּקַד	פָּקְדָה
2	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתְּ
1	פָּקַדְתִּי	com.
Plur. 3	פָּקְדוּ	com.
2	פְּקַדְתֶּם	פְּקַדְתֶּן
1	פָּקַדְנוּ	com.

Benoni

	Sing.	Plur.
m.	פֹּקֵד	פֹּקְדִים
f.	פֹּקְדָה & פֹּקֶדֶת	פֹּקְדוֹת

Pahul

	Sing.	Plur.
m.	פָּקוּד	פְּקוּדִים
f.	פְּקוּדָה	פְּקוּדוֹת

מָקוֹר *Infinitivus.*

פָּקוֹד vel פְּקוֹד vel פְּקֹד

צִוּוּי *Imperativus.*

	Sing.	Plur.
m.	פְּקוֹד	פִּקְדוּ
f.	פִּקְדִי	פְּקוֹדְנָה

עָתִיד Futurum

	Masc.	Fem.
Sing. 1	אֶפְקוֹד	com.
2	תִּפְקוֹד	תִּפְקְדִי
3	יִפְקוֹד	תִּפְקוֹד
Plur. 1	נִפְקוֹד	com.
2	תִּפְקְדוּ	תִּפְקוֹדְנָה
3	יִפְקְדוּ	

mate פָּעַל, unde etiam Conjugationes omnes nomen suum sortitæ sunt, פָּעוּל *Pahùl* appellatur. Quin etiam ad explicandas affectiones singularum literarum cujusque thematis, primam omnium Verborum literam inde nominant *Pe*, secundam *Hain*, tertiam *Lamed*.
Imperativus idem est, ac Infinitivus.
Futurum formatur ab Imperativo, seu Infinitivo, additis literis איתן *Ethàn*, secundum cujusque Conjugationis leges, & rationem.
Voces in ן, & י finitæ crebro accipiunt *nun* paragogicum.
Secunda Singul. Masc. Præteriti, & Imperativi, nec non prima persona Futuri, itemque Infinitivus frequentissime cum ה paragogico sunt, præcedente Kametz, ut suis locis passim ostendemus.
וָו הִפּוּךְ *Vàu hippùch*, idest *Vau conversivum* Præterito præfixum cum Sceva, convertit illud in Futurum, quoties aliud Futurum præcesserit: ut וְאָמַרְתָּ *& dices*. Contra præfixum Futuro cum Pathach, sequente Daghes, aut cum Kametz ante gutturalem א, convertit illud in Præteritum; ut וַיֹּאמֶר *& dixit*. Quamquam & reliquorum Temporum mutatio, & enallage frequens est.
Hactenus de communi Verborum ratione; de propria deinceps dicendum est.

tum, ut יִפְקֹד, *recensebit*. Hujus passiva est פֻּעַל *Puhal*, cujus nota præter Daghes forte est Kibbutz sub prima radicali; ut פֻּקַּד, *numeratus fuit*.

III. est הִפְעִיל *Hiphil*, quam ab aliis Conjugationibus distinguit ה radici præpositum, & abjecto ה Pathach sub formativis, & ChireK ante ultimam radicalem; ut הִפְקִיד *præfecit*, יַפְקִיד *præficiet*. Excipe Deficientia, & Quiescentia ע״ו, in quibus pro ChireK est Tzere, & pro Pathach est Kametz, ut הֵסֵב *circumduxit*, יָסֵב *circumducet*. Ejus passiva est הָפְעַל *Hophal*, quæ dignoscitur ex ה cum Kametz Chatuph activæ præposito, ut הָפְקַד; *præpositus fuit*, & abjecto ה ex Kametz Chatuph sub formativis; ut יָפְקַד, *præficietur*. In Deficientibus autem, & Quiescentibus ע״ו ex SureK; ut הוּסַב, *circumductus fuit*, הוּקַם *suscitatus fuit*.

IV. est הִתְפַּעֵל, derivata a פִּעֵל. cujus character est syllaba הִתְ, ut הִתְפַּקֵּד, *numeratus est*.

Tempora sunt tria, Præteritum, Participium, & Futurum.

Modi duo, Infinitivus, & Imperativus: Indicativum enim efferunt Hebræi sæpe per Participium, aliquando per Præteritum, & plerumque per Futurum; Optativum autem, & Conjunctivum adhibitis quibusdam particulis, & Futuro. Gerundia vero per Infinitivum præfixis præpositionibus בכלם, *bachlàm*.

Participium duplex est, activum, quod dicunt בֵּינוֹנִי *benonì*, *medium* scil. inter Futuri, & Præteriti significationem; & passivum, quod ab antiquo paradigma-

Dantur etiam Verba dupliciter imperfecta; quæ in quinque dividuntur ordines:

1. Deficientia פ״ *nun*: & Quiescentia ל״ *aleph*, ut נָשָׂא: *tulit*.

2. Deficientia פ״ *nun*, & Quiescentia ל״ *he*, ut נָטָה *extendit*,

3. Quiescentia פ״ *jod*, & ל״ *aleph*, ut יָצָא *exivit*.

4. Quiescentia פ״ *jod*, & ל״ *he*, ut יָרָה *jecit*.

5. Quiescentia ע״ *vau*, & ל״ *aleph*, ut בּוֹא *venit*.

Conjugationes sunt quatuor, quarum tres duplicem habent formam, activam, & passivam; quarta ob reciprocam fere significationem sub una tantum forma flectitur. Unum autem, idemque Verbum omnes has quatuor Conjugationum formas subit ob aliam, atque aliam significandi rationem, quam in sacris literis præsefert; & docent Lexicographi.

I. Conjugatio dicitur קַל *Kal*, idest *levis*, vel *lenis*, & sic appellatur a simplici ejus forma, quæ nuda ac simplici themate constat, tum a significatione, quæ hic, utpote in puro themate, lenior, & simplicior est. (קַל enim significat *leve*) Ejus forma passiva dicitur נִפְעַל *Niphal*, cujus signum, & nota est vel נ præpositum activæ formæ, ut a פָּקַד *visitavit*, est נִפְקַד *visitatus fuit*; vel Daghes forte primæ literæ radicis inscriptum, quoties abjectum est נ, ut יִפָּקֵד, *visitabitur*.

II. est פִּעֵל *Pihel*, quæ dignoscitur tum ex Daghes forti in media radicali, ut פִּקֵּד, *recensuit*, *numeravit*, tum ex Sceva sub literis formativis Tempo-

CAPUT VIII.

De Verbo.

Verborum genera duo sunt, perfecta, & imperfecta. Verborum perfectorum unicum est genus; & sunt illa, quorum literæ radicales omnes in conjugando retinentur, & nullæ quiescunt; ut פָּקַד *visitavit*: tribus autem literis fere omnia Verba constant; raro quatuor; paucioribus, quam tribus nunquam.

Imperfecta sunt illa, quorum aliqua litera radicalis in conjugando vel deficit, vel quiescit: & duplicem constituunt classem: alia enim appellantur חסרים *Deficientia*, alia נחים *Quiescentia*.

Deficientia, quorum aliqua litera in conjugando deficit, duo sunt: alia dicuntur Deficientia prima radicali *nun*, sive, ut Grammatici loquuntur פ״ן & sunt ea omnia, quæ incipiunt a litera *nun*, ut, נָגַשׁ *appropinquavit*.

Alia Deficientia secunda radicali, sive ע״ע, quæ appellantur etiam geminantia secundam, sive ע״ע: ut סָבַב *circuivit*.

Quiescentia, quorum aliqua litera in conjugando quiescit, quadruplici sunt in differentia:

Quiescentia *prima jod*, sive פ״י; ut יָשַׁב *sedit*.

Quiescentia *secunda vau*, sive ע״ו, vel *jod*; ut קוּם *surrexit*.

Quiescentia *ultima aleph*, sive ל״א; ut מָצָא *invenit*.

Quiescentia *ultima he*, sive ל״ה, ut גָּלָה *revelavit*.

Dan-

lia ſyllabam יָם, ut a דְּבָרִים fit דְּבָרָיו ; *verba ejus* ; ab אָזְנַיִם *aures* אָזְנֵיכֶם *aures veſtræ*.

2. Feminina in ָה mutant ה in ת ; ut צִדְקָתוֹ *juſtitia ejus* a צְדָקָה.

3. Nomina in ֶה abjiciunt ה cum Sægol ut מִקְנְךָ *pecus tuum* a מִקְנֶה : ſed ante affixum ֵה Sægol manet ; ut מִקְנֵהוּ *pecus ejus*.

Anomaliæ.

1. תָּוֶךְ, מָוֶת, אָוֶן contrahuntur in Cholem ; unde dicitur אוֹנָם *iniquitas eorum* ; מוֹתוֹ *mors ejus* ; תּוֹכָהּ *medium ejus*.

2. אָב *pater*, חָם *ſocer*, אָח *frater* aſſumunt י, & retinent Kametz, præterquam cum affixis conſtructis : ut אָבִיךָ *pater tuus* ; אֲחִיכֶם *frater veſter*.

3. שֶׂה, & פֶּה ſpecialem habent anomaliam ; a שֶׂה eſt שֵׂיו *pecus ejus*. Deut. 22. 1. & שֵׂיֵהוּ *pecus ſuum* 1. Sam. 14. 34. a פֶּה invenitur פִּי *os meum*, פִּיךָ *os tuum*, פִּיו, & פִּיהוּ *os ejus*, פִּיכֶם, *os veſtrum*.

Multa alia ſunt nomina, quibus anomalos, & improprie affixa adduntur. Sed cum regulis commode omnia comprehendi nequeant, ſatis ſit præcipua docuiſſe : reliqua aſſidua Bibliorum lectione diſcantur.

ut סֵפֶר, aut quæ pro Sægol habent Pathach, ut נַעַר : סִפְרוֹ *liber ejus*, נַעֲרוֹ *puer ejus*.

Cholem penultimæ ſequente Sægol, aut Pathach pro Sægol in Kametzchatuph, aut Kibbutz, ut קָדְשׁוֹ *ſanctitas ejus*, a קֹדֶשׁ : אָהֳלוֹ *tabernaculum ejus* ab אֹהֶל : alias manet, ut אוֹצָרוֹ *theſaurus ejus*, ab אוֹצָר ; דוֹדָתוֹ *amita ejus* a דוֹדָה. Ultimæ non mutatur, exceptis quibuſdam ex Defectivis ſecunda litera radicali derivatis, in quibus ob ſequens Daghes mutatur in Kibbutz, ut סֻכּוֹ *tabernaculum ejus*, a סֹךְ, כֻּלָּם *omnes illi* a כֹּל.

Pathach ultimæ in quibuſdam Defectivis in ChireK, ſequente Daghes; ut פִּתּוֹ *buccella ejus* a פַּת; ſi ſit loco Sægol, mutatur ut Sægol.

Pathach & Chirek, non intercedente Daghes, contrahuntur in Tzere; ut בֵּיתִי *domus mea* a בַּיִת.

Sceva, *& Chirek* in nominibus formæ פְּרִי quaſi tranſponuntur; ut a שְׁבִי eſt שִׁבְיָה *captivitas ejus*; ſic חָלְיוֹ *morbus ejus* a חֳלִי. Sed ante הֶם & הֶן nihil mutant, ut פִּרְיהֶם *fructus eorum*.

Demum obſervandum eſt Femin. Pluralia recipere affixa ad formam conſtructam: ut צִדְקוֹתָיו *juſtitiæ ejus* a צְדָקוֹת.

Literarum mutatio.

1. Maſculina Pluralia abjiciunt ſyllabam ים, & Dualia

3. Affixa omnia Pluralia habere ante se literam י, exceptis ם ָ, ן ָ, & י ַ: Jod tamen plerumque desiderari. Reliqua mutatio talis est.

Vocalium mutatio.

Kametz penultimæ syllabæ mutatur in Sceva, sive simplex, sive compositum propter gutturalem, ut a דָּבָר *verbum* est דְּבָרוֹ *verbum ejus*: excipe Pluralia masculina, in quibus manet, ut דְּבָרָיו *verba ejus*, a דְּבָרִים. Ultimæ non mutatur, præterquam ante affixa constructa, ante quæ convertitur in Pathach, ut דְּבַרְכֶם *verbum vestrum*.

Tzere penultimæ in Sceva, ut לְבָבְךָ *cor tuum* a לֵבָב. Ultimæ præcedente Kametz manet; ut שְׁכֵנִי *vicinus meus*, a שָׁכֵן; at נֵס *vexillum*, נִסִּי *vexillum meum*. Exod. 17. 14. cum affixis vero constructis transit in Pathach; ut שְׁכַנְכֶם *vicinus vester*. Non præcedente Kametz in Sceva; & ante aliud Sceva in Sægol, aut Pathach, aut ChireK, ut כּוֹרְמוֹ *vinitor ejus*, כּוֹרֶמְךָ *vinitor tuus*; a כּוֹרֵם. A בֵּן *filius* est בְּנִי *filius meus*, בִּנְךָ *filius tuus*: a שֵׁם *nomen*, שְׁמִי *nomen meum*, שִׁמְךָ *nomen tuum*.

Sægol tam penultimæ, quam ultimæ in Sceva, unde prius Sceva vertitur in ChireK, aut Pathach, aut Sægol, maxime propter gutturalem, ut מַלְכָּהּ *Rex ejus* a מֶלֶךְ; בִּגְדוֹ *vestis ejus*, a בֶּגֶד. Eandem mutationis rationem subeunt Nomina quinque punctorum,

 ut

nostra דְּבָרֵינוּ	*nostrum* דְּבָרֵנוּ
vestra דִּבְרֵיכֶם	*vestrum* דְּבַרְכֶם
vestra דִּבְרֵיכֶן	*vestrum* דְּבַרְכֶן

Aliud Paradigma pro Nominibus

Plur. *Femin.*	*Sing.*
leges תּוֹרוֹת	*lex* תּוֹרָה
meæ תּוֹרוֹתַי	*mea* תּוֹרָתִי
tuæ תּוֹרוֹתֶיךָ	*tua* תּוֹרָתְךָ
tuæ תּוֹרוֹתַיִךְ	*tua* תּוֹרָתֵךְ
suæ, ejus תּוֹרוֹתָיו	*sua, ejus* תּוֹרָתוֹ
suæ, ejus תּוֹרוֹתֶיהָ	*sua, ejus* תּוֹרָתָהּ
suæ, eorum תּוֹרוֹתֵיהֶם	*sua, eorum* תּוֹרָתָם
suæ, earum תּוֹרוֹתֵיהֶן	*sua, earum* תּוֹרָתָן
nostræ תּוֹרוֹתֵינוּ	*nostra* תּוֹרָתֵנוּ
vestræ תּוֹרוֹתֵיכֶם	*vestra* תּוֹרַתְכֶם
vestræ תּוֹרוֹתֵיכֶן	*vestra* תּוֹרַתְכֶן

Ex his exemplis videre eſt, propter affixa quoque aliquam vocalium, & literarum mutationem Nomina ſubire; cujus doctrinam paucis habeto. Ac

1. Obſerva in genere, quatuor affixa כֶם כֶן הֶם הֶן formæ Nominis conſtructæ in utroque genere, & numero ſemper adjungi, ac propterea *affixa conſtructa* vocari.

2. Affixum הוּ tantum Nominibus ה finitis adhiberi, & אָב *Pater*, אָח *Frater*, חָם *Socer*.

3. Af-

Ex אַתָּה fit ךָ, vel כָה *tuus, tua, tuum.*

Ex אַתֶּם fit כֶם *vester, ra, um,* &c.

Ex אַתְּ fit ךְ & כִי *tuus, a, um,* & יִךְ *tui, æ, a.*

Ex אַתֶּן fit כֶן *vester, ra, um,* &c.

Ex הוּא fit, ו, & הוּ *suus, sua, suum,* & *ejus,*
& ו cum Plurali, *sui, suæ, sua, ejus* &c.

Ex הֵם fit הֶם *sui, suæ, sua,* & *eorum;* &
ם cum Sing. *suus, a, um,* & *eorum;*
& מוֹ in libris Poeticis.

Ex הִיא fit הָ *suus, a, suum, ejus,* &
הָ cum Plur. *sui, æ, a, ejus.*

Ex הֵן fit הֶן *sui, suæ, sua, earum;* &
ן cum Sing. *suus, a, um, earum.*

Subjectum Paradigma omnem affixorum rationem clarius explicabit.

Masc.

Plur.	*Sing.*
Verba דְּבָרִים	*verbum* דָּבָר
mea דְּבָרַי	*meum* דְּבָרִי
tua דְּבָרֶיךָ	*tuum* דְּבָרְךָ
tua דְּבָרַיִךְ	*tuum* דְּבָרֵךְ
sua, ejus דְּבָרָיו	*suum, ejus* דְּבָרוֹ
sua, ejus דְּבָרֶיהָ	*suum, ejus* דְּבָרָהּ
sua, eorum דִּבְרֵיהֶם	*suum, eorum* דְּבָרָם
sua, earum דִּבְרֵיהֶן	*suum, earum* דְּבָרָן

ne ulla compensatione Daghes excidentis, שֶׁעֲמָלוֹ בְּחָכְמָה *cujus labor est cum sapientia*, Eccles. 2. 21. raro cum Pathach, Jud. 5. 7. עַד שַׁקַּמְתִּי *donec surrexi*. Semel cum Kametz, Jud. 6. 17. שָׁאַתָּה *qui tu*.

ה Fere semper notatur cum Pathach, & Daghes in sequenti: ut הַמֶּלֶךְ *Rex*. Sed ante א, & ר simpliciter, idest quacunque litera vocali notatas, & ante ע non Kametzatum gaudet Kametz, ut הָרֹאשׁ *caput*, הָאָרֶץ *terra*, הָעֶבֶד *servus*.

Ante ה, ח, & ע Kametzatas Sægol requirit; ut הֶחָכָם: *sapiens*.

Ante gutturales ה, & ח frequentissime retinet Pathach, Daghes abjecto, ut הַהוּא *ille ipse*, הַהֶבֶל, *vanitas*, הַחֵרֶם, *anathema*. Sæpe tamen Daghes compensatur per Kametz, ut הָהֵם, *ipsi*, הָחֲלֹמוֹת, *somnia*, הָהֵנָּה *ipsæ*.

Ante Monosyllaba sæpius amat Kametz; ut הָהַר *mons*, הָחַי *vivens*, quod Gen. 16. 20. est הַחֶי, & 13. הַחַי.

Affixa.

Sive *Suffixa* sunt, quæ fini vocum adhærent, quibus respondent Latinorum possessiva *meus*, *tuus*, *suus*, &c. & ab integris formantur hoc pacto.

Ex אֲנִי fit י *meus*, *ea*, *um*; & י *mei*, *a*, *a*.

Ex אֲנַחְנוּ fit נוּ *noster*, *ra*, *um*, &c.

Ex

Defectiva.

Sunt, quæ vel genere, vel numero deficiunt. Singularia tantum sunt זֶה *hic, iste:* זאת *hæc, ista.*

Utriusque generis זוּ, זוֹ *hic, hæc, iste, ista:* sed זוֹ plerumque masculinum; זוּ femininum.
Plurale tantum, & utriusque generis אֵל, אֵלֶּה *illi, illæ, illa.*
Utriusque numeri, & generis relativum אֲשֶׁר *qui, quæ, quod.*
מִי interrogativum personæ; *quis?*
מַה, מָה, מֶה interrogativum rei; *quid?*

Conjuncta.

Sunt vel *præfixa*, vel *affixa*.
Præfixa duo sunt utriusque generis, & numeri; שֶׁ *qui, quæ, quod;* & הַ, quod nunc est demonstrativum *hic, hæc, hoc*, & respondet *il, la, lo*, Italorum, & ὁ, ἡ, τὸ Græcorum; qua significatione ad majorem Emphasim pronominibus tertiæ personæ præfigitur; ut ההוא *ille ipse;* ubi observanda etiam cum זֶה & זוֹ epenthesis literæ ל; unde fit הַלָּזֶה *ille ipse*, & per apocopen הַלָּז, & הַלָּזוּ *ille ipse:* nunc relativum, *qui, quæ, quod.*
שׁ Amat Sægol, & Daghes in sequenti litera; ut כַּרְמִי שֶׁלִּי, *vinea mea, quæ erat mihi*, Cant. 1. 6. aliquando etiam cum Sceva reperitur; Eccl. 2. 22. שְׁהוּא שָׁמֵל, *quo ipse laborabat:* sic שְׁהֵם *quod ipsi*, Eccles. 3. 18. Ante gutturales purum Sægol amat, sine

Secundæ personæ Femin.

vos אַתֶּן   *tu* אַתְּ & quinquies אַתִּי
vestrum שֶׁלָּכֶן   *tui* שֶׁלָּךְ
vobis לָכֶן   *tibi* לָךְ
vos אֶתְכֶן   *te* אוֹתָךְ
a vobis מִכֶּן   *a te* מִמֵּךְ.

Tertiæ personæ Masculinæ.

illi הֵם   *ille* הוּא
illorum שֶׁלָּהֶם   *illius* שֶׁלּוֹ
illis לָהֶם   *illi* לוֹ
& אֶתְהֶם *illos* אוֹתָם   *illum* אוֹתוֹ
& אוֹתְהֶם *ab illis* מֵהֶם   *ab illo* מִמֶּנּוּ. & מִנֵּהוּ &
& מִנְּהוּ.

Tertiæ personæ Femin.

illæ הֵן   *illa* הִיא & sæpius הִוא
illarum שֶׁלָּהֶן   *illius* שֶׁלָּהּ
illis לָהֶן   *illi* לָהּ & ter לָה
& אֶתְהֶן *illas* אֹתָן   *illam* אוֹתָהּ
& אוֹתָנָה *ab illis* מֵהֶן *ab illa* מִמֶּנָּה.

CAPUT VII.

De Pronomine.

PRonomina duplici ſunt in genere; alia dicuntur *ſeparata*, alia *conjuncta*. *Separata* ſunt vel *integra*, vel *defectiva*; *integra*, quæ genere, & numero diſtinguuntur, & ſunt tria, tres perſonas indicantia, flectunturque hoc modo.

Primæ Perſonæ.

אֲנוּ & נַחְנוּ & אֲנַחְנוּ ego אֲנִי & אָנֹכִי
nos noſtrum שֶׁלָּנוּ mei שֶׁלִּי
nobis לָנוּ mihi לִי
nos אוֹתָנוּ me אוֹתִי
Babylonii a nobis מִמֶּנּוּ a me מִמֶּנִּי & מִנִּי & מֶנִּי
legunt מִמֵּנוּ.

Secundæ Perſonæ Maſculinæ.

vos אַתֶּם tu אַתָּה
veſtrum שֶׁלָּכֶם tui שֶׁלְּךָ
vobis לָכֶם tibi לְךָ & לְכָה
vos אֶתְכֶם te אוֹתְךָ & אוֹתְכָה
מִכֶּם & a vobis מִמְּכֶם a te מִמְּךָ.

Tabernaculi, a יֶתֶר. In plurali autem penultima in Sceva, ut גִּדְרוֹת צֹאן *caulæ ovium*, a גְּדֵרוֹת.

Sægol in fine dictionis ante ה mutatur in Tzere; ut מִקְנֵה צֹאן *possessio ovium*, a מִקְנֶה.

Pathach, & *Chirek*, non intercedente Daghes, contrahuntur in Tzere; ut בֵּית מֶלֶךְ *domus Regis*, a בַּיִת.

Nomina, quæ habent geminum Sægol, aut Pathach pro Sægol sub gutturalibus, vel Tzere, & Sægol, quæ Hebræis vocantur nomina quinque, vel sex punctorum, nullam patiuntur mutationem.

De mutatione literarum propter Regimen.

Masculina pluralia, & dualia terminationem ים, & ־ים mutant in י ut a שָׁמַיִם *cœlum*, fit שְׁמֵי *cœli*, a דְּבָרִים דִּבְרֵי *verba*.

Feminina singularia in ה desinentia commutant ה in ת: ut צִדְקַת מֶלֶךְ *justitia Regis*, a צְדָקָה.

Tria nomina אָב *pater*, אָח *frater*, חָם *socer*, assumunt a fine י, אֲבִי, אֲחִי, חֲמִי.

Item אָוֶן *iniquitas*, מָוֶת *mors*, תָּוֶךְ *medium* contrahuntur in Cholem, ut מוֹת, אוֹן, תּוֹךְ.

Atque hæc est præcipua nominum ob regimen variatio.

CA-

genus a Grammaticis traduntur, quæ brevitatis gratia omittimus.

De ſtatu abſoluto, & ſtatu Regiminis Nominum.

Nomina Hebraica vel abſolute uſurpantur, ideſt nullum aliud poſt ſe nomen regunt, & dicuntur eſſe in ſtatu abſoluto, ut דָּבָר *verbum:* vel aliud nomen regunt in caſu Genitivo, & dicuntur eſſe in ſtatu regiminis; ut דְּבַר מֶלֶךְ, *verbum Regis*. Hebraicæ autem linguæ hoc proprium, & peculiare eſt, quod dictio regens vel in literis, vel in vocalibus, vel in utriſque mutationem patitur; quæ autem regitur, invariata manet, quod contra fit in Linguis Græca, & Latina. Quam mutationem igitur propter ſtatum regiminis ſubeant nomina, explicandum eſt.

De vocalium mutatione propter Regimen.

Kametz penultimæ ſyllabæ in utroque numero, & genere mutatur in Sceva, ſive ſimplex, ſive compoſitum propter gutturalem, niſi ſit loco ejecti Daghes: ultimæ non ſequente א; in Pathach: ut דְּבַר מֶלֶךְ, *verbum Regis*, a דָּבָר: צִדְקוֹת מֶלֶךְ, *juſtitia Regis*, a צְדָקוֹת.

Tzere in ſing. penultima ſequente Kametz in Sceva; ut שְׁנַת עוֹלָם *ſomnus æternitatis*, a שֵׁנָה: ultimæ præcedente Kametz in Pathach, ut יְתַד הָאֹהֶל *clavus*

Ta-

dam *Chirek* mutant in Kametz, ut גְּדִי *hædus* גְּדָיִים *hædi*. Sic fuit pluralis.

Dualis vero flectitur a singulari in יִם, eadem fere vocalium servata mutatione, quæ in plurali, ut יוֹם *dies*, יוֹמַיִם *biduum*. Nomina vero, quæ habent duplex Sægol, prius mutant in Pathach, alterum in Sceva; ut קֶרֶן *cornu*, קַרְנַיִם *duo cornua*.

De secunda Declinatione.

Secunda Declinatio est *Femin.* flectiturque a singulari in וֹת, eadem mutationis lege, quæ in prima Declinatione tradita est: ut חֶרֶב *gladius* חֲרָבוֹת.

Terminatio ה tollitur; unde præcedens vocalis non mutatur; ut צְדָקָה *justitia*, צְדָקוֹת *justitiæ*, Excipe אָמָה *ancilla*, אֲמָהוֹת, *ancillæ*.

Quæ in ת desinunt, duplici Sægol antecedente, prius Sægol mutant in Kametz, alterum cum ת abjiciunt; ut עֲטֶרֶת *corona*, עֲטָרוֹת, *coronæ*.

Quæ sunt formæ כִּבְשָׂה, imitantur formam צְדָקָה: ut כִּבְשָׂה *agna*, כְּבָשׂוֹת *agnæ*; שִׂמְחָה *lætitia*, שְׂמָחוֹת *lætitiæ*. Multa variant, quæ usu, & lectione discenda.

Dualis numerus Masculinorum legem sequitur; ut יָרֵךְ *femur*, יְרֵכַיִם *femora*, Quæ desinunt in ה, vertunt ה in ת, ut שָׂפָה *labium*, שְׂפָתַיִם, *labia*.

Sicut autem in omnibus LInguis multa sunt nomina anomala, & eteroclita, quæ aliter, atque aliter flectuntur, quæ tantum sunt vel singularia, vel pluralia, vel dualia; ita & in Hebraica quamplurima id ge-

Cholem penultimæ non mutatur; ut כּוֹכָב *stella* כּוֹכָבִים *stellæ*. Sequente vero Sægol, aut Pathach pro Sægol, mutatur in Sceva vel simplex, vel compositum propter gutturalem; tunc autem Pathach est loco Sægol, cum accentus tonicus est in penultima syllaba, ut פֹּעַל *actio* פְּעָלִים *actiones*, אֹהֶל *tentorium* אֳהָלִים *tentoria*, אֹמֶר *dictum*, אֲמָרִים *dicta*. Ultimæ manet. Euphoniæ tamen caussa nonnunquam mutatur in Kibbutz, & Daghes, ut אָדוֹם *rufus* אֲדֻמִּים, *rufi*. Multa etiam irregularia: ut יוֹם *dies* יָמִים, ראשׁ *caput*, רָאשִׁים &c.

Pathach penult. pro Sægol in Sceva, ultimæ in Kametz, alias semper manet invariatum; ut טַעַם *gustus*, טְעָמִים. Pathach, & ChireK non intercedente Daghes contrahuntur in Tzere; ut זַיִת *oliva* זֵיתִים *olivæ*; at a בַּיִת *domus*, est בָּתִּים, a תַּיִשׁ *hircus*, תְּיָשִׁים *hirci*.

Surek tam penultimæ, quam ultimæ manet; ut פָּקוּד *visitatus*, פְּקוּדִים *visitati*: aliquando in Kibbutz, & Daghes convertitur; ut חָרוּל *urtica*, חֲרֻלִּים *urticæ*. Multa variant.

Terminatio ה abjicitur, unde præcedens vocalis quæcunque manet; ut יָפֶה *pulcher*, יָפִים *pulchri*.

Terminatio etiam י tollitur, ut יְהוּדִי *Judæus*, יְהוּדִים *Judæi*: quædam communem analogiam sequuntur, ut נָקִי *innocens*, נְקִיִּים *innocentes*, & quædam

ra *Femininorum*, quæ singulari adjicit syllabam וֹת.

De prima Declinatione.

Prima Declinatio igitur est *Masculinorum*, quæ Nominativo singulari addit syllabam ִים, ut טוֹב, *bonus*, טוֹבִים *boni:* quandoque deficit י: ut תַּנִּנִם *dracones:* multa etiam Chaldæorum more amant ִין, ut אַחֲרִין *alii*. Pleraque denique desinunt in ֵי pro ִים, ut גּוֹבַי, *locustæ*, הָרֵי *montes*, שָׂרֵי *principes*, &c.

Ceterum propter hanc flexionem nonnullæ mutantur literæ vocales.

Kametz penultimæ syllabæ convertitur in Sceva; ut a דָּבָר *verbum* est דְּבָרִים *verba*. Excipe, si Kametz sit loco ejecti Daghes, ut חָרָשׁ *artifex* חָרָשִׁים *artifices*. Ultimæ fere semper manet: aliquando tamen transit in Pathach, & Daghes, ut גָּמָל *camelus* גְּמַלִּים, *cameli*.

Tzere penult. in Sceva, ut סֵפֶר *liber* סְפָרִים *libri:* excipe, si Tzere sit loco ejecti Daghes, ut חֵרֵשׁ *surdus* חֵרְשִׁים *surdi*. Ultimæ non præcedente Kametz, in Sceva, ut רֹכֵב *eques* רֹכְבִים *equites*: multa excipiuntur. Præcedente vero Kametz, manet, ut שָׁכֵן *vicinus*, שְׁכֵנִים *vicini*. Multa excipias, quæ Tzere ultimæ convertunt in ChireK, & Daghes, ut קֵן *nidus* קִנִּים *nidi*.

Segol penultimæ in Sceva; ultimæ ante consonam mobilem & א in Kametz; ut מֶלֶךְ *Rex* מְלָכִים.

Cho-

cis, & orationis contextu cujusque vocis genus discernatur.

De Motione nominis e Masculino in Femininum.

Motio nominum e masculino in Femininum genus fit assumpta syllaba ָה cum accentu, ut a טוֹב *bonus* fit טוֹבָה *bona*.

Desinentia tamen in ִי moventur & in ִיָּה, & in ִית ut שֵׁנִי *secundus*, שֵׁנִיָּה, & שֵׁנִית *secunda*.

Hæc autem motio Masculini formam persæpe mutat; & quidem

Kametz penultimæ Syllabæ transit in *Sceva* vel simplex, vel compositum propter gutturalem, ut גָּדוֹל *magnus*, גְּדוֹלָה *magna*: ultimæ manet, ut חָכָם, חֲכָמָה *sapiens*: excipe קְטַנָּה *parva* a קָטָן *parvus*.

Tzere ultimæ syllabæ præcedente Kametz manet, ut שָׁכֵן *vicinus* שְׁכֵנָה *vicina*; alias mutatur in Sceva, ut עִוֵּר *cæcus* עִוְּרָה *cæca*: penultimæ mutatur in Sceva, ut שֵׁנִי *secundus* שְׁנִיָּה. *secunda*.

Segol cum sequente ה in fine dictionis tollitur, unde præcedens vocalis manet; ut יָפֶה *pulcher*, יָפָה *pulcra*.

De nominum Declinationibus.

Duæ sunt nominum Declinationes; & ex sola Nominativi singularis flexione in pluralem dignoscuntur: prima dicitur *Masculinorum*, & desinit in ִים: alte-

multæ tamen voces excipiuntur, quæ retinent ante MaKaph Tzere.

Pesik, sive *Pasek* est accentus, qui pronunciationis celeritatem inhibet, pingiturque inter duas voces hoc modo וְאֵיבָה ׀ אָשִׁית, *& inimicitiam ponam*.

CAPUT VI.

De Nomine.

NOminum genera apud Hebræos duo tantum sunt; Masculinum, & Femininum: Neutrum enim aliquando per Masculinum; frequentius per Femininum exprimunt.

Numeri sunt tres, singularis, dualis, pluralis.

Casuum nullæ sunt certæ notæ: ל tamen communiter Dativum designat, quandoque etiam Genitivum: את Accusativum, & post Verba passiva Nominativum: מִן Ablativum.

Genera dignoscuntur vel significatione, vel terminatione.

Significatione.

Generis Masculini sunt nomina propria virorum, fluviorum, montium, populorum, mensium.

Generis Feminini nomina propria mulierum, officiorum muliebrium, urbium, Regionum, provinciarum, membrorum corporis, quorum tamen quædam generis communis sunt.

Terminatione.

Feminina sunt desinentia in ה, ת, ית, ות.

Ast nulla certa regula præscribi potest; ex Lexicis,

De accentu Rhetorico, sive Euphonico.

Unicus est accentus *Rhetoricus*, sive *Euphonicus*, qui tonico in eadem dictione præmissus suaviorem pronunciationem efficit, diciturque מֶתֶג *Methegh* quasi *frænum*, quod vocis lectionem dirigat, ac sustentet: de ejus situ, & positione multa comminiscuntur Rabbini, multis de more tenebris involuta, & ad rem nostram nihil, aut certe parum utilia. Figura ejus est virgula recta instar SilluK, a quo differt usu. SilluK enim ultimæ tantum, vel penultimæ versuum syllabæ subscribitur; Methegh vero ubique pingitur, exceptis illis duabus syllabis.

De hoc accentu duo præcipue observanda videntur.

1. Vocalibus longis ante Sceva accentu tonico destitutis apponitur Methegh; ut הָֽיְתָה *haiethà fuit*, unde originem habuit illa regula, *Kametz absque Methegh ante Sceva est breve*; de qua in cap. 4.

2. Vocales breves ante Sceva accentu Methegh notatæ pro longis habentur; quam ob rem Sceva legitur; ut וְיִֽרְאוּ *veireù, & timeant*: גְּבֻֽלְךָ *ghevulechà terminum tuum*. Unde aliquando Sceva componitur cum Pathach; ut וּֽשֲׁבֵה *usavèh & captivam duc*.

De Makaph, & Pesik.

Makaph est virgula transversa, quæ dictiones accentu tonico privatas simul connectit; mutando *Cholem*, & *Tzere* ante consonam mobilem in fine vocis in *Kametz Chatuph*, & *Sægol*: ut אֶת־כָּל־ pro אֵת, כֹּל:

2. Copulæ Vau ante verba monosyllaba, aut penacuta subjiciunt Kametz loco Sceva; ut וָמֵת *& mortuus est*.

3. Pausa ad penultimam ex ultima rejecta convertit Sceva ante affixum ךָ, & in nominibus formæ פְּרִי in Sægol; ut דְּבָרֶךָ *devarècha* pro דְּבָרְךָ *devarechà*, *verbum tuum*, לֶחִי *lèchi*, pro לְחִי *lechì*, *maxilla*.

Chateph Kametz in Cholem in nominibus formæ חֳלִי ut עֹנִי *lòni*, pro עֳנִי *honì*, *afflictio*. Chateph Pathach in Kametz, ut אָנִי *àni*, pro אֲנִי, pro *anì*, *ego*.

Hac eadem de caussa in pronomine masculino secundæ personæ fit vocalium transpositio; ut לָךְ pro לְךָ, *tibi*, מִמֵּךְ pro מִמְּךָ, *a te*.

In Verborum autem pluralibus in ו, & in femininis singularibus in ה, & י finitis pro Sceva redit ea vocalis, quam vox singularis, aut masculina in unoquoque tempore habuit; quæ si fuerit Pathach, convertitur in Kametz; ut פָּקָדוּ *pakàdu*, pro פָּקְדוּ, *pakedù*, *visitavèrunt*, פִּקֵּדוּ *pikèdu*, pro פִּקְּדוּ *pikedù*, *præposuerunt*, פָּקָדָה *pakàda*, pro פָּקְדָה *pakedà*, *visitavit*, פְּקֹדִי *pekàdi*, pro פִּקְדִי *pikdì*, *visita*, יָכֹלוּ *jacholu*, pro יָכְלוּ; *jachelù*, *potuerunt*.

Et hæc de usu, numero, & potestate accentuum in distinguenda oratione, & elevanda voce dicta sufficiant.

tentiæ in ſua membra diſtinctionem. Primum uſum Judæis, eorumque Synagogis relinquimus. De tertio ſatis diximus. Secundus igitur explicandus eſt; ac quidem has regulas obſerves.

1. Quæ ſyllaba accentu tonico notata eſt, ea acuitur; ut פָּקַד *pakàd, viſitavit*.

2. Ejuſdem accentus in eadem voce geminati prior ſyllabam afficit; ut תֹּהוּ *thòhu, inanis*.

3. Diverſorum in eadem voce accentuum poſterior acuit, ut וּלְמוֹעֲדִים *ulmohadìm, & in tempora ſtatuta*.

Sed omnium optima, & tutiſſima regula eſt uſus, & analoga vocum flexio.

Nonnunquam accentus ex ultima euphoniæ cauſſa ad penultimam rejicitur, præſertim vero cum ſequitur dictio monoſyllaba, aut biſſyllaba penacuta: quæ accentus trajectio mutat vocales *Tzere*, & *Cholem* ultimæ ſyllabæ ante conſonam mobilem in *Sægol*, & *Kametz Chatuph*: ut וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ *& dixit Rex*, pro וַיֹּאמַר, וַיָּקָם לָךְ *& ſurrexit tibi*, pro וַיָּקוֹם unde orta illa regula, *Kametz ultima ſyllabæ ſine accentu tonico ante conſonam mobilem breve eſt, de qua in cap. 4.*

De Poteſtate accentuum Regum.

Præter eam, quam ſuperius in uſu Daghes, & Sceva Accentuum Regum poteſtatem commemoravimus, aliam etiam habent, præſertim *pauſæ majores, Athnach, Silluk, Sakephkaton*.

1. Quod communiter Pathach, & Sægol producunt in Kametz, ut חָסֶד *benignitas*, pro חֶסֶד, לָיְלָה *nox*, pro לַיְלָה.

 2. Co-

Reges sunt.

א Silluk.	א Pasta.
א Athnach.	א Paser.
א Rebhia.	א Salscælæth.
א Sakepkaton.	א Telisa major.
א Sakephgadol.	א Karne Para.
א Sægolta.	א Tiphcha.
א Sarka.	א Tebhir.
א Gæres.	א Jethiv.
א Geresaim.	

Ex his quatuor præcipue sunt notandi, qui dicuntur etiam *accentus pausantes*, sive *Reges majores*: scil. *Silluk*, sive *Soph Pasuk*, ut ajunt Rabbini Grammatici, qui periodum integram absolvit. *Athnach*, qui colon, seu membrum constituit. *Sakephkaton*, qui semicolo inservit ; & *Rebhia*, qui commati Latinorum respondet.

Ministri.

א Munach.	א Darga.
א Mahpach.	א Jærach.
א Merca simplex.	א Kadma.
א Merca duplex.	א Telisa minor.

Usus accentuum triplex est: primo designant Musicam, & cantus rationem apud Hebræos: secundo legitimam cujusque vocis pronunciationem: tertio sen-

ten-

De Chateph Kametz, & Kametz Chatuph tres.

1. Post *Kametz Chatuph* semper sequitur vel Sceva quiescens, vel Daghes forte; nunquam post Chateph Kametz.

2. *Kametz Chathuph* omnibus Alphabeti literis subjicitur, Chateph Kametz proprie gutturalibus, aliis rarissime.

3. *Kametz Chatuph* sæpe sine duobus punctis scribitur; Chateph Kametz vero nunquam.

CAPUT V.

De Accentibus, eorumque usu, potestate & numero.

QUæ de accentibus a Rabbinis traduntur, singula referre cum admodum laboriosum, tum inutile ac nullius momenti est. Quam ob rem ea tantum in medium afferemus, quibus usus linguæ carere nequit.

Accentus igitur sunt in duplici classe; alii dicuntur *Grammatici*, sive *Tonici*, alii *Rhetorici*, sive *Euphonici*. *Tonici* sunt, qui ultimam, vel penultimam syllabam acuunt, & sunt numero 25. quatuordecim supra literas pinguntur, & undecim infra: ex his alii dicuntur *Reges*, alii *Ministri*; *Reges*, quia potestatem habent sistendi spiritum in oratione, & sententiæ membra distinguendi: *Ministri*, quia *Regibus* serviunt.

CAPUT IV.

De differentia Kametz brevis, sive Kametz-Chatuph a Kametz longo, & a Chateph Kametz.

DUplex est figura *Kametz chatuph* ; אָ , & אֳ ; quarum altera convenit cum *Kametz longo* , altera cum *Chateph Kametz*. Multæ traduntur a Grammaticis regulæ, quibus hæ vocales ab invicem discernuntur ; præcipuas nos subjicimus.

De Kametz brevi, & Kametz longo sunt quinque.

1. *Kametz* ante Sceva absque accentu Methegh est *Kametz chatuph* ; ut חָכְמָה *chochma*, *sapientia* . Sed Typographorum incuria sæpe Methegh in Scripturis omissum est ; unde attendenda analoga vocum flexio.

2. *Kametz* absque accentu tonico ante Daghes forte est Kametz breve ; ut רָנּוּ *ronnù*, *cantate* : excipe בָּתִּים, *bathìm*, *domus* .

3. *Kametz* ultimæ Syllabæ accentu tonico destitutum ante consonam mobilem breve est , ut וַיָּקָם *vajàkom*, *surrexit* .

4. *Kametz* ultimæ syllabæ ante consonam mobilem sequente Makaph, est Kametz Chatuph ; ut כָּל־אֲשֶׁר *chol ascèr* ; *omnis* , *qui* .

5. *Kametz* ante gutturalem notatam Chateph Kametz breve est, ut אָהֳלוֹ *oholò*, *tentorium ejus* .

De

tus tonicus, & vox eſt penacuta; ut לָמָּה *quare*. Unicum excipe בָּתִּים *domus*, quod eſt acutum, & cum Kametz longo ante Daghes forte præter normam. Poſt breves proprie adhibetur; & nunquam poſt breviſſimas, excepta unica voce שְׁתַּיִם *duo*.

Cum autem vocum analogia ſæpe poſtulet, ut poſt vocales longas Daghes forte adhiberi oporteat, fit, ut vocales longæ antecedentes in breves eis analogas mutentur, ſcil. *Cholem* in *Kametzchatuph*, vel *Kibbutz*: *Tzere* in *Chirek*; *Surek* in *Kibbutz*; ut a תֹּם *integritas* fit תֻּמִּים *integritates*; a רֹן *cane*, fit רָנּוּ *canite*, a קֵן *nidus* fit קִנִּים *nidi*, & a חָרוּל *urtica* eſt חֲרֻלִּים, *urtica*.

Contra vero Daghes forte ex gutturalibus, & ר excluſum literas antecedentes breves in longas convertit; *Pathach* in *Kametz*, *Chirek* in *Tzere*, *Kibbutz* in *Surek*, vel *Cholem*: ut יְבָרֵךְ pro יְבַרֵּךְ *benedicet*, בֵּרֵךְ pro בִּרֵּךְ *benedixit*, בּוֹרַךְ pro בֻּרַּךְ *benedictus fuit*. Frequenter etiam ſine ulla compenſatione ex gutturalibus exit, ut מְרַחֶפֶת *incubans*, pro מְרַחֵּפֶת.

Tandem Daghes forte ex litera ſcevata ſæpe excidit, ut exempla paſſim oſtendunt.

De Mappik.

Mappik eſt punctum, quod literis tantummodo ה, & י inſcribitur, eaſque genuino ſuo ſono, ſcil. הּ per *a*, & יּ per *j* pronunciandas eſſe docet, cum ſine eo quieſcerent. Literæ quidem ה inſcribitur in fine vocis; ut בְּנָהּ *benda*, *filius ejus*: Jod autem in media dictione poſt Chirek breve; ut גָּפְרִיּוֹת *ghophrijoth ſulphur*.

CA-

7. Sunt quædam, quæ usus aspirata retinuit: diligentia, quæ plurimum in rebus omnibus potest, observentur, & notentur.

Olim, quando literæ בגדכפת *beghadchephath* essent aspiratæ, notabatur super illas lineola quædam, quam dicunt *Raphe*, hoc pacto בֿ: (ut videre est in quibusdam antiquissimis Bibliis Constantinopoli impressis;) sed hodie plane exolevit.

De usu Daghes Fortis.

Daghes forte quadruplex est.

Demonstrativum, quod adhibetur post ה *demonstrativum*; ut הַדָּבָר, *verbum*.

Compensativum, quod compensat aliquam literam abjectam; ut הִגִּישׁ pro הִנְגִּישׁ, *admovit*.

Characteristicum, quod indicat Conjugationes; scil. *Pihel*, ut פִּקֵּד, *præfecit*, & *Puhal*, ut פֻּקַּד, *præfectus fuit*.

Euphonicum, quod solius Euphoniæ caussa inscribitur, ut מִקְדָּשׁ *sanctuarium*. Hoc Daghes euphonicum, quia adhibetur aliquando ab initio dictionum, dicitur etiam *Daghes Forte initiale*,

Cujus usus præsertim est post voces penacutas in ךָ, תָ, הָ, vel הָ finitas, & post מַה, & זֶה: ut יַם־ סוּף *mare Suph*: מַה טּוֹב *quam bonum*, וְזֶה לְּךָ & *hoc tibi*. Excipe, si vox illa sequens accentum habeat in penultima; ut וְעָשִׂיתָ פָרֹכֶת *facies velum*. Singulare est קוּמוּ סְּעוּ *surgite*, *proficiscimini*, ubi Samech habet Daghes sine ulla caussa.

Ceterum *Daghes Forte* rarissime est post vocales longas, quod si reperiatur, semper præcedit accentus

6. Quando vocem litera quiescente finitam, & accentu ministro notatam sequitur virgula פְּסִיק Pesik ׀.
Cum enim hæc pausula pronunciationis celeritatem inhibeat, vocem præcedentem a sequenti dirimit, ut Daghes recipere queat, ut מִי ׀ כָּמֹכָה בָּאֵלִים *quis sicut tu inter fortes?*

7. Tandem literæ בגדכפת *beghadchephath* recipiunt Daghes post vocem Aleph finitam, præcedente Sceva quiescente; ut וַיַּרְא פַּרְעֹה *& vidit Pharao*.

3. Daghes lene inscribitur literis Beghadchephath in media dictione post Sceva quiescens: ut אֶצְבַּע *digitus*: Excipe

1. Non inscribitur post Sceva quiescens, quod est loco Kametz, vel Tzere; ut בִּרְכָתוֹ *benedictio ejus*, a בְּרָכָה; מַלְכֵי *reges*, a מְלָכִים.

2. Post Sceva initiale in forma nominum absoluta, quando illi præponitur aliqua litera servilis: ut לִגְבוּל *termino*. Hanc rationem imitantur verba Infinitivi modi in Kal a Sceva incipientia, quando illis præfigitur ב, aut כ, nam cum ל plerumque amant Daghes: ut בִּכְתֹב *in scribendo*.

3. Post Sceva quiescens in Infinito Kal cum pronominibus affixis: ut עַל פָּקְדוֹ *ob visitandum illum*.

4. Post Sceva in Imperativo Kal, sive absolute, sive cum pronominibus affixis, sive cum ה paragogico: ut שִׁכְבוּ, *cubate*, שִׁכְבָה, *cubato*.

5. Post Sceva, quod vocalem brevem ex Sceva composito natam sequitur; ut יַעַבְדֶנּוּ *colet eum*.

6. כ in affixis post Sceva quiescens semper est aspiratum; ut דִּבְרְכֶם *verbum vestrum*.

7. Sunt

terminatur vocali consonante mobili ut בְּרֵאשִׁית בָּרָא *in principio creavit*. Nam si litera quiescente, aut vocali longa finitur, aspiratæ manent; Excipe tamen

1. Quando vocem vocali longa, aut litera quiescente finitam sequitur dictio incipiens a duabus ex בגדכפת beghadchephath ejusdem organi, aut ex eadem geminata, & prior habeat Sceva, ut נִשְׁכְּבָה בְּבָשְׁתֵּנוּ *dormiemus in confusione nostra*.

2. Quando in fine præcedentis dictionis est הּ cum Mappik, aut literæ ו, & י per diphthongum efferuntur: ut בְּצִדָּהּ תָּשִׂים *in latere ejus pones*; לְגוֹי גָּדוֹל *in gentem magnam*. Hinc post יְהוָה & יֱהוִֹה literæ Beghadchephath accipiunt Daghes, quia alterum est pro אֲדֹנָי, alterum pro אֱלֹהִים. Et hujus exceptionis caussa Grammaticis dicitur מַפִּיק *proferens*, scil. literam quiescentem.

3. Quando vox litera quiescente, aut vocali longa finita accentum habet Regem; ut כִּי בֵּן *quoniam filius*: & Grammatici vocant מַפְסִיק *pausans*, quasi ibi fiat pausa, & incipiat versus.

4. Quando præcedunt voces מָה, & זֶה sequenti dictioni per Makaph colligatæ; ut מַה־תַּעֲשֶׂה *quid facies*? & dicitur hæc caussa דְּחִיק *premens*, quasi accentus Makaph premat, & cogat literam sequentem recipere Daghes.

5. Quando vox præcedens in ָ, vel הָ, vel הֶ finita accentum habet in penultima; ut עֹשֶׂה פְּרִי *faciens fructum*: & dicitur אָתֵי מֵרָחִיק *veniens de longinquo*, scil. accentus.

6. Quan-

enim dicitur לָ *al*, ſed *la*. Excipe ח, ע, & הּ cum Mappik in fine dictionis. Nam poſt Tzere, Chirek longum, Cholem, & Surek ad faciliorem ſui pronunciationem aſſumunt ſub ſe Pathach, quod ante eas furtim pronunciatur, unde Hebræi illud vocant; פַּתַח גְּנוּבָה *Pathach furtim aſcitum*; ut שָׂמֵחַ *Sameach*, *hilaris*, מָשִׁיחַ *Maſciach*, *Meſſias*, יוֹשִׁיעַ *Joſciah*, *ſalvabit*, גָּבֹהַּ *Gaboah*, *excelſus*. Fit autem ſæpe craſis, ut יַשְׁמַע *perſonabit*, pro יַשְׁמִיעַ; & וְשָׁמַע *audiet*, pro יִשְׁמַע.

CAPUT III.

De Daghes, & Mappik.

D*Aghes* eſt punctum ventri literarum inſcriptum, earum pronunciationi inſerviens. Duplex eſt; *Lene*, & *Forte*.

Lene inſcribitur tantum literis בגדכפת, *beghadchephath*, & ab iis aſpirationem tollit: unde בּ pronunciandum per *b*, ſine Daghes per *v* literam conſonantem, פּ per *p*; ſine Daghes per *ph*.

Forte literam pronunciatione geminat, & omnibus literis adhibetur præter gutturales, & ר. Eſt autem Daghes *forte*, quoties non præcedit Sceva; ut נִגַּשׁ *accedemus*. *Lene* enim ſemper ſequitur Sceva quieſcens; ut אֶצְבַּע, *digitus*.

De uſu Daghes Lenis.

Daghes lene inſcribitur literis בגדכפת, *beghadchephath*.

1. In principio *periodi*; ut בְּרֵאשִׁית, *in principio*.

2. Ab initio dictionis, quoties præcedens dictio ter-

De usu Sceva Compositi.

Sceva compositum literarum *gutturalium* proprium est loco Sceva simplicis mobilis; attamen nonnunquam etiam aliis literis subscriptum reperitur; ut אִמֲרוֹת *eloquia*. גָּלֲלוּ *revolverunt*. Hinc orta Grammaticorum regula. *Litera gutturalis punctat se, & praecedentem*: punctat se, quatenus pro Sceva simplici suscipit compositum; punctat praecedentem, quia haec pro Sceva simplici notatur vocali brevi orta ex Sceva composito, quod proximae gutturali subjicitur; scilicet *Pathach*, si sequatur Chatephpathach; *Sægol*, si Chatephsægol, & *Kametzchatuph*, si Chatephkametz, ut אָהֳלוֹ, *tentorium ejus*: יַעֲשֶׂה *faciet*, בֶּאֱמוּנָה *in veritate*. Kametz tamen, quod est ante Chateph Kametz, puto cum Buxtorphio euphoniae caussa pronunciandum per Kametz longum; ut וָחֳלִי *vacholi*, *& infirmitas*, non *vocholi*.

Saepe autem fit, ut Cateph sægol, & Sægol antecedens contrahantur in Tzere; ut לֵאמֹר *dicendo*, pro לֶאֱמֹר: & Catephpathach cum suo Pathach in unicum Pathach; ut בַּאדֹנָי *in domino*, pro בַּאֲדֹנָי.

Sceva compositum resolvitur aliquando, vel in Sceva simplex, vel in suam brevem, remanente interea sub praecedenti litera ea vocali, quam Grammatica requirebat, idque praecipue, cum Sceva simplex sequitur; ut תַהַרְגוּ *occidetis*, pro תַּהֲרְגוּ, יֶאְשְׁמוּ *vastabuntur*, pro יֶאֱשְׁמוּ.

Quod ad literarum pronunciationem una cum punctis, prius auditur litera, quam punctum literae: non enim

2. Sub litera, quæ proxime geminatur; ut הַלְלוּ, *halelù, laudate*.

3. Sub litera puncto Daghes ornata; ut פַּקְּדוּ, *pakedù, præficite*, aut in cujus ventre Daghes occultetur; ut יְבַקְשׁוּ, pro יְבַקְּשׁוּ, *quærent*.

4. Post alterum Sceva: ut יִפְקְדוּ, *iphkedù, visitabunt*.

5. Post vocalem longam, ut יֵשְׁבוּ, *iesceyù, sedebunt*.

Mutum est.

1. Post vocalem brevem; ut פִּקְדוּ: *pikdù, visitate*: nisi vocalis brevis vicem gerat vocalis longæ, ut יִרְאוּ *ireù*, pro יִירְאוּ, *timebunt*.

2. Post vocalem longam accentu tonico notatam; ut תִּפְקֹדְנָה, *tiphkodnah, visitabitis*.

3. In fine dictionis etiam geminum quiescit; ut יֵשְׁתְּ, *iescth, bibet*.

Omnis litera mobilis in fine dictionis puncto destituta censetur habere sub se Sceva, licet non repetiatur expressum. Quæ regula observanda propter usum Daghes lenis ab initio, quod secundum doctrinam a Rabbinis traditam semper ante se in media oratione requirit Sceva quiescens.

Duplex Sceva ab initio dictionis consistere nequit: quare si analogia vocis utrumque postulet, tunc prius mutatur in Chirek, aut in Pathach, vel Sægol propter gutturalem, vel ר: ut דִּבְרֵי *verba*, pro דְּבְרֵי, אַבְנִים *lapides*, pro אְבְנִים. Si vero alterum Sceva fuerit sub Jod, omnino tollitur, ut בִּימֵי pro בְּיְמֵי, *in diebus*.

De

Breves.

1 *Pathach*	אַ	*A*	פַּתַח.
2 *Sægol*	אֶ	*E*	סֶגוֹל.
3 *Chirek*	אִ	*I*	חִירִיק קָטוֹן.
4 *Kametz-Chatuph*	אָ & אֳ	*O*	קָמֶץ חָטוּף.
5 *Kibbutz*	אֻ	*V*	קִבּוּץ.

1 Pathach a Masorethis appellatur *Pathach magnum*.
2 Sægol appellatur etiam *Pathach parvum*.
3 Chirek appellatur etiam *Chirek breve*.
4 Kametz-Chatuph appellatur etiam *Kametz Cateph*.
5 Kibbutz appellatur quandoque *Surek*.

Brevissimæ.

Sceva simplex בְ *E*.

& Triplex *Sceva compositum*.

Cateph Pathach	אֲ	*A*.
Cateph Sægol	אֱ	*E*.
Cateph Kametz	אֳ	*O*.

De usu Sceva Simplicis.

Sceva simplex duplex est; *mobile*, quod legitur, & *quiescens*, ἄφωνον, quod non legitur. Mobile omnibus literis adhibetur, exceptis gutturalibus; est autem mobile,

1. In principio dictionis, ut בְּרֵאשִׁית, *berescith*, *in principio*.

2. Sub

CAPUT II.

De Punctis, seu literis Vocalibus.

CUm nullum vocis sonum in qualibet lingua solæ consonantes literæ edere possint, suæ sunt & Hebræis vocales, antiquitus quidem nulla figura expressæ, sed a Masorethis deinde anno circiter 600. *Christi Domini* adjuvandæ lectionis caussa punctis quibusdam formatæ. Et sunt numero 14. quinque longæ, quinque breves, & quatuor brevissimæ.

Longæ.

1 *Kametz*	אָ	*A*	קָמֵץ.
2 *Tzere*	אֵ	*E*	צֵרִי.
3 *Chirek longum*	אִי	*I*	חִירִק גָּדוֹל.
4 *Cholem*	אֹ	*O*	חוֹלֶם.
5 *Surek*	וּ	*V*	שׁוּרֶק.

1 Kametz a Masorethis dicitur etiam Kametz *magnum*, & רָחָב *latum*.

2 Tzere dicitur etiam Kametz *parvum*, & interdum etiam *simplex Kametz*.

3 Chirek longum dicitur quoque Chirek cum Jod.

4 Et Cholem sæpe vau Cholem.

Hæc vocalis litera signatur tantum in ventre literæ *Vau*, quoties præcedit vocalis longa; nam si præcedat brevis, punctum illud est Daghes, de quo capite sequenti.

Hujus distinctionis usus insignis est, quia *literæ omogeneæ*, sive *unius organi facile inter se commutantur*. Ex quo principio factum est, ut innumeræ prope voces pronunciationis affinitate inter se sint commutatæ, atque in alias, & alias linguas traductæ. *Gutturales* & *labiales* præcipue sunt scitu necessariæ propter vocalium, seu punctorum mutationem, quæ ex iis cum nominibus, tum verbis accidere solet.

Denique quatuor literæ אהוי, *ehevi*, sive, ut aliis placet, יהוא *Jehu*, omni exutæ vocali omnem quoque valorem in pronunciando amittunt, ac propterea *literæ quiescentes* vocantur.

א Quidem, & ה ubique, & semper quiescunt, ut בָּרָא *barà*, *creavit*, צְדָקָה *tzedakàh*, *justitia*.

ו Quando habet Cholem, vel Surek; ut טוֹב, *tov*, *bonus*, הוּא, *hù*, *ille*.

י Post Kametz, sequente Vau mobili, post Tzere, Chirek, & Sægol: ut דִּבְרֵי *divrè*, *verba*, בִּין *bin*, *intelligere*, אָחֶיךָ *achècha*, *fratres tui*, דְּבָרָיו, *devaràu*, *verba ejus*.

ו Item & י in fine dictionum cum quibusdam punctis quasi in unam diphthongum coalescunt, & quidem ו post Kametz, Pathach, Tzere, & Chirek: ut דְּבָרָיו, *devaràu*, *verba ejus*, קַו *Kàu*, *linea*, שָׁלֵו *salèv*, *tranquillus*, פִּיו, *pìu*, *os ejus*. Jod autem post Kametz, Pathach, Vau-cholem, & Surek: ut אֲדֹנָי, *adonài*, *dominus*, דְּבָרַי, *devaràì*, *verba mea*, גּוֹי, *ghoi*, *gens*, בָּנוּי, *banùi*, *ædificatus*.

CA-

Biblicum			Rabbinicum
ר	Res רֵישׁ	r	ר
שׁ	Scin שִׁין	Sc, aut sch Germanorum.	ש
שׂ	Sin שִׂין	s acutum, ut Samech: orta hæc litera ex prava pronunciatione שׁ.	ש
ת	Thau תָּו	th	ת

Ex his quinque aliter scribuntur in fine dictionum, unde dictæ *finales*, & *biformes*, quas memoriæ caussa vocant Grammatici מנצפך *Menatzpach*, vel *Chamnephatz*, scilicet

צץ פף נן מם כך

צץ פף נן מם כך

Quatuor latius diducuntur tum ornatus gratia, tum ad lineæ complementum, quæ voce divisa nunquam absolvitur: א ה ם ת, nonnumquam etiam sic dilatantur ל, & ר.

Literarum pronunciatio verbis satis exprimi non potest; præceptoris voce opus est.

Literæ præterea juxta quinque organa, quæ distincta singularum pronunciatione occupantur, in quinque dividuntur classes: scil. in literas

Gutturis אהחע hachah.

Linguæ דטלנת datlanath:

Palati גיכק GhichaK.

Dentium זסשרץ Zasseratz.

Labiorum בומף Bumaph.

 Hu-

Biblicum			Rabbinicum
ו	Vau ויו	v consonans fortior, quam ב.	ו
ז	Zain זין	s lenissimum sonat.	ז
ח	Cheth חית	ch spiritus asperior.	ח
ט	Teth טית	t	ט
י	Jod יוד	j consonans.	י
כ	Caph כף	ch	כ
ל	Lamed למד	l	ל
מ	Mem מם	m	מ
נ	Nun נון	n	נ
ס	Samech סמך	s acutum.	ס
ע	Ain עין	h spiritus qui exprimi non potest, nisi viva voce.	ע
פ	Pe פא	p, & ph φ Græcorum.	פ
צ	Tzade צדי	tz	צ
ק	Coph קוף	K κ Græcorum.	ק

דִּקְדּוּק לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

PRIMA PARS.

CAP. I.

De Literis.

HEBRÆORUM LITERÆ ſunt 22. & omnes conſonæ: nullas enim antiquitus expreſſas vocalium figuras noverant Hebræi, quod & reliquis linguis Orientalibus commune eſt. Duplex porro eſt earum figura; una Biblica, qua textus Sacræ Scripturæ exarari ſolet; altera Rabbinica ad ſcribendi celeritatem magis accommodata, qua in ſuis commentariis, aliiſque ſcriptis utuntur Rabbini.

Alphabetum.

Biblicum			Rabbinicum
א	Aleph אָלֶף	ſpiritus tenuis.	ﬡ
ב	Beth בֵּית	bh, & v conſonans.	ב
ג	Ghimel גִּימֶל	gh	ג
ד	Daleth דָּלֶת	dh	ד
ה	He הֵא	h ſpiritus aſper.	ה

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

Avendo veduto per la Fede di Revisione, e Approvazione del P. *F. Paolo Antonio Agelli Inquisitore di Padova*, nel Libro intitolato: *Grammatica Linguæ Sanctæ Institutio cum Novis additionibus: Auctore Josepho Pasino Sacræ Scripturæ, & Linguæ Hebraicæ in Taurinensi Gymnasio Professore*; non v'esser cos'alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza a *Gio: Manfrè Stampatore*, che possa essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. 24. Maggio 1739.

(Gio: Pietro Pasqualigo Rif.
(
(Daniel Bragadin Cav. Proc. Rifor.

Registrato in lib. a carte 1.

Agostino Gadaldini Segr.

1739. 27. Maggio.
Registrato nel Magistr. Eccellentissimo contro la Bestemmia.

Vettor Gradenigo Segr.

דִּקְדּוּק

Liber meus erit monumentum meum, ipsum ornabo

Jugiter, sicut monumentum super frontem meam.

Argentum meum, aurum meum ipse est, & optima merx mea;

Ipse erit venditio mea, & emtio mea;

Ipse erit panis meus tempore, quo esuriero,

Et in contentione linguarum erit gladius meus.

Ipse disponet mensam omni esurienti,

Mensam linguæ Hebrææ, ut in ea vivat.

סִפְרִי יְהִי זִכְרִי וְאֶעְדֵהוּ
תָּמִים כְּטוֹטֶפֶת עֲלֵי מִצְחִי׃
כַּסְפִּי זְהָבִי הוּא וְטוֹב סַחְרִי
הוּא יִהְיֶה מִכְרִי וּמֶקָחִי׃
הוּא יִהְיֶה לַחְמִי בְּעֵת אֶרְעָב
וּלְרִיב לְשׁוֹנוֹת יִהְיֶה שִׁלְחִי׃
הוּא יַעֲרוֹךְ שֻׁלְחָן לְכָל־רָעֵב
שֻׁלְחַן לְשׁוֹן עֵבֶר וּבוֹ יֶחִי׃

EJUSDEM CANTICI

Interpretatio.

Intellectum, & scientiam disponam coram me,

Et balbutientibus labio indicabo spiritum meum.

Fluet ut ros eloquium meum, & sermo meus

Super herbam sectam, sicut pluvia stillabit disciplina mea.

Invocabo nomen Dei, ut auxilio sit mihi.

Nam ipse solus spes mea & fiducia mea;

Cognoscit cor meum, quod in integritate ambulem;

Probat cogitationes meas, & intelligit præcordia mea.

Non ad comparandum mihi nomen, ego scribo,

Et ad extollendam memoriam mei, & magnam laudem meam;

Verumtamen ad dirigendum perversum lingua,

Et ut infirmo labiis inserviat emplastrum meum.

Scientibus autem gratiam responsum dabo,

Etiam sapientibus condiam condituram meam.

Li-

AD PHILOHEBRÆOS

Ex Michlol R. Davidis Kimchi.

הַשְׂכֵּל וְיָדוּעַ אֲשׁוּ נִכְתִּי
וּלְעִלְגֵי שָׂפָה אֲחוּ רוּחִי:
יִזַּל כְּטַל שִׂיחִי וְאִמְרָתִי
עַל גֵּז כְּמָטָר יַעֲרוֹף לִקְחִי:
אֶקְרָא בְּשֵׁם אֵל לַעְזוֹר אוֹתִי
כִּי הוּא לְבַד שִׂבְרִי וּמִבְטָחִי:
יָדַע לְבָבִי כִּי בְתוֹם הוֹלֵךְ
בּוֹחֵן סְעִיפוֹתַי וּבָן טוּחִי:
לֹא לַעֲשׂוֹת לִי שֵׁם אֲנִי כֹתֵב
וּלְהַעֲלוֹת זִכְרִי וְטוּב שִׁבְחִי:
אָכֵן לְיַשֵּׁר נַעֲוֵה לָשׁוֹן
וּלְנֶחֱלֵה שָׂפָה יְהִי מִרְחִי:
וּלְיוֹדְעִים חֵן מַעֲנֶה אֶתֵּן
גַּם לַחֲכָמִים אֶרְקָחָה רִקְחִי:

סִפְרִי

Palæſtinæ Muſas deſertas, atque obſoletas tutiſſimo loco excipis, magnaque liberalitate & munificentia complecteris. Erubeſcebant illæ quidem in tantam hanc præclariſſimarum artium ac diſciplinarum ſocietatem venire; ſed auguſtam Urbem ingreſſæ, vix de animi tui pietate ac magnanimitate audivere, cum anxiæ atque ſollicitæ a me magnopere contenderunt, ut ſe aliquando in Regium conſpectum proferrem. En illas igitur pedibus provolutas tuis, ſimplices, rudes, verecundas, habitu moribuſque antiquis, ſed ob id ipſum tua clementia, tuoque patrocinio dignas. Fac ut intelligant, Regis eſſe, atque adeo AMEDEI, nullum litterarum genus magis fovere, quam quod ad Religionem pertineat.

AD

mihi una cum Sacrarum Litterarum interpretatione demandata fuit, absolutiore forma & methodo, quam hactenus tradita fuit, indigere visa est. Ex Grammaticis enim Hebræi cum ipso nomine invisi sunt, tum fere obscuri, & ex apicibus, & punctis mysteria captantes; Romani plerumque breviores, quam ad docendum opus sit; Heterodoxi plus æquo fusi, & nimia congerendi cura impediti. Itaque cum certa Scripturarum cognitio ex recta linguarum intelligentia dependeat, quod tu quoque incredibili tua sapientia, Rex optime, vidisti, omnem diligentiam, & operam in illud contuli, ut Grammaticas Hebraici sermonis institutiones componerem, & quam maxima perspicuitate possem, universum hujus linguæ usum studiosæ juventuti patefacerem. Hanc autem studii nostri lucubrationem nomine tuo auspicatissimo ornandam, ac muniendam putavi, tum quod in solo tuo nata est, tum quod omnes intelligere volui, quam bene de Catholica Ecclesia in hac litterarum instauratione sis meritus, qui Sacras

Pa-

INVICTISSIMO REGI

VICTORIO AMEDEO

JOSEPHUS PASINUS

F.

T primum in ampliſſimam hanc diſciplinarum, & artium Academiam, tua munificentia, Rex Invictiſſime, inſtauratam me advocaſti, illud ſtatim cogitare cœpi, qua ratione fieri poſſet, ut id ex animi tui voto conſequerer, cujus gratia me tam benigne advocaveras. Ac Linguæ Hebraicæ inſtitutio, quæ

דקדוק לשון הקדש

HOC EST

GRAMMATICA

LINGUÆ SANCTÆ INSTITUTIO,

Cum vocum omnium anomalarum indice, & explicatione,

AUCTORE

JOSEPHO PASINO

Sacræ Scripturæ, & Linguæ Hebraicæ in Gymnasio Taurinensi Professore.

ACCEDIT EJUSDEM

ORATIO

Habita, cum publicum docendi munus auspicaretur, A. MDCCXX.

JUSSU, ET AUSPICIIS

INVICTISSIMI REGIS

VICTORII AMEDEI.

EDITIO ALTERA CORRECTIOR, ET AUCTIOR.

PATAVII, Typis Seminarii, MDCCXXXIX.

Apud Joannem Manfrè. *Superiorum permissu.*

